

43. KOTARSKI KOMITET KPH KLANJEC

KOTARSKI KOMITET K. P. H.
K L A N J E C
Dne 19.I.1948. godine

PREDMET: Godišnji političko-
organizacioni izvještaj za
1947. godinu.-

CENTRALNOM KOMITETU K. P. H.
Org-instruktorsko odjeljenje

I. PREGLED POLITIČKE SITUACIJE U KOTARU.

1) Prvo polugodište 1947. god. političko stanje u kotaru bilo je raznoliko. Bilo je pojava da su se na djelovima našeg kotara opažala kretanja grupica križarskih bandi, koje su dolazile iz susjednih kotareva kao Stubice, Krapine i iz N.R. Slovenije. Te grupice stvarale su si zaleđe preko jataka na selu, koje smo uspjeli većim djelom pohvatati i uništiti. Pojava tih grupica kao i jataka, i to samo u pojedinim djelovima kotara, kao Gubaševo, Vel.[iko] Trgovišće, Ledine i u pojedinim selima Mjesnog N.O.-a kao Tuhelj. Dok u ostalim nije bilo pojava križarskih grupa a niti su zalazili tamo. Prilikom otkrivanja jataka kao i grupica, najviše se istaklo partijsko članstvo. Imali smo slučajeva u selima kao Jalšje i Ravnice, gdje je samo partijsko članstvo organiziralo masovno narod na dočekivanje i otkrivanje tih grupica koje su hvatali i predavali organima UDB-e na daljnji postupak. Isti slučaj se odigrao i u selu Gubaševom gdje je dulje vremena krstarila križarska grupica, organi UDB-e nisu mogli ući u trag istoj, već ju je otkrilo partijsko članstvo koji su kasnije za svoje djelovanje kao naoružana križarska grupa po vojnom sudu na licu mjesta sudjeni streljanjem, kod samog izvršenja presude prisustvovalo je preko hiljadu ljudi koji su odobravali izvršenje iste presude. U drugim djelovima našeg kotara nije bilo pojava nekog jačeg političkog trzaja, jedino se opažalo malo jače djelovanje klera, koji je u narod donášao mutnju da je ova vlast kratkotrajna i da narod treba više da vjeruje u boga. To su uglavnom bili ostatci ustaša i Mačekovaca, koji su dizali glave baš u onom momentu kada je trajala mirovna konferencija.

Ovo djelovanje neprijatelja nije se proširivalo na širi sloj naroda nego se moglo opaziti da se taj ološ povezivao sa pojedinim imućnijim seljacima koje su prikupljali sa parolom "što će nam takova vlast koja nam sve uzima" i slično. Kroz taj period bilo nam je poteškoća u sprovođenju kampanja u život, jer su ti pojedinci kočili izvršenje istih.

Sa svjesnošću članstva na terenu i dobrih frontovaca kao i omladine uspjelo se očistiti najtipičniji ološ koji je bio kočnica naše privrede.

Stanje se u drugom polugodištu mnogo izmjenilo, nema nikih pojava neke naoružane bande ili da bi od nekuda došla, jedino se još uvijek opaža povezivanje klera sa ostacima Mačekovaca, i to samo u nekim djelovima kotara, od njih se ne opaža neko agilno djelovanje.

Priliv masa na izvršenje zadataka koje poduzima fronta, narodna vlast je mnogo veći nego što je to bio ranije. Vidno se opazilo kod sprovođenja izbora gdje je bio pokrenut sav narod i masovno sudjelovao na izborima gdje je postignut uspjeh sa 99.50%.

a) Tvornica na našem kotaru nemamo.

b) Kod obaveza seljaka prema državi na ispunjenju plana, otkupa, planske sjetve, naplate poreza, opažalo se masovno učešće naroda kod izvršenja, jedino se zapazilo kod pojedinih seoskih špekulanata i imućnijih seljaka da su te obaveze malo teže išle. Slučaja kažnjavanja nije bilo kod sprovođenja tih zadataka u život. Tako se npr. plan otkupa žutih žitarica premašio, sa krumpirom dostignuta norma, porez za 1946, kao i akontacija za 1947. god. ubrana 100%. Kod tih kampanja mnogo se založilo partijsko članstvo, kao i dobri frontovci i omladina. Dok s druge strane, bilo je slučaja da su pojedini članovi K.P. davali otpor kod davanja obaveza prema državi, to su uglavnom imućnijeg staleža koje smo baš prilikom tih kampanja provjeravali i isključivali iz partijskih organizacija, jer su se oni zapravo pokazali štetni za dobre članove K.P. koji sa voljom i idealom izvršavaju zadatke.

2) Jedinstvo u fronti je dobro. Odnos komunista među narodom je prilično dobar, ima pojedinih članova K.P. koji se zaletavaju kod sprovođenja zadataka, ne pristupaju masama sa potpunim objašnjavanjem, a to se očituje da im nedostaje ideološke izgradnje.

a)³⁶

b) Odnos frontovaca prema članstvu na mjestima gdje je pravilan postupak je dobar i frontovci primaju zadatke i masovno ih izvršavaju, no na onim mjestima gdje pojedino članstvo s visokog pristupa narodu i diktatorski naredjuje tamo taj odnos ne odgovara. Takove metode rukovođenja partijskih organizacija se dnevno otklanja i opaža se poboljšanje.

3) Najviše se kod naroda čuju pitanja, da nema industrijskih artikala, o dvojnim cijenama i zadrugama. Prilikom objašnjenja prihvaća zadrugarstvo, dok dvojne cijene teže prihvaća, govori da je on siromašan i da nema šta da proda. Primjećeno je da se narod žali o slaboj komunikacionoj vezi, o porezu, o nedovoljnoj količini industrijskih proizvoda i slično.

4) Široki sloj naroda odobrava spoljnu politiku naše vlade. Moglo se primjetiti kod naroda da sa velikim zadovoljstvom prihvaća zaključivanje ugovora o uzajamnoj pomoći sa susjednim narodima. Narod u diskusiji bilo zajednički, bilo to u diskusijama na skupinama ili na trgovima vodi diskusiju da je to vrlo dobra stvar, da ćemo s time pojačati ekonomski i da se neće nitko usudit nas napast. Ovakove riječi se mogu čuti kod većine naroda. Dok jedan vrlo mali dio nije suglasan s time, on baca parole da su ti ugovori svi kratkotrajni, ali te parole ne omeću narod iz elana koji posjeduje kod izvršenja zadataka koje postavlja N.F.-a.

5)³⁷

b) Kler je svoje djelovanje promjenio i sada pokušava ulaziti u školu da naučava djecu, pokušavaju u vidu crkve sakupljati novac, suhu hranu i slično.

c) Metode neprijatelj uzima sada drukčije, uvlači se u privredu i pokušava tamo ometavanje plana, odgovara seljake da ne izvršavaju obaveze prema državi i slično, ubaciva parole "sve će vam biti oduzeto, nećete biti gospodari svom imanju i slično", nikih drukčijih nema nego ti pojedini se povezuju sa klerom.

II. PRIVREDNI PROBLEMI.

1) Na našem kotaru nema industrijskih privrednih poduzeća. Postoji u kotaru građevno poduzeće, kao i poduzeće za iskop i izvoz pijeska za ljevaonice željeza. U tim poduzećima

³⁶ U izvještaju nisu dati podaci za točku 2a) Plan za 1947.

³⁷ U izvještaju nisu dati podaci za točku 5a) Rad i utjecaj neprijatelja: mačekovaca, ustaša i četnika.

nisu ukopčani članovi K.P. direktno, već se je članstvo kao administrativno-operativno rukovodstvo zauzimalo za izvršenje plana u 1947. god.

Na mobilizaciji radne snage iz sela nije bilo uspjeha za rudnike i sječu šume, jer je sa područja našega kotara veći broj radnika članova K.P. kao i ostalih ljudi uvršten u privredi u tvornicama i u drugim poduzećima N.R. Slovenije, kao i u Zagrebu, ti radnici se smatraju kao poluproleter i jer im je njihova familija na selu a oni rade vani i djelomično dolaze kući.

Razlog što nismo mogli mobilisati više radne snage u privredu je u tome, što još naš narod teško kreće od svoje kuće, a koji bi bio voljan da radi samo ako bi to bilo u blizini svog prebivališta, napose srednji i stariji ljudi teško se odlučuju na rad izvan sektora našeg kotara. Dok mlađji ljudi tj. omladina je u većem djelu uvrštena u privredi kako smo već gore naveli.

2) Plan obnove popaljenih sela za 1947. god. izvršen je u cjelosti.

3) Plan obaveznog otkupa poljoprivrednih artikala koji su spadali pod obavezni otkup, pojedini nisu izvršeni kao bijele žitarice koje su u 1947. god. podbacile za 70%, a zbog toga što u našem kotaru seljaci siju malu količinu bijelih žitarica već se više sije žute žitarice, tj. kukuruz tako da prilikom pronalaženja viškova bijelih žitarica nije se moglo pronaći više od 25% od postavljenog plana.

Jedno lice je prilikom otkupa bijele žitarice kažnjeno i to imućnije. Kampanja otkupa žute žitarice izvršena je sa 129%, tom prilikom bio je kažnjen jedan srednji seljak kojemu je nakon žalbe oproštena kazna, dok ostalih poljoprivrednih artikala nismo imali uspjeha, kao kod stoke sa kojim otkupom nismo uspjeli po planu iz razloga što još uvijek postoji na kotaru sitni šverc. U tim kampanjama metode su primjenjivane kod razreza sa dobrim poznavanjem i sa podacima posjedovanja površina pojedinog seljaka. Kako partijske tako i ostale organizacije aktivno su učestvovala u pravilnom razradjivanju zaduženja pojedinog seljaka.

4) Plan jesenske sjetve za 1947. god. završen je sa 97%. Što nije izvršen plan u potpunosti razlog je jesenska suša, koja je spriječila pravilan tok sjetve. Isti manjak će se prebaciti u plan proljetne sjetve.

5) Razrez i naplata poreza za 1947. god. je u toku. Izvršen je razrez poreza II. oblika tj. zemljoradnicima, ne može se ustanoviti cifra poreza jer se još sada vrši revizija razreza poreza koja će biti gotova za par dana. Za V. porezni oblik (trgovce i obrtnike) vrše se pripreme za razrez.

Na nekojima sektorima bilo je potrebno provesti reviziju, jer se je primjetilo da su neke komisije za razrez poreza nepravilno ocjenile prihod pojedinog kućanstva. Opaža se da siromašniji seljaci su voljni platiti porez bez većih poteškoća, dok imućniji seljaci nastoje odugovlačiti sa naplatom poreza.

Kako po svim kampanjama tako i po pitanju poreza aktivno učestvuje partijska organizacija zajedno sa ostalim organizacijama, ali je bilo slučajeva da su imućniji članovi K.P. kritički se osvrnuli na razrez poreza da je previsok, tako da smo morali ovakove članove K.P. ubjedivati kao i ostali narod.

III. STANJE U ZADRUGAMA.

1) U 1947. god. na našem kotaru nismo uspjeli formirati ni jednu seljačku radnu zadrugu, dok se još tokom 1947. god. vodila propaganda na organiziranju jedne seljačke radne zadruge koja sada stoji pred formiranjem.

2) Rad nabavljачko potrošačkih zadruga uglavnom je bio usmjeren kao potrošačke, i do sada nije bilo uspjeha po tome da bi iste zadruge otkupljivale od seljaka sav njegov proizvod, već je seljak uslijed nepoznavanja važnosti posredovanja zadruge između sela i grada nosio svoje artikle na tržište u grad, kao i postoji na selu još raznih malih prekupaca koji još uvijek uspjevaju otkupljivati od seljaka njegov proizvod.

3) Politički utjecaj zadruga kod naroda nije kako bi trebao da bude, iz razloga što rukovodstvo zadruga do sada još nije uspjelo otkloniti mnoge nedostatke koji još uvijek postoje u našim zadrugama. U toku 1947. god. obuhvaćen je sa zadrugama čitav kotar, sa učlanjenih 93% domaćinstava.

4) Kadrovi koji rade u zadrugama su još uvijek dosta slabi, ima nekoliko zadruga koje pravilno posluju, dok ima jedan dio zadruga koje slabo posluju usljed pomanjkanja stručnog kadra. Isto tako upravni odbori zadruga slabo vode računa o samom poslovanju svojih zadruga.

IV. PREHRANA STANOVNIŠTVA.

1) U toku 1947. god. bilo je na prehrani 2.250 radnika i namještenika sa članovima obitelji, dok na masnoći bilo je 2.300 radnika i namještenika sa članovima obitelji.

2) Siromašnih seljaka bilo je na prehrani 5.220 sa članovima obitelji, dok na masnoći je bilo 7.705 siromašnih seljaka sa članovima obitelji. U našem kotaru postoji jedan veći broj tih siromašnih seljaka koji nisu nigdje uvršteni u privredu, već rade kod raznih imućnih seljaka za minimalne nadnice tj. obično za višak prehrane, a i u mnogo slučajeva su pogriješili Mjesni N.O.-i gdje su nepravilno dodjelili prehranu pojedinim ljudima kojima nije bila potrebna, što se pokazalo prilikom revizije.

3) Ostalog gradjanstva je bilo na prehrani 126 osoba sa članovima obitelji, dok na masnoći 290 sa članovima obitelji.

4) U 1947. god. imali smo mnogo poteškoća po pitanju stanova u samom mjestu Klanjcu, isto tako jedan veći dio siromašnijeg naroda stanuje u vrlo nezdravim i trošnim stanovima, tako da taj narod živi u nehygienjskim prilikama što dovodi do češćeg oboljenja i fizičke nerazvijenosti. Tokom 1947. god. kako je bila sušna godina narod je mnogo oskudjevaao sa pitkom vodom, gdje je bilo čistih slučajeva da iz brdovitih krajeva čitavo selo moralo ići po nekoliko sati daleko po pitku vodu. U samom kotarskom mjestu Klanjcu je takodjer bio problem pitke vode kroz čitavu godinu. Pitanje rasvjete sektora kotara Klanjec takodjer narod postavlja pitanja o elektrifikaciji sela koja još do sada nisu obuhvaćena. Kotarsko mjesto takodjer imade provizornu električnu rasvjetu, koja često puta zataji tako da imademo poteškoća i u samim uredima.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA.

1) Rad državnih organa na podizanju kulturnog nivoa naroda iako do sada nije većih uspjeha po tome, ali se opaža kod naroda da se njegovo političko ideološko shvaćanje prema današnjoj našoj strukturi podiže na viši nivo, jer u svim zadacima koji se postavljaju pred narod bilo od strane članova K.P., ili od strane državnih organa objašnjava narodu po svim pitanjima a da bi mogao shvatiti potrebe tog zadatka.

2) Rad društvenih organizacija tamo gdje postoje kao ogranci "Seljačke Sloge" djeluju dobro.

a) Tokom jeseni 1947. god. aktivnije se prišlo na suzbijanje nepismenosti dok je do tog vremena od 247 obuhvaćenih u tečajevе uspјelo opismeniti 161. Da nisu postignuti bolji rezultati razlog je bio što se nisu kako mjesne narodne vlasti tako i društvene organizacije dovoljno založile za izvršenje tog zadatka. Do sada je od ukupno 823 nepismena obuhvaćeno u tečajevе kao i sa pojedinačnim učenjem 276 nepismenih, da bi se nepismenost potpuno likvidirala potrebno je još obuhvatiti 547 nepismenih. Poteškoće u tome jesu što su većim dijelom nepismene žene koje imaju malu djecu a uslijed svog sitnog gospodarstva nisu u mogućnosti imati slobodnog vremena kao i nije dovoljno provedena propaganda o važnosti tog zadatka.

b) Rad osnovnih škola u toku 1947. god. nije se u potpunosti odvijao prema nastavnom programu, s razloga što je nedostajalo udžbenika naročito iz povjesti. Ideološko politička izgradnja učitelja nije na dovoljnoj visini pa prema tome kvalitet nastave nije zadovoljavajući.

Odgojni momenat u duhu nove društvene stvarnosti isto nije dovoljno kod svih učitelja i u njihovom radu zastupljen, i ako se primjećuje u tom pogledu napredak od početka godine, još uvijek nije takav da bi mogao zadovoljiti. Imade mali broj učitelja koji se u tom pogledu svestrano zalažu. Kao cjeline, svojim radom ističu se škole Kumrovec i Luka, a kao najlošije u odgojnom pogledu su Tuhelj, Strmec, Velika Erpenja, Letovčan Novodvorski i Vižovlje.

Veliki nedostatak u uspjehu nastave je što se učitelji ne pripremaju dovoljno za rad iako po tom pitanju imaju točne direktive od Ministarstva prosvjete i Kotarskog N.O.-a.

Broj polaznika u svih 17 škola iznosi 3.840, a nepolaznika ima 329. Od nepolaznika ima ih od I. do IV. razreda osnovne škole 95, a u V. i VI. razredu osnovne škole ima nepolaznika 234.

Pitanje učiteljskog kadra je teško, jer su to u velikoj većini stariji učitelji čije preodgajanje ide sporo. Nužno se zato nameće da se kotar osvježi sa mladjim učiteljskim kadrom.

Školske prostorije zadovoljavaju, osim u Velikoj Erpenji, Strmcu i Novim Dvorima. Te su prostorije tijesne i nezdrave za djecu.

d) Na području kotara imade sedmoljetka u Klanjcu. Na istoj rade u nižim razredima 4. učiteljice, a u višim razredima 2. profesorice 3. nastavnice i 1. nastavnik koji vodi i upravu škole. Ukupno na cijeloj sedmoljetki ima 10. nastavnika. Svi nastavnici su sa dovoljnom stručnom spremom i djeluju pozitivno u obrazovnom pogledu, dok u odgojnom pogledu ne djeluju dovoljno 2. učiteljice u nižim razredima i 2. nastavnice u višim razredima.

c) Na našem kotaru radi jedan srednje obrazovni tečaj sa 34. polaznika. Glavna smetnja u radu tečaja je slab polazak, jer većina drugova izostaje iz opravdanih razloga, da bi se rad poboljšao formirani su kružoci a da bi bio bolji uspjeh u samom tečaju. Sam tečaj polaze većim dijelom članovi partije i rukovodioci.

3) Srednjih škola na području kotara nema, isto tako ni stručnih škola.

4) Na području kotara opaža se da dolazi veći broj raznih listova naše štampe pa i u najmanje zaselke i stoga se zaključuje, da je narod zainteresiran sa polit-ekonomskom situacijom kako u zemlji tako i van nje, dok radio-aparata na području kotara ima mali broj i to po centrima kod imućnijih ljudi koji radio-aparati ne služe širim slojevima za podizanje kulturnog nivoa.

VI. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI.

1) U samoj partijskoj organizaciji u 1947. god. bilo je veći dio siromašnog članstva, kao i nešto srednjeg stanja, dok ima nekoliko članova imućnog stanja. Razvitak članstva je od siromašnog stanja, dok iz partije otpadaju članovi koji su ušli u K.P. iz vlastitih interesa i u nekim slučajevima imućniji. Nacionalni sastav članstva u 1947. god. bio je osim nekoliko Srba sve Hrvati članovi K.P.

2) Same ćelije nisu dovoljno posvećivale pažnju na pripremanju kandidata za prijem u partijsku organizaciju.

3) Ideološki nivo članstva je dosta slab, napose imamo medju članstvom jedan veći broj starijih po godinama, a isti nemaju uslova da se ideološki kulturno razvijaju, dok na konkretnim zadacima izvršavaju zadatke. Mladje članstvo više prilazi učenju i proučavanju literature. Za samo podizanje održali smo u 1947. god. kružoke i to u zimskim mjesecima. Proučavalo se nacionalno pitanje i referat TITA na II. Kongresu N.F.-e, a medju članstvo je izdana literatura "Komunist br. 2", "Organizaciono pitanje K.P.", "Polit-ekonomija".

4.- Disciplina kod članova kao cjeline je dobra osim pojedinaca koji su neodgovorni kako po zadacima tako i po liniji partije.

a) U izvršavanju partijskih zadataka članstvo se zalaže, imade članova koji se aljkavo odnose prema zadacima. Sastanci se redovito održavaju i članstvo prisustvuje na sastancima, dok članarina se teže plaća, ispunjavanje ličnih obaveza imućniji članovi često kritikuju po nekim obavezama koje se pred njih postavljaju i zauzimaju familijarni stav po zadacima.

5) Način rukovodjenja sa vanpartijskim organizacijama je što su članovi K.P. uvršteni u iste i tako djeluju unutar tih organizacija, najviše slučajeva je da su članovi K.P. rukovodioci.

Gdje provode metod objedjivanja za zadatke koji se provode u život, N.F.-a kao ostale organizacije su pokazale da se može svaki zadatak izvršiti pravilno i bile su jaki oslonac partijskoj organizaciji.

VII. POLITIKA KADROVA.

1) Odgoj kadrova, članova Kotarskog komiteta i rukovodioca poduzeća. Podizanje se vrši kadra na taj način, budno se pazi na izvršenje zadataka kao i polit-ideološko uzdizanje te proučavanje literature.

2) Rukovodjenje u ustanovama državnog aparata rukovodi se na taj način, što su namješteni članovi K.P. preko kojih se daje direktiva za rukovodjenje u aparatu u kojem se nalazi.

3) U državnom i privrednim poduzećima učestvuju dvije drugarice članovi K.P.

4) Na području ove partijske organizacije nije se tokom 1947. god. vršio kurs za stručno uzdizanje kadrova za našu privredu, već se je slalo kadrove na kurseve van našeg kotara.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za Komitet:³⁸

³⁸ Izvještaj je potpisao Josip Dragutin Cernjak, politički sekretar.

44. KOTARSKI KOMITET KPH ZLATAR

KOTARSKI KOMITET K.P.H.
 Z L A T A R
 BROJ: 7/ 48
 Dne, 19.I.1948. g.

CENTRALNOM KOMITETU K.P.H.
 (Org. instruktorskom odjeljenju)

Z A G R E B

I. PREGLED POLITIČKE SITUACIJE U NAŠEM KOTARU.

1. Općenito zalaganje naroda u izvršenju zadataka, kao cjeline može se reći da je dosta dobro, dok imade negativnih pojava u tome pravcu, kod izvršavanja proizvodnih planova u poduzećima, a koje ćemo kasnije navesti.

a) Na području kotara imademo dva rudnika republikanskog značaja, dvije tvornice i jedan kamenolom, od kojih poduzeća su svi izvršili 100 postotni plan prije roka, a također i preuzete obaveze iznad plana, dok je izuzetak rudnik Golubovec, koji je plan podbacio i izvršio ga sa 86%. U svim poduzećima gledajući općenito bilo je zalaganje od strane radnika i borba za izvršenje plana. Gledajući na svijest radnika s jedne strane dobar dio radničke klase znajući što znači izvršenje plana vodio je borbu da se plan izvrši, dok se je drugi radio radnika zalagao u radu iz tih razloga da što više zaradi, a ne vodeći brigu da li će plan biti ostvaren ili ne. Konkretno se može navesti u rudniku Golubovcu gdje su radnici u ljetnim sezonama dosta izostajali od posla, a što je i jedan od razloga da se plan nije izvršio.

b) Borba seljaka za ispunjenje obaveza prema državi, kao što je otkup, sjetva i porez, u tom pravcu bilo je dosta velikih poteškoća, s jedne strane što je naš kotar pasivan, a s druge strane da još nismo uspjeli da zaoštrimo klasnu borbu između sitnih seljaka i bogatijih, da bi sitni seljaci u toj akciji mnogo doprinijeli, kako bi se pravilno izvršio otkup, razrez poreza i sl. To se vidi po tome što u onim mjestima gdje nemamo partijske organizacije, takova pitanja rješavaju se na zboru birača, tko će dati na otkup žito i ostalo, te oni seljaci znajući da treba da dadu žito na otkup bune se protiv toga, dok ostali seljaci koji nisu dužni da predavaju, nisu dovoljno aktivizirani da bi oni vodili borbu u tom pravcu i da pomognu organima Narodne Vlasti, kako bi dokazali da je otkup objektivan, već se iz redova onih seljaka koji su imućniji nadje po dvojica ili trojica i traže od strane M.O. i komisije koje djeluje na tom terenu, da bi bilo najpravednije da se dade svima jednak otkup.

Poreske obaveze. Akontacija koja se naplaćivala kroz 1947. godinu bila je zadovoljavajuća i to u onim mjestima gdje su seljaci siromašniji, isti su svoje obaveze podmirili, dok u onim mjestima gdje su znatno bogatiji a prema tome im je poreska stopa veća što je i objektivno nisu svoje obaveze do 11. mjeseca, unatoč toga što su poreski organi bili na terenu, te smo bili prisiljeni, da kod šestorice takovih izvršimo transferaciju. Ista akcija imala je znatnog utjecaja na čitavom našem kotaru, jer su nakon toga počeli podmirivati svoje obaveze. Izbori koji su se sprovadjali u listopadu mjesecu 1947. g. za mjesne i kotarske NO, a koje je

sprovdjela NF-a, na istima bila je angažirana i čitava Partijska organizacija, kao i sve Vanpartijske organizacije. U tome pravcu postigli smo dobre rezultate. Izbori su završili sa 98%. Kod sprovdavanja samih izbora organizacije kako Partijske, tako i Vanpartijske zalagale su se, da izadje čitavi narod na izbore. Dok sam Kotarski Komitet i partijsko članstvo na terenu nije vodilo dovoljno računa o kvalitetu kadrova, koji će ući u Narodnu Vlast, a to se ispoljilo naročito kod mjesnih NO, tako da su npr. u neke M.N.O. ušli ljudi, koji su u radu čisto pasivni, a neki su ušli iz ličnih interesa, a ne zato da rade za općenite interese naroda.

2) U našem kotaru postoji jedinstvo u Fronti, pošto nemamo drugih nacija osim Hrvata, te šovinistička mržnja ne dolazi do izražaja. Kad gledamo Frontu kao cjelinu možemo reći, da je odnos dosta dobar jednih napram drugima. Imade u nekim mjestima, kao npr. u Peršavesi gdje su se ljudi koji su bili simpatizeri N.O.P., kao i oni koji su bili u ropstvu u Rusiji buckaju se u prsa i govore mi smo Komunisti i sl., takodjer imade i mladih članova Partije koji su na dosta niskom političkom nivou, neznajući pravilno ljudima objasniti zadatak, a kojeg je dobio od strane partije, već postavi dosta kruto ljudima, a što svakako djeluje negativno na mase.

3) Pitanja koja najviše narod interesira jeste osnovno pitanje slobodna prodaja obuće i nekih drugih artikala. Najviše se žale na to zašto imade u slobodnoj prodaji, a na garantiranom sledovanju ne dobiju dovoljno, te postavljaju pitanje ako mi treba da damo na otkup žito, mast i dr. i prema tome izvršavamo obaveze prema državi, te pored toga mi moramo da se snabdevamo iz slobodne prodaje.

4) Što se tiče spoljne politike ogromni dio naroda odobrava, te je bio vrlo oduševljen kada je bila pripojena Istra Jugoslaviji. Naročito Narod govori sada o nepravilnosti politike Amerike, koja neće da vrati naše, koje je naša Vlada tražila. Sklapanje ugovora sa demokratskim zemljama o prijateljstvu i bratskoj suradnji sa Jugoslavijom, Narod kao cjelina odobrava i time je oduševljen, dok pojedini reakcionarni elementi šire u vezi toga parole i govore da će doći do rata.

5) Na ovom sektoru imade još par bandita ustaša, koji se zadržavaju blizu svojih poznatih, ali su u posljednje vrijeme zakonspirirani tako da se nije dogodila niti jedna otvorena akcija sa njihove strane. Sa tim elementima bio je povezan, a koji je bio i glavni rukovodioc tih par bandita Hunjak, koji je nedavno ubijen. Isti banditi koji se kriju ne izlaze javno među narod, već se kriju kod svojih pristaša konspirativno. Početkom 1947. g. prilikom akcija nekih od tih grupica bili su poubijani, a neki pohvatani. Isto tako pohvatani su njihovi jataci oko kojih su se najviše kretali. Grupa bivših trgovaca u Zlatar-Bistrici, takodjer je djelovala sa tom ustaškom bandom, te su od oslobodjenja tako konspirativno radili, da im se je dosta teško ušlo u trag. Tokom protekle godine isti su pohapšeni i otpremljeni u logor u Gradišku. Od te grupe bio je jedan vrlo aktivan suradnik neprijatelja, a koji je takodjer i radio na zadacima NF-e, tako da je bio i u kotarskom O[dboru] NF-e, kako bi se što više mogao za konspirirati i da bi mu protunarodni rad bio bolji i pregledniji. Nakon hapšenja istih možemo kazati da su [se] u samome tome mjestu politika i situacije iz osnove promjenila. Rad mačekovaca se ispoljava ali ne javno, već po podzemnim kanalima tako izbacivaju razne parole a njihov rad se osjeća u Maču i Hrašćini, tako su u mjestu Maču mačekovci izbacili parolu, da država šverca sa robom koja je na slobodnoj prodaji da gubi vrijednost, te da se pretvara u kune. Kako je propadala NDH, da će tako propasti i ova država.

b) Što se tiče klera na našem kotaru imade dosta jaki utjecaj na Narod. Tako npr. u otkupu kukuruze župnik u Orehovici govorio je da je to izrabljivanje sirotinje i da se to žito

izvaža u inostranstvo. Kad gledamo općenito na rad klera na čitavom kotaru, onda vidimo da [je] njihova politika usmjerena u pravcu ometanja izvodjenja plana, tako su tokom 1947. godine popovi održavali krizme u radnim danima iako je to uvijek ranijim godinama vršeno nedjeljama, to su vršili samo zato kako bi iz poduzeća odvukli jedan dio radnika, da ne bi taj dan radili u produkciji.

c) Neprijatelj se uvijek u svom radu služi sa predstojećim našim akcijama, te izbacivaju parole, kako je bilo prilikom izgradnje Omladinske pruge, kada je omladina trebala odlaziti na izgradnju pruge Šamac-Sarajevo izbacili su parolu HSS u Poznanovcu da je pruga bombardirana od strane Engleza, te da je stradalo mnogo Omladine. U akciji za jesensku sjetvu pojavljivale su se parole da što je potrebno planski zasijavati, neka svaki sije koliko sam hoće. A pojavljuju se i parole da će biti rat, da Komunisti hoće da ruše vjeru, a narod odvrću da ne sudjeluju u izgradnji, jer da će za to djelo kasnije odgovarati.

II. PRIVREDNI PROBLEMI:

1) U rudniku Konjščina ispunjen je plan u proizvodnji 53 dana prije roka, a također su izvršili i preuzete obaveze povrh plana. U tom poduzeću Partijska organizacija kao cjelina zalagala se za ispunjenje plana, ali je bilo sledećih poteškoća. Nedostaci od Kotarskog komiteta da članovi Partije nisu radili na proizvodnji u jami, već su vršili druge razne dužnosti. Koncem godine izvršili smo reorganizaciju, tako da smo članove Partije koji su bili namješteni u industrijsko-zavodskoj miliciji kod poduzeća odredili na rad u proizvodnju, te bi na taj način imali bolji pregled rada u poduzeću, a također bi postigli i bolji uspjeh na proširenju partijske organizacije. Poteškoće su bile u tome što je pomanjkanje stručnog osoblja, a ono stručno osoblje koje se nalazilo tamo ni [je] se dovoljno zalagalo za razvitak samog poduzeća, već naprotiv sam tehnički upravitelj vršio je sabotažu, te se ga moralo uhapsiti i odstraniti od poduzeća, nakon čega je proizvodnja krenula mnogo napred i proizvodni zadatak izvršen je sa 100%. Radna disciplina kod radnika bila je dosta dobra, a vidi se po tome da unatoč svega toga što su isti koji rade u rudniku radnici i seljaci, te nisu vezani samo za poduzeće već i za svoju kuću, dok su se na rad odazivali dosta dobro, te kroz čitavu godinu bilo 5% izostataka. Drugom polovicom protekle godine bilo je nepravilno od strane Uprave da se forsiralo da radnici rade načelno po nedjeljama, te kod samih radnika dolazilo do nezadovoljstva i čulo se je tu i tamo da su radnici govorili, ako radimo svaki dan, ali ipak bi u nedjelju trebali da se odmorimo. U ostalim poduzećima također je postignut uspjeh u tome, da su plan izvršili za 100% prije roka. Jedino rudnik Golubovec nije ispunio plana. S jedne strane bilo [je] premalo zalaganje od strane Partijske organizacije, a sa druge strane bilo je objektivnih poteškoća. Premali broj radne snage i grešaka od strane Uprave, što su se stalno mijenjale norme bez savjetovanja rukovodioca čitavog poduzeća, kao i radnika. Radi tih povisivanja normi radnici nisu mogli zaraditi niti osnovnu nadnicu, a što je djelovalo na radnike da su napuštali posao, dok je novu radnu snagu bilo dosta teško mobilizirati, pošto su isti radnici koji su napuštali posao dolazili u dodir sa ostalim narodom i pričali im zašto su posao napustili. Takovo stanje bilo je sve dotle dok glavni odbor jedinstvenih sindikata nije dao direktivu poduzeću, da se norme ne smiju povisivati, ako zato nema objektivnih razloga i tehničke mogućnosti. Također se u istome poduzeću često događala vatra, te je prilikom toga bilo uvijek po par radnika onesposobljeno za rad, što je također bio jedan od uvjeta za neizvršenje plana i otežavalo mobilizaciju radne snage. Od svih poduzeća našega kotara najviše se založila Partijska organizacija u tvornici Bedekovčina za ispunjenje plana, jer je ista kvalitetno i kvantitativno najjača. Bilo je i nedostataka u istom poduzeću od strane Partijske or-

ganizacije i to: Vladala je familijarnost, tj. članovi Partije su se nekako odjelivali od ostalih radnika. Samo zalaganje Partijske organizacije u proizvodnji vidi se po tome 1. što je plan izvršen, drugo da od članova partije imade udarnika, takodjer je jedan član partije racionalizator. Uspjesi na mobilizaciji radne snage nisu bili zadovoljavajući. Naročito se to ispoljilo u kampanji koju je vršio kotarski Komitet sa partijskom organizacijom na terenu, gdje su radnici koji su bili mobilisani za rad u šumu, ali su kroz 20-30 dana došli svojim kućama. Za ostala poduzeća na našem kotaru bilo je radne snage dovoljno, izuzetak je bio Golubovečki rudnik.

2. POPALJENA SELA: Plan izgradnje popaljenih sela izvršen je tako da uz predviđenu sumu premašeno i dvije stambene kuće i 14 novih gospodarskih zgrada. Uz kredit koji je bio odobren od strane države, a uz zalaganje masovnih organizacija, kao i samih stradatelja koji su dali jedan dio gradje i radnu snagu, bilo je moguće izvršiti plan koji je bio predviđen za 1947. godinu. Na izvršenju tog zadatka nije bilo poteškoća.

3. PLAN OTKUPA: Sami poljoprivredni artikli koji su spadali pod obavezni otkup, otkupljeni su 100%, a u nekim artiklima je i premašeno. Otkup artikala odvijao se tako da je formirano nekoliko ekipa, a koje su na terenu izvršavale otkup, te su iste odmah na licu mjesta rješavale pitanje nepravilnog zaduženja itd. Na poteškoće kod otkupa naišlo se jedino kod bogatijih seljaka koji su trebali predati veću količinu žitarica. Takodjer je bilo i kažnjavanja, ali to u manjem broju. Svega je bilo 8 slučajeva i to: su bili imućniji gospodari. Neki naročitih poteškoća kod otkupa nije bilo, s obzirom na to da je naš kotar pasivan, te je bilo i mala količina zaduženja obaveznih viškova žitarica.

4. Plan sjetve bijelih žitarica izvršen je 99%, dok je sve ukupno zasijano 101%. Nekih poteškoća kod same planske sjetve nije bilo. Plan koji je bio razradjivan po domaćinstvima bio je realan, te je tako i bio prihvaćen, kod domaćinstava na terenu.

5. Razrez poreza za 1947. godinu vršio se kampanjski u 12 mjesecu. Kod toga je bilo dosta poteškoća. 1. da nisu svi ljudi dali opisati sve površine zemljišta, kojeg posjeduju, a drugo da komisija, koja je bila na terenu isto činila izvjesne greške, tako da imade slučajeva da su neki ljudi oporezovani, a koji stvarno nemaju mogućnosti da se poreskoj obavezi oduže prema takovom zaduženju. Za takove greške koje su učinjene na terenu po izvršnom odboru Kotarskog N.O. vrši se revizija i žalbe, koje stižu na KNO rješavaju se tako da se ponovno šalje komisija na teren i preispitaju sve mogućnosti dotičnog žalitelja, te se ga nakon toga ponovno oporezuje prema nalazećem stanju.

III. STANJE ZADRUGA:

1) Na području ovoga kotara dosada nije osnovana niti jedna radna zadruga. Postoji interesovanje kod ljudi, da se oformi radna zadruga i to kod jednog dijela. Stvarno interesovanje, dok jedan drugi dio se interesira iz špekulativnih razloga misleći da time neće plaćati toliki porez i tome sl.

2) Rad nabavno-potrošačkih zadruga, a koji je na početku 1947. godine na našem kotaru bilo 32, sastojao se u otkupljivanju poljoprivrednih artikala od zemljoradnika, a ujedno su bile i distributivni aparat za snabdevanje pučanstva industrijskim artiklima. Takovo stanje bilo je do polovice 1947. godine, kada je izvršena kod tih zadruga fuzija tako da sada imademo samo 9 centralnih zadruga preko kojih se narod snabdeva. To je učinjeno zato, jer nije bilo u prvom momentu dovoljno robe, s jedne strane, dok s druge strane nismo imali dovoljan broj stručnih kadrova za trgovinu i vodjenje knjigovodstva. Kako smo već prije napo-

menuli da se zadruge naše bave samo sa trgovinom, ali moglo se vidjeti da se nisu zadubile za ono najosnovnije tj. da otkupljuju sve artikle poljoprivredne vrste. No može se reći da su ipak imale i uspjeha naročito kod otkupa voća, žitarica i dosta dobar uspjeh bio u zadnje vrijeme kod otkupa peradi.

3) U 1947. godini vladao je veliki interes za zadruge i iste su imale velikog utjecaja na radništvo i seljaštvo što se vidi po tome, jer je u naše zadruge od ukupnog broja domaćinstava učlanjeno 90%, dok je jedan dio učlanjen u radničko namješteničkoj zadrugi i službi radničkog snabdevanja, a samo jedan mali dio naših domaćinstava ostao je po strani.

4) Sposobnost kadra koji radi u našim zadrugama dosta je slab. Tu su većinom zaposleni seljaci, bez neke trgovačke prakse, a dok je jedan dio zaposlen takvih ljudi koji su imali prije svoje trgovine. Ti bivši trgovci više puta rade za svoje lične interese, a ne zadrugne. Kao konkretno navodimo Veseljak Stjepana iz Šemnice Donje, koji je kao poslodavca i nakupac voća kotarske zadruge za državni novac kupovao jabuke od seljaka po niskoj cijeni, s njima špekulirao i kasnije ih prodavao nekom piljaru u Zagreb, te je na taj način zaradjivao ogromne pare. Isti se nalazi pred sudom. Kao drugi slučaj bivši trgovac Petanjek Lacko iz Komora, koji je pokušao zavarati Narodnu Vlast za osamdeset tisuća zadrugnog novca ali je odmah na djelu uhvaćen. Kako smo napred naveli da je zadrugni kadar na niskom nivou te je kotarska zadruga u drugoj polovici 1947. godine počela je slati omladince na zadrugne tečajeve kako bi se što prije pojačao zadrugni kadar.

IV. PREHRANA STANOVNIŠTVA:

1. Prehrana radnika i namještenika i njihovih familija u toku protekle godine bila je dosta dobra. Dok kod rudarskih radnika je bilo pomanjkanja svježeg mesa kojeg nisu dobivali onu količinu, kako je to određeno. Greška u snabdevanju radnika i ostalih namještenika je u tome što još uvijek nismo uspjeli riješiti pitanje imućnog stanja pojedinaca koji dobivaju isto sledovanje kao i oni siromašni, a nije im potrebno. Prilikom dodjelivanja 4 obroka rudarskim radnicima došlo je više puta do prigovora od pojedinaca, da je salama vodena i pokvarena. U stvari je ponekad i tako bilo pošto je salama priredjivana samo od govedjeg mesa, te nije imala dovoljno masnoće, bila je suha i brzopokvariva.

2) Prehrana seljaka u siromašnim selima nije bila dovoljna pošto je naš kraj pasivan, a količini žitarica koje smo otkupljivali na našem području bile su uglavnom dodjeljivane radnicima i siromašnim seljacima, dok seljaci nisu dobili tolike količine kolike su pred[vid]jene orijentacionim planom za opskrbu, a nije se vodila niti pravilna evidencija, te se često puta nije ni znalo koji seljaci su opskrbljeni sa vlastitim krušaricama, a kojima bi se trebalo dodjeliti. M.N.O. su u više slučajeva metnuli u popis neopskrbljenih i one koji imaju dovoljno živežnih namirnica, te radi toga je došlo više puta na terenu kod razdiobe živežnih namirnica do grešaka. Naročita poteškoća bila je za mast i ulje, čega nismo dobili u potpunosti količini niti za radnike, a tako niti za seljake i ostale građane.

3) Pitanje stanova je jedan od najtežih problema naročito u centrima oko tvornice i rudnika, a takodjer i u samom kotarskom centru. Tokom 1947. g. u samom kotarskom centru nije izgrađena niti jedna stambena zgrada dok su u radničkim centrima izgrađene samo tri. No ali još uvijek je stambeno pitanje na dnevnom redu. Mi smo našim planom predvidjeli zgradu za Kotarski narodni odbor, čime bi u samome mjestu donekle riješili pitanje stanova. Taj plan nam je odbit. Što se tiče snabdevanja radnika sa vodom to je takodjer teški problem, pošto nema uopće niti u jednom radničkom centru vodovoda. Naročito prošle godine bila je

dosta velika suša, te skoro polovica bunara presušila, tako da i seljaci nisu imali dovoljno vode. Što se tiče rasvjete općenito kod čitavog stanovništva vlada veliki interes i seljaci bi vrlo rado postavili mrežu elektrifikacije, ali je problem za nabavu materijala, te kod toga postavljaju primjedbe zašto imade materijala u pojedinim kotarevima, kao npr. u Sv. Ivanu Zelina, gdje rade punom parom na elektrifikaciji svoga sela a mi materijala ne možemo dobiti.

Sa svakodnevnim životom radnih masa najveće potrebe su obuće i odjeće, a kod seljaka se znatno osjeća pomanjkanje željeza za popravak kola, plugova, a takodjer i pomanjkanje trafike.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA:

a) Glavni naponi državnih organa bili su usmjereni na kulturnom uzdizanju Naroda i na suzbijanju nepismenosti. Kod suzbijanja nepismenosti glavni teret rada u toku protekle godine ležao je na učiteljima, koji su uglavnom bili organizatori tečajeva po selima za suzbijanje nepismenosti a i održavali su po svojim školskim centrima razna predavanja.

2) Rad društvenih organizacija na podizanju kulturnog nivoa naroda nije bio dosta aktivan. Dok su pojedini stručnjaci iz našeg kotara kao agronom, veterinar i dr. održavali po svojim sektorima rada stručna predavanja. Frontovska organizacija provodila je u suradnji sa organima Narodne Vlasti prosvjetni rad preko čitalačkih grupa predavanja čitaonica, knjižnica, kazališnih grupa i pjevačkih zborova, tako je u početku 1947. g. radilo 100 čitalačkih grupa, dok je rad istih u toku ljetnih mjeseci prestao zbog poljskih radova. Koncem godine grupe su ponovno počele raditi. Iste grupe nisu radile po planu većinom se je samo čitala štampa dok se u posljednje vrijeme počeo proučavati i materijal iz knjižnica.

a) Na suzbijanju nepismenosti u toku 1947. godine bilo je obuhvaćeno 1436 nepismenih, od kojih je opismenjeno 505, dok imademo u evidenciji nepismenih 2038. Na tom radu možemo reći da su se dosta založile Frontovske organizacije, a učitelji su im pomagali u stručnim stvarima. Sindikalne organizacije u pojedinim poduzećima nisu pravilno shvatile ovu akciju, tako da je u iste tečajeve obuhvaćen mali broj radnika. Poteškoće na koje se nailazi u radničkim centrima su te što nema dovoljno prostorija i što su radnici udaljeni od tih centara. Dok je općenita pojava kod radnika tako i kod seljaka, da se izgovaraju da su oni već stari, te da im nije već potrebno čitati i pisati. Dok seljaci stavljaju primjedbe da nemaju obuće i da ne mogu dolaziti na tečajeve. Frontovska organizacija kao cjelina nije se dovoljno založila po tom pitanju, a naročito u onim selima gdje nemamo Partijske organizacije. Kod prosvjetnog odsjeka KNO postoji kotarski odbor za vršenje nepismenosti, koji je sastavljen od svih organizacija. Isti drugovi odlaze na teren oko organiziranih tečajeva i nadzora nad istim.

b) Rad osnovnih škola je dobar, no poteškoće su u tome, što nemaju djeca dovoljno obuće, te ne pohađaju redovito u školu. Imademo obaveznika 6.385, dok od tog broja polazi u školu 6.032. Problem je takodjer nastavnog kadra, kojeg imamo premali broj, jer jedan učitelj radi sa 6 razreda, a takodjer i učitelji rade van škole i pomažu u radu društvenim organizacijama. Pitanje prostorija takodjer je jedan od problema, pošto neke škole rade, kao npr. Petruševac i Stari Golubovec u privatnim prostorijama koje su pretjesne i nepodesne za školovanje.

c) U kotaru rade dva niže obrazovana tečajeva sa 44 polaznika i jedan srednje obrazovani tečaj u Zlataru sa 28 polaznika. Srednjo-obrazovani tečaj u Zlataru koji je bio otvoren u školskoj godini 1947. na 1948. nije završen, te se ove godine opet nastavio 5 razred. Uspjeh na tečaju nije zadovoljavajući, uzrok je tome što drugovi nisu redovito pohađali ispočetka na tečaj, te su kod učenja zaostali, a greška je i u tome što nema knjiga što je isto jedan od razloga da je rad slabiji. U posljednje vrijeme drugovi su ozbiljnije svatili i možemo reći da polaze skoro redovito na tečajeve, jedino u tom slučaju ne dolazi ako je službeno koji sprečen.

Dok viših obrazovanih tečajeva na našem terenu nema.

d) Prošle školske godine bila je niža gimnazija u gimnaziji koja je početkom prošle školske godine pretvorena u sedmoljetku i preseljena u Zlatar. U istoj imade 512 polaznika, od toga u višim razredima V. VI. i VII. 209. U sedmoljetki radi 11. nastavnika od toga u višim razredima 5 nastavnika. Uspjeh u školi početkom školske godine bio je dosta slab, jer veliki broj djaka bio je sa slabim ocjenama. Dok se je pod konac godine stanje znatno popravilo. Uz školu je smešten djački dom, u kojem je smešteno 62 učenika. Život u domu naročito na odgojnom radu je dosta neorganiziran i ne zadovoljava. Razlog je tome što upraviteljica doma Perković Eva ne vodi dovoljno brige o djeci, a i po ličnom životu ne služi kao primjer odgoj djeci. Za istu smo tražili da [se] smijeni sa dužnosti.

3) Rad stručnih škola: Na području kotara rade tri stručne škole i dva tečaja za učenike u privredi sa ukupno 101 polaznikom. Škole su otvorene kod rudničkih centara i kod kotarskog građevinskog poduzeća. Većina učenika od tih je iz poduzeća, dok je manji broj od privatnih obrtnika. Nastavnici su učitelji iz osnovnih škola i stručnjaci iz poduzća. Najveće poteškoće u radu bile su u tome što nije bilo knjiga, te se sam rad nije onako odvijao kako bi trebalo dok su pod konac godine knjige nabavljene, te je rad sada krenuo malo bolje naprijed.

4) Na području našega kotara dolazi prilično veliki broj štampe, dok ista nije pravilno raspoređena, jer u pojedina mjesta zabitija štampa dolazi manje brojna ili uopće ne dolazi, tako da Narod nije upućen u tim selima o našoj svakodnevnoj ekonomskoj politici, kao i u drugim stvarima iz dnevne štampe. Otvoreno je 6 čitaonica i knjižnica u selima, te jedan crveni kutić i 6 knjižnica u poduzećima. U kotarskom centru obnovljen je Dom kulture sa knjižnicom i čitaonicom, Narodnim sveučilištem, te kulturno-umjetničkom grupom. Sve knjižnice snabdevene su sa novim knjigama a čitaju se u dosta velikom broju. Po selima su održavana predavanja uglavnom prigodom nekih znatih događaja, a održavala su se i razna o gospodarskim pitanjima.

VI. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI:

1) U početku 1947. godine stanje je partijske organizacije na našem terenu bilo je 205 članova Partije, dok smo koncem protekle godine taj broj povišili na 238 članova. U toku prošle godine primili smo 73 nova člana u Partiju, pridošlo ih je 60, a sa našeg terena je otišlo 71. Dok smo isključili iz Partije 22, a 5 je članstvo anulirano po O.K. K.H. Varaždin. Socijalni sastav našeg Članstva je 95% siromašnih seljaka i radnika, dok je 5% srednjih seljaka. Čitava Partijska organizacija po nacionalnom sastavu su Hrvati osim 5 koji se nalaze u miliciji i nekim poduzećima su Srbi.

2) Početkom 1947. g. bilo je pred sve partijske organizacije od strane našeg komiteta postavljeno, da svaki član Partije odgaja po jednog simpatizera za prijem u kandidate i jednog kandidata za prijem u Partiju. Partijska organizacija kao cjelina ni[je] se na tom zadatku dovoljno založila te je po tom pitanju malo radila. Dok su pojedine Partijske organizacije kao npr. ćelija Bedekovčina pravilno shvatile taj zadatak i po tom pitanju proradile kod čega su imale i uspjeha. Ostale Partijske organizacije su vrlo mlade te se teško snalaze u rukovodjenju sa kandidatima, a bilo je i izvjesnih propusta od strane Komiteta da u tome pravcu nije dao veću podršku i pomoć dolje organizacijama.

3) Ideološko-politički nivo Partijskih organizacija je dosta na niskom nivou. Sa partijskom organizacijom radilo se je na sledeći način i to: Kod kotarskog komiteta osnovan je predavački aktiv, koji je proučavao razne teme, kao što su organizaciono pitanje Partije, I.

dio Partijske izgradnje IX. Glavu SKP /b/ i drugi materijal Organizaciono pitanje sindikata, Zakon o Petogodišnjem planu, govor Ždanova o međunarodnoj situaciji, govor Tita na II. kongresu Narodne Fronte itd. Ove teme isto tako preko predavalačkog aktiva prenesene su dolje na partijske organizacije, kako u poduzećima tako i u selu, a sa predavanjima praktikovalo se tako da se je jedan tjedan održalo predavanje, a drugi tjedan po istoj temi održala se diskusija. I protumačila neka nejasna pitanja. Pokazalo se općenito da je Partijsko članstvo kao kandidati i SKOJ-evci koji su dolazili na ta predavanja postigli dobre rezultate u lakšim temama i da se je predavač dobro spremio, za isto predavanje, dok je bilo nekoliko slučajeva, da se predavački aktiv nije dovoljno pripremio za predavanje po nekim temama, te [je] od istih predavanja bilo malo koristi.

4) DISCIPLINA:

a) Izvršavanje Partijskih zadataka, kao i disciplina kod našeg partijskog članstva nije bilo dovoljno odgovornosti i discipline sve nekako do polovice 1947. g. kada smo održavali partijsko savjetovanje, te pojedini članovi partije nisu se na savjetovanje odazvali, te smo odjedanputa kaznili oko 22 članova partije radi nedolaska na savjetovanje i nedolaženja na vrijeme na partijske sastanke, a kaznili smo ih opomenom ili ukorom. Nakon toga smo ostalim ćelijama ukazali na iste nepravilnosti te se je nakon toga disciplina i odgovornost kod izvršavanja zadataka mnogo poboljšala. Partijski sastanci održavaju se redovito svakog utorka po svim ćelijama, te kroz mjesec dana na svaku ćeliju po jednaput odlazi član Komiteta, kako bi mogao dati što veću pomoć Partijskog organizaciji. Dolaženje na sastanak svih članova Partije još uvijek nije 100%. Ima izuzetaka kao npr. u Partijskoj ćeliji Budinščina, Hrašćina i još neke druge, koje se ne drže reda kod održavanja partijskih sastanaka. Što se tiče partijske članarine partijsko članstvo koje je namješteno bilo u poduzećima ili u ustanovama plaća redovito članarinu, dok ima jedan mali dio koji nisu namješteni te po koji puta zanemare i ne plate članarinu sve dok ih se na to ne podsjeti a što je i greška samo sekretara iste ćelije, da na vrijeme ne plate članarinu. Što se tiče članova Partije svoje lične obaveze prema državi podmiruju. Akontaciju za 1947. godinu u porezu uglavnom su podmirili, dok detaljno ne bi mogli kazati, kako će biti sada kada su izvršena nova poreska zaduženja. Kroz čitavu godinu bio je jedan slučaj što član komiteta plenuma zatajio mast, te smo ga na temelju toga isključili iz komiteta i iz Partije. Dok su drugi članovi partije većinom svi dosta siromašni, te prema tome imademo vrlo mali broj takovih koji treba da dadu otkup, a takodjer imadu i male poreske obaveze.

5) NAČIN RUKOVODJENJA VANPARTIJSKIM ORGANIZACIJAMA:

a) Što se tiče rukovodjenjem Frontovskim organizacijama u Mjesnim odborima Fronte imademo vrlo mali broj članova Partije. U onim selima gdje postoji Partijska organizacija redovito je jedan član partije tajnik odbora Fronte u istom selu, te prenosi direktive na Frontovsku organizaciju, a sa onim frontovskim organizacijama gdje nemamo članova partije rukovodi K.O.N.F.-e i kod tih odbora redovita je pojava da direktive koje dolaze od strane kotarskog rukovodstva na teritoriju toga mjesnog N.O. se više sprovodjaju u život preko Narodnih Vlasti nego NF-e.

b) Početkom 1947. godine prišlo se je zaduženju u partijskim ćelijama po sektorima rada, tako da je u svakoj ćeliji zadužen jedan član Partije po SKOJ-u i Omladini. Taj rad se je pokazao većinom dobar na sprovođenju zadataka koji su stajali pred SKOJ-evskom organizacijom, kao što je bila mobilizacija omladine za prugu Šamac-Sarajevo, pošumljivanje i dr. Partijska organizacija davala je u većini slučajeva pomoć SKOJ-evskoj organizaciji koja se

najviše ispoljila, kod uzdizanja na idejno-političkom-prosvjetnom polju, ali ta pomoć nije bila u tolikoj mjeri kako bi to trebala da bude. Pojedine ćelije kao npr. Konjščina i Budinščina nisu dovoljno posvećivale tome pažnju, a niti su znale koji su članovi SKOJ grupe, a koji nisu, dok ćelija Poznanovec, Lobar i još neke druge tom radu posvećuju više pažnje i vode računa o SKOJ-evskim organizacijama.

c) Dok vođenje sa sindikatima i drugim društvenim organizacijama je na sledeći način: U poduzećima postoje partijske organizacije od kojih je jedan ili više članova u Upravnom odboru sindikalnih podružnica, te na taj način prenose direktive na sindikalne organizacije, te se preko tih članova sprovodjaju u život. Kod ostalih sindikalnih organizacija, po našim ustanovama i zadrugama gdje ne postoje partijske organizacije, pomoć istim organizacijama pružaju članovi kotarskog sindikalnog vijeća, a koji su članovi partije. Na sprovođenju odluka IV. Plenuma, kao i zadaci koji su proizlazili iz odluka, Partijske organizacije nisu pružile dovoljno pomoći na usavršavanju sindikalnih organizacija tj. učvršćenje grupnika, povjerenika, pododbora i raznih komisija. Već je sindikalna podružnica kao cjelina morala rješavati pojedine probleme po sektorima rada. Masovnost sindikalne organizacije jest 94%. Dok je sam kvalitet rada prosječno dosta slab, a najveći je uzrok tome što su u sindikat birani oni ljudi, koji većim djelom nisu prije bili radnici, te nemaju dovoljno iskustva u rukovođenju sa radničkom klasom. Imade i nekih podružnica od kojih su rukovodioci bili u bivšim sindikatima pa se može usporediti da je njihov rad bolji nego od onih koji su može biti i članovi Partije. Masovnost omladinske organizacije prema statističkim podacima od broja 4.400 ispunilo je lične kartone 3.460 omladinaca i omladinki što iznaša sve 70% organizovanih. Kvalitet rada omladinske organizacije znatno se poboljšao naspram 1946. godini. Pošto je omladina sudjelovala u svim radnim akcijama koje su se izvršavale na području našega kotara na gradnji škola, popravku puteva i cesta, te ostalih radova, koje je sprovodila NF-a, a najviše je došlo do izražaja na gradnji Omladinske pruge gdje je učestvovalo 780 omladinaca i omladinki. U toj radnoj akciji je omladina postigla lijepih organizacionih uspjeha na kulturnom i političkom polju. Što se tiče omladinske organizacije, kao rukovodioca u selu kvalitet njihovog rada možemo reći da je vrlo slab, a to zato što su vrlo mladi i nemaju u rukovođenju dovoljno iskustva.

d) Što se tiče AFŽ-a na području ovoga kotara možemo reći da je od svih organizacija najslabija. Ima izuzetaka kao npr. Zlatar-Bistrica, Poznanovec i još neka druga sela, koja pomažu u svim radnim akcijama. Na području kotara do danas ima vrlo mali broj žena koje su vezane uz privredu, te je sa istima rad vrlo težak. Prema tome ima dobar dio žena koje uopće nisu obuhvaćene organizacijom AFŽ-a. Da je stanje takovo prvenstvena je greška na Kotarskom K.P., što nije na tom sektoru rada pružila organizacijama na terenu dovoljno pomoći, a konkretno se može navesti da imade članova Partije a da njihove drugarice nisu aktivni učesnici u rješavanju problema AFŽ-a, iako je organizacija općenito dosta slaba vidi se da u onim mjestima gdje imade aktivnih žena, koje pokreću žene odazivaju se na javne radove, kao npr. gradnja škole, popravak cesta i pošumljivanju.

VII. POLITIKA KADROVA:

1) Sam odgoj i uzdizanje kotarskog komiteta odnosno članova Komiteta, nije na onoj visini na kojoj bi trebao da bude iako se članovi Komiteta sastaju svakih osam dana sa predavačkim aktivom i proučavaju raznu partijsku literaturu, no ipak nisu postignuti željeni rezultati. Razlog je tome neredovito dolaženje od pojedinih članova Komiteta na ista prouča-

vanja i slabo vođenje računa o individualnom učenju i samoj ličnoj izgradnji. Kvalitativno u teoretskom uzdizanju Komitet je dosta slab. Razlog je tome da su u drugoj polovini 1947. g. pet članova komiteta premješteno, dok su trojica izključeni iz Komiteta, što se tiče partijskih rukovodioca u poduzećima iz iskustva vidi se da je kroz 1947 godinu po tri i više puta mijenjan personalni referent, a koji je ujedno bio i Partijski rukovodioc, te zbog toga u tim partijskim jedinicama su rukovodioci kvalitativno dosta slabi. Dok u tvornici gdje se nisu mjenjali Partijski rukovodioci kao npr. u tvornici Bedekovčini, tu se vidi da je u tom pravcu bilo većih uspjeha, nego tamo gdje su se vršile stalne promjene.

2) Što se tiče Partijskog kadra u ustanovama, nije bilo sistematskog uzdizanja, pošto nismo imali druga u komitetu koji bi bio zadužen samo po kadrovima, već je imao još i druge sektore rada, te usled toga i dolazilo do grešaka, da se nije partijski kadar uzdizao sistematski, kako bi mogao da zamjeni stari aparat. Tako npr. od sudskog osoblja nema niti jednog od namještenika koji bi bio organizovan, te u istoj ustanovi pregled rada mnogo slabiji nego u drugim ustanovama. Ovi nedostaci su samo konstatirani, dok po njima do sada nije učinjeno ništa. Ove godine ćemo prići uzdizanju SKOJ-evaca u državnom aparatu preko kurseva.

3) Na području našega kotara od ukupnog partijskog članstva imademo u privredi i Narodnim vlastima 24 žene koje su članovi partije, što je prosječno mali broj prema veličini stanovništva na našem terenu.

4) Naša partijska organizacija nije se dovoljno založila za uzdizanje stručnih kadrova za našu privredu u našim poduzećima, tako da je u toku 1947. godine održano na našem terenu samo 10 kurseva sa 150 polaznika, što je vrlo mali broj za naš kotar, i ako pogledamo da imademo dosta veliki broj industrijskih poduzeća. Povrh tih kurseva slali smo članove partije i SKOJ-evce i dobre omladince na kurseve van našega kotara, kao npr. rudarsku školu, domaćinski tečaj, sindikalni i zadružni kurs i tome sl.

a) Ukupan broj kurseva 10 i to:

1. za zadružno knjigovodstvo,
2. za kopače i vozače,
2. za matičare,
2. za brenere,
1. za skladištare,
1. za zidare,
1. za mješoviti kurs, za električare, bravare i mehaničare.

b) Broj polaznika po strukama bilo je 3 kovača, 4 električara, 2 tokara, 3 mehaničara, 15 zidara, 6 skladištara, 16 za zadružno knjigovodstvo, 30 kopača i vozača, 17 matičara i 54 brenera. Ukupan broj polaznika na tim kursevima bilo je 150.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za Komitet:³⁹

³⁹ Izvještaj je potpisao Franjo Brlečić.

45. KOTARSKI KOMITET KPH PREGRADA

KOTARSKI KOMITET KPH
 PREGRADA
 Broj: 20/48
Predmet: Godišnji izvještaj
 za 1947. godinu

CENTRALNOM KOMITETU
 KOMUNISTIČKE PARTIJE HRVATSKE
 Org. instruktorsko odeljenje

Z A G R E B

Na našem kotaru preko tri četvrtine stanovništva su seljaci, dok imademo svega oko 1400 radnika i namještenika. Od toga preko 800 radnika radi u tvornici stakla Straža. Većina od tih radnika imade svoja seoska gospodarstva i rade u tvornici i na svojem gospodarstvu. Na kotaru imademo 5114 obitelji koje imaju ispod 5 jutara zemlje, 1160 obitelji koje imaju od 5-14 jutara zemlje i 49 obitelji koje imaju preko 14 jutara zemlje.

Sudjelovanje naroda na masovnim sastancima bilo je u većini slučajeva zadovoljavajuće. Narod je u diskusiji dobro sudjelovao. Bila su postavljena najviše pitanja u vezi sa opskrbom ljudi sa tekstilom. Također su bila postavljena pitanja o problemima sela i radi nepravilnosti u radu nekih članova Mjesnih NO-a. Većina tih prigovora bila je opravdana i ljudi bili su u pravu i to je pozitivno djelovalo na daljnji razvitak situacije u selu i mnoge stvari su se po tome ispravile. Na masovnim sastancima nije bilo slučajeva da bi narod prigovarao državnom uređenju niti politici koja se danas vodi. Narod se dobro odnosi prema narodnoj fronti i prihvaća postavljanja i zadatke koje postavlja narodna vlast i narodna fronta. Imade pojedinačnih slučajeva prigovora i to od raznih pokvarenih elementa, koji raznim stvarima prigovaraju, ali to ne na masovnim sastancima nego pojedinačno u nekim selima, ali tih pojava imade dosta malo.

Izbore za narodnu vlast narod našega kotara pravilno je shvatio i ogromna većina naroda sudjelovala je u tome radu. Vrlo veliki broj seljaka sudjelovao je u sastavljanju kandidatskih lista. Izbori za mjesne narodne odbore prošli su vrlo dobro u svim djelovima našeg kotara osim okolice Huma na Sutli, gdje su neprijateljski elementi iz Slovenije utjecali na izbore. Ti elementi uglavnom su šverceri, a na dan izbora pijančevali su u Rogacu i nastojali su da čim više ljudi povedu sa sobom u Rogatec. Izbori za Kotarski Narodni Odbor prošli su još bolje i situacija i na toj okolici Huma na Sutli potpuno se popravila, tako da ih glasalo preko 99% ljudi.

Plan sjetve naši seljaci dobro su primili, jedino se je prigovaralo sađenju krumpira, i to najviše radi toga jer nemaju sjemenja a već dvije god. uzastopce obećavan im je sjemenski krumpir, a nikada ga ljudi nisu dobili. Jesenjska sjetva izvršena je kod nas točno prema planu i nešto premašena.

Naplata poreza obavila se je bez nekih naročitih poteškoća. Porez su najprije naplatili siromašni seljaci, dok su bogatiji čekali do zadnjeg momenta i špekulirali sa uplatom.

U vezi sa otkupom vina, voća, peradi i jaja poteškoće su bile radi nejednakih cijena sa NR. Slovenijom. U Sloveniji bile su cijene više ovim artiklima i kod državnih poduzeća i razumljivo je da su ljudi koji su blizu Slovenije nosili svoje artikle tamo na prodaju. To je stvorilo dosta veliko nezadovoljstvo među seljcima na ostalom dijelu kotara i bilo je stalnih prigovora radi toga. Veliko nezadovoljstvo bilo je radi stalnog povisivanja cijena jabukama. Dogodilo se je da su siromašni seljaci, koji su imali male količine jabuka, a nisu ih imali niti kuda spremiti, prodali jabuke po 4 din. po kg. dok su imućniji seljaci jabuke spremili i poslije ih prodavali po povišenoj cijeni, a danas čak po 10-12 Din., sa tim povišavanjem cijena omogućilo se je imućnijima da dođu do veće količine novca, a siromašnije s time se je samo dogodilo.

Najveća akcija koju je vodila NF-a je izgradnja ceste Pregrada-Đurmanec dobrovoljnim radovima. U toku 1947. godine dato je na tim radovima preko 11 hiljada dobrovoljnih radnih dana. Narod se je dobro odazivao na te radove i nije bilo po tom nikakvih prigovora.

Narodna fronta organizirala je niz radova po selima preko mjesnih odbora NF-e kao što su čišćenje potoka, uređenje puteva, izgradnja mostova, kopanje bunara itd. Na tim radovima dato je preko 4.000 dobrovoljnih radnih dana. Isto tako sela su na dobrovoljnoj bazi davala građevni materijal i podvoz. Na temelju tih radnih akcija vidi se da su sela shvatila zadatak obnove i izgradnje naše zemlje. U vezi sa tim akcijama bilo je pojedinih burgijanata, ali ti su slučajevi bili retki i vrlo lako se ih je raskrinkalo.

Stanje u tvornici stakla Straža u početku prošle godine bilo je dosta loše. U tvornici se je pijančevalo, norme nisu bile postavljene, radnici su krali itd. Uprava tvornice klipsala je onako kako su to razni nepoćudni elementi htjeli, a ako je nešta htjela sprovesti u život onda je uzimala metode grožnje i sile. Te metode loše su djelovale na pozitivne radnike. Radnici skoro svi su isti koji su i radili prije za NDH i bivše Jugoslavije i to ogromnom većinom stariji ljudi sa starim navikama i starim načinom rada. Sindikalna organizacija u tvornici bila je nemoćna i bilo je nužno potrebno da se u tvornici smjeni rukovodstvo. Stara uprava imala je i nepravilan stav prema kotarskom rukovodstvu i stalno se oslanjala na to da je to poduzeće saveznog značaja, pa je došlo do toga da se nama nije dozvoljavao uvid u poslovanje i stanje u samoj tvornici. Partijska ćelija bila je podložna upravi i pod njezinim utjecajem tako da ni preko nje nismo mogli postići povoljnog rezultata. Izmjenom stare uprave u polovici prošle godine stanje se je potpuno izmjenilo i uspjelo se postići potpunu koordinaciju između nas i rukovodstva tvornice. Nova uprava vodila je pravilnu politiku kadra i to potpuno prema našim direktivama, tako da danas u tvornici rade većinom mladi ljudi. Proizvodnja se je mnogo poboljšala a u zadnje vrijeme poboljšao se je i kvalitet proizvedene robe. Takmičenje razvilo se je u priličnoj mjeri, mada još uvijek nije onako kako bi trebalo biti. Norme su postavljene pravilno, a sindikalna organizacija danas je rukovodioc te organizacije rada pa i života u samoj tvornici. Još uvijek se nije postiglo da bi radnici izvan tvornice živjeli solidnim životom, nego se događa da se poslije rada radnici po selima opijaju a i imade između njih mnogih tučnjava.

Na našem kotaru imademo kupalište Krap[inske] Toplice i dječji dom Bežanec koje su ustanove Republikanskog značaja. Sa njima također nije bilo koordinacije sa kotarom nego su se svi izgovarali da oni nemaju ništa sa kotarom i da spadaju pod Ministarstvo. Mi smo uspjeli da te nezdrave pojave odstranimo. Bilo je raznih ljudi koji su dolazili iz Ministarstva, koji su taj nezdravi stav uprave pomagali, ali smo mi Ministarstvima na to ukazali i to je otklonjeno.

Stanje u rudnicima također je bilo dosta loše. Krivnja je bila najviše u tome što se je svaki čas menjalo rukovođenje sa rudnicima, tako da jedno vrijeme sa rudnicima rukovodila uprava tvornice stakla, poslije opet jedno vrijeme okružni NO, poslije toga opet Kotarski NO Pregrada, a sada na koncu konačno Kotarski NO Krapina. Uslovi rada u rudnicima vrlo su teški radi istrošenosti raznih naprava. Isto tako rukovođenje nije bilo na mjestu kako treba, tako da se je desilo da su uslovi za vađenje ugljena postajali sve lošiji i teži. Radi toga radnici vodili su politiku da rade čim manje, kako bi na taj način postigli da imaju čim dulje zaposlenje jer je među njima vladalo mišljenje da će se rudnici morati naskoro zatvoriti jer više neće biti ugljena. Našom intervencijom kod nadležnih organa stanje u rudnicima se poboljšava i pronađene su veće zalihe ugljena. Radnici su odmah dobili drugo raspoloženje za rad.

U sklopu Narodne fronte našega kotara nema nikakvih samostalnih političkih stranaka. Kada se je forsiralo osnivanje HRSS-e ljudi nisu htjeli ići u tu stranku i tako se ona nije ni osnovala, a raspao se je i Kotarski inicijativni odbor. Na kotaru nismo nigdje čuli da bi ljudi govorili o bilo kojoj političkoj stranci, a sigurni smo da ne bi bilo uspjeha ni sa kojom strankom. Imali smo slučaj da su neki pristalice SDS⁴⁰ sa kotara Klanjec pokušavali da i na našem kotaru verbuju ljude za tu stranku, ali su ih ljudi potjerali.

Ljudi se osjećaju članovima NF-e pa makar i nemaju članske iskaznice, a da ljudi nisu još u dovoljnom broju učlanjeni ni organizirani krivnja je aktivista po selima koji nisu tome radu posvetili dovoljno pažnje.

Srba na našem kotaru nema. Odnos članova Partije prema ostalim ljudima bio je preko 90% dobar, ali je bilo i slučajeva da su se pojedini članovi Partije prema narodu grubo odnosili i po selu grozili tako da su ih ljudi zamrzili i bojali ih se. Takove ljude morali smo smijeniti sa rukovodećih mjesta. U svim organizacijama i odborima komunisti imaju rukovodeću ulogu i to na selu i na kotaru.

Narod se najviše žali što na selu još nema dovoljno industrijske robe. To je slučaj po cijelom kotaru. Čim više robe dolazi takovih prigovora imade sve manje. Dosta se prigovara visokim cijenama robe koja je na slobodnoj prodaji. Među narodom u tome pitanju bila je vrlo velika diskusija i mi smo uspjeli da ljudima prikažemo svrhu toga. Većina ljudi prihvaća takovu politiku, ali imade i pojedinaca koji se stalno radi toga bune a to su većinom imućniji seljaci. Također smo primjetili da robu na slobodnoj prodaji vrlo malo kupuju baš imućniji seljaci, koji imaju dovoljno sredstava. U prodaji ide najviše tekstilna roba dok ostala roba vrlo slabo.

Imade još slučajeva da se ljudi žale na rad nekih mjesnih NO-a ili pojedinih odbornika. U većini slučajeva ljudi imaju pravo jer neki mjesni NO-i prave dosta nepravilnosti. Također neki odbornici rade pristrano a tih slučajeva imade dosta. Najviše se prigovara radi izdavanja doznaka za kupovanje robe.

Na svim masovnim sastancima nismo imali slučajeva da bi ljudi prigovarali vanjskoj politici. Interesovanje za vanjsku politiku bilo je ogromno i ljudi su stalno postavljali pitanja u vezi sa pojedinim događajima u svijetu. Naročito se je velika diskusija među narodom vodila po pitanju sklapanja mirovnih ugovora a još veće interesovanje bilo je kod rešavanja pitanja Istre i Trsta. Sklapanje ugovora o prijateljstvu i uzajamne pomoći narod je dobro primao i komentari bili su uglavnom u tome, da čim smo sa više država prijatelji da imade manje izgleda za rat.

⁴⁰ Samostalna demokratska stranka.

Jedno vrijeme kolale su po kotaru razne parole da će biti rat i ljudi su dosta sa strahom o tome govorili. Te parole najviše su nam dolazile preko ljudi koji su u posljednje vrijeme na sezonskim radovima u Sloveniji i u Zagrebu. Suzbijanjem tih parola preko masovnih organizacija uspjelo se postići da se o tome opće više ne govori. Neprijateljskih parola bilo je u vezi sa pojedinim ekonomskim akcijama i to najviše kod vršenja raznih popisa. Razni elementi znali su kod ovakvog slučaja ubaciti parolu da će se seljacima oduzimati stoka, perad itd. pa i zemlja. Te parole utjecale su toliko da su ljudi kod popisivanja davali neistinite podatke tako da nam evidencije nisu točne.

Bila je ubačena parola od strane Desiničkog popa da neće biti svjetla, da neće gorjeti vatra i ljudi nosili su u crkvu na blagoslov svetiljke i komadiće drva. Na ovu parolu mi smo reagirali na taj način da nismo smetali popu kod te njegove akcije nego smo razaslali ljude među narod, koji su seljake uvjerovali da to nije istina. Desilo se je da su ljudi slupali svetiljke i imali razne troškove a razumljivo da se to nije ostvarilo što je bilo ubačeno tako da je narod počeo psovati popa, a o tome su ljudi govorili na masovnim sastancima. Poslije toga Desinički pop nema više ugleda među tim narodom. Kod ostalih svećenika nije primjećena nikakova protunarodna djelatnost. Župnik iz Kostela član je kotarske skupštine, a župnik iz Krap[inskih] Toplica član je mjesnog NO-a. Ova dvojica rade na kulturno prosvjetnom polju a radili su i na prikupljanju ljudi za dobrovoljne radove za izgradnju ceste Pregrada-Đurmanec.

Istaknuti mačekovci koji su prije imali vrlo veliki upliv na narod u svojim selima potpuno su postali pasivni. Neki od njih aktivizirali su se u radu, u našim organizacijama. U početku prošle godine bilo je na kotaru ustaških bandita koji su pljačkali zadruge i ubili nam dva druga. Ta grupa je potpuno razbijena i neki su pohvatani, a neki su uspjeli pobjeći preko u Austriju. Isto tako uspjelo se je razbiti njihove jatake, od kojih je nekoliko streljano.

II. PRIVREDNI PROBLEMI

Proizvodni plan u tvornici stakla Straža ispunjen je 23. studena 1947. g. U rudniku Klenovec proizvodni plan je izvršen dok u rudniku Mali Tabor nije izvršen jer se je provodala elektrifikacija toga rudnika. Od kada su odstranjene loše pojave u radu kod uprava radna disciplina mnogo se povećala. Takmičenje razvilo se je u puno većoj mjeri, a članovi Partije u većini slučajeva prednjačili su u radu.

Mobilizacija radne snage za dobrovoljne radove na kotaru dobro je uspjela. Isto tako izvršene su sve obaveze za davanje radne snage na prugu Šamac-Sarajevo, za izgradnju tvornice parnih kotlova u Žitnjaku i izgradnju tvornice u Željezniku.

Za sječū drva sa našeg kotara dato je oko 150 radnika. Ti radnici vratili su se kući prije roka sa radova jer na samom radilištu nije bilo ništa organizirano.

Plan obnove popaljenih kuća i gospodarskih zgrada za prošlu godinu potpuno je izvršen. U planu je bilo izgraditi dvije nove stambene zgrade, jednu stambenu zgradu popraviti i izgraditi dvije gospodarske zgrade. Povrh plana predviđenih radova izgrađene su još dvije gospodarske zgrade. Na tim radovima dato je iz drža[v]nih sredstava oko 50%, a sami ljudi kojima se je gradilo pružali su jedan dio sredstava a isto tako pomagalo se je sa dobrovoljnim radovima.

Mi smo na našem kotaru otkupljivali kukuruz, voće, vino, mast, perad i jaja. Za otkup kukuruza imali smo određenu normu i to 9 vagona i to je izvršeno 105%. Otkup voća određena nam je norma 100 vagona za izvoz a dosada izvezli smo 91 vagon a i stalno se tovari i

izvaža, pa će i taj zadatak biti premašen. Imali smo zadatak da otkupimo 1400 komada peradi, a otkupili smo 1763 komada. Trebali smo otkupiti 30.000 komada jaja a otkupili smo 179.471 komad. U toku prošle godine otkupili smo 16.008 litara vina. Kod svih otkupa mi smo se najviše služili agitacijom i uvjeravanjem. Kao sredstvo upotrebili smo i raspodjelu robe na principu tko daje državi država će dati i njemu, tako da su prvenstvo pravo na kupovanje robe imali oni seljaci koji su davali pojedine artikle na otkup. To je dobro djelovalo i seljaci su bez prigovora sami nosili pojedine artikle u kotarsku zadrugu. Sa kažnjavanjem vrlo malo smo se služili i imademo svega nekoliko slučajeva da su kažnjeni u vezi sa otkupom i to bogatiji seljaci, a najviše radi odgovaranja drugih ljudi radi otkupa. Više su se kažnjavali razni prekupci koji su htjeli na muktaški način doći do profita.

U proljeće prošle godine još se nije radilo točno po planu sjetve i nije bilo pojedinačnih zaduživanja. Više se je vodila agitacija šta bi trebalo sijati, a dogodilo se je da se nije moglo dobavljati sjeme. Za jesensku sjetvu izvršene su solidne pripreme. Točno je razrađen plan na domaćinstva prema njihovim mogućnostima i izvršena su zaduženja. Kod tog nije bilo nekih naročitih poteškoća, osim kod nabave i razdiobe sjemenja. Međutim i taj zadatak uspješno je riješen i jesenska sjetva izvršena je preko 100%.

Naplata poreza u prošloj godini vršila se je sistematski i prilično dobro. Po prijašnjem razrezu ostao je dug na naplati svega oko 400.000 dinara. Porez najprije su naplaćivali siromašniji ljudi dok su bogatiji špekulirali i porez naplatili tek pod konac godine. Radi naplate poreza izvršena je svega jedna plenidba na cijelom kotaru i to jednom advokatu. Posebni razrez poreza obavljen je u mjesecu prosincu. Prema planu Ministarstva po razrezu trebalo je doći na visinu od oko 6,000.000 dinara a mi smo razrezali porez u visini nešto preko 7 milijuna dinara. Ljudi su sa razrezom poreza zadovoljni u velikoj većini dok bogatiji prigovaraju da im je porez pre visok. Oni pronalaze razne izgovore da nemaju dobre zemlje da nije dobra godina itd., kako bi se izvukli. Na temelju novog razreza već se vrše uplate i uplaćeno je do sada oko 2 milijuna dinara.

Kod nas je bio veliki problem pravilnog korištenja radne snage, jer su se ljudi u velikom broju rastrkali izvan našega kotara. Najviše ljudi odlazilo je na rad u Sloveniju, gdje su ih plaćali više nego kod nas. Nismo imali nikakove evidencije po tome i tu je vladala potpuna anarhija.

III. STANJE U ZADRUGAMA

Početak 1947. godine bilo je na području našega kotara 36 mjesnih nabavlačko potrošačkih zadruga i 3 radničko namještenečke zadruge. Nakon fuzije koja se je izvršila u polovicu godine uspostavljeno je svega 8 mjesnih nabavlačko potrošačkih zadruga i 1 radničko namještenečka zadruga, dok su dvije radničko namještenečke zadruge prešle u službu radničkog snabdjevanja. Rad mjesnih zadruga prije fuzije bio je vrlo slab to najviše radi toga što nije bilo dovoljno stručnog kadra koji bi rukovodio sa zadrugama. Poslije fuzije rad u zadrugama mnogo se je poboljšao a u nekoliko zadruga kao na primjer Desinić, Krapinske Toplice itd., stanje je potpuno sređeno.

Ovih 8 mjesnih nabavlačko potrošačkih zadruga imade 4286 članova sa 27.788 potrošača. Radničko namještenečka zadruga imade 204 člana sa 666 potrošača. Radnici tvornice stakla i rudnika svi se snabdjevaju kod službe radničkog snabdjevanja. Preko zadrugnog sektora i službe radničkog snabdjevanja snabdjeva se preko 80% stanovništva. Privatni sek-

tor imade u distribuciji neznatnu ulogu i danas gotovo ne dolazi do izražaja. Zadrudni sektor radi zajedno sa državnim i u distribuciji se upotpunjuju.

Ovih postojećih 8 nabavljačko potrošačkih zadruga imade 16 svojih prodavaona. Primjetili smo da same zadruge dosta slabo vode računa o prodavaonama, pa čak imade slučajeva da nisu pravilno raspodjeljivali robu na prodavaone. Kotarska zadruga u posljednje vrijeme vrlo lijepo se sredila. Imade potpuno sređenu knjigovodstvo i ostalu administraciju, a uspješno je riješeno i pitanje kadra. Pojačanim davanjem pomoći i kontrolom od strane kotarske zadruge sve se više sređuje stanje po mjesnim zadrugama.

Masovnost u zadrugama je dobra i neke zadruge dobro su uspele da pozitivno djeluju na narod s političke strane. Nekoliko zadrudnih skupština bilo je vrlo uspješnih, i gdje je narod na tim skupštinama mnogo došao do izražaja i tražio otklanjanje raznih pogrešaka. U ostalim zadrugama politički rad bio je vrlo slab isto tako kao i njihov zadrudni rad, tako da imade dosta slučajeva, da narod traži namjesto zadrudnih prodavaona da se organiziraju državne prodavaone. To je došlo radi toga pošto je državno trgovačko poduzeće uspjelo dobro srediti svoje poslovanje i bolje opskrbljuje narod od zadruga. Isto tako državni sektor imade jači i sposobniji kadar dok je u svim mjesnim zadrugama kadar vrlo slab pa i dosta nepouzdan. Kotarska zadruga imade dosta dobar kadar i imade uslova da u zadrudnom sektoru stanje sređuje. U mjesnim zadrugama većim djelom rukovode seljaci a poslovođe su bivši trgovci. Seljaci rade sa dosta pristranosti što stvara dosta nezadovoljstva kod naroda.

Na našem kotaru do sada nema nijedne seljačke radne zadruge. Imade uslova da se organizira jedna takova zadruga, što se je već započelo. Imademo seljačkih obitelji koje pokazuju volju da stupe u seljačke radne zadruge, a mi do sada nismo upotrebili nikakova sredstva osim agitacije za osnivanje tih zadruga.

IV. PREHRANA STANOVNIŠTVA

Prehrana radnika i namještenika i njihovih familija vršila se je prošle godine sve do pod kraj preko zadrudnog sektora. Pod konac prošle godine prehrana radnika i namještenika prešla je u službu radničkog snabdjevanja. Snabdjevanje bilo je uglavnom zadovoljavajuće, jedino što je usljed prometnih prilika bilo dosta slučajeva zakašnjanja. Moramo napomenuti da velika većina radnika posjeduje svoja seljačka gospodarstva i da im nisu bili potrebni artikli koje su dobivali pa nam se radi toga razvijao šverc. Najteži problem kod snabdjevanja radništva bio je opskrba sa obućom. To se naročito ispoljilo kod rudarskih radnika. Nekoliko puta se je dogodilo i to baš kod preuređivanja opskrbe radnika i namještenika da su artikle dobili sa velikim zakašnjenjem. Razlog je bio taj što za njih kotar nije dobio njihove artikle a niti služba radničkog snabdjevanja, pa su se ta pitanja morala rješavati intervencijom kotarskog rukovodstva, sindikalnih organizacija, odnosno uprava poduzeća. Uglavnom prehrana radnika i namještenika bila je zadovoljavajuća, a jedna pogreška bila je ta što su prehrambene artikle dobivali i oni radnici i namještenici kojima i to nije bilo potrebno.

Naš kotar jedan je od pasivnih kotara i u početku prošle godine bilo je mnogo poteškoća sa opskrbom siromašnih seljačkih porodica. Bilo je mnogo slučajeva da ljudi nisu imali ni šta jesti i bilo je mnogo intervencija po tom pitanju. Kod rešavanja tog pitanja bile su ogromne poteškoće, radi toga, jer kotarski NO, nije imao mogućnosti da opskrbi sve one koji su bili potrebni. Intervencijom preko bivšeg okružnog NO-a Varaždin i preko Ministarstva uspjelo se je dokazati i ishoditi da smo dobili povećani kontingent prehrambenih artikala, i na taj način mogli smo pitanje prehrane našeg seljačkog naroda pravilno riješiti. Od polovice pro-

šle godine pa do danas problema u vezi sa prehranom opće nema i do sada nemamo nijednog slučaja na cijelom kotaru da bi se netko žalio da nije opskrbljen sa najnužnijim životnim namirnicama, odnosno da ih ne dobiva preko naših distribucionih organizacija. To se može tumačiti time što je s jedne strane proizvodnja prehrambenih artikala kod samih seljaka bila pojačana pod našim pritiskom, a z druge strane što se je donekle uspjelo srediti evidenciju onih siromašnih obitelji koje nemaju uslova niti mogućnosti da si same dovoljno proizvedu pa ih moramo mi opskrbljivati. Isto tako uspjelo se je dobiti uvid na socijalno ugrožene pa se i njih opskrbljava. Kod toga imade još dosta pogrešaka da prehrambene artikle dobivaju oni kojima baš nije najnužnije potrebno, dok slučajeva, da prehranu ne bi dobili oni kojima je nužno potrebno, nema. Imade još izvjesnog nezadovoljstva da ljudi potražuju da dobiju one artikle, koji im nisu baš najnužnije potrebni, a to je bijelo brašno, mast umjesto ulja ili ulje umjesto masti itd., ali sa tim slučajevima lako se je bilo raskrstiti i lako ih je bilo dokazati kao nepravilne i nemoguće u današnje vrijeme.

Dosta veliko nezadovoljstvo u kotaru imademo radi sprovađanja elektrifikacije. Mi smo već dobili jedan dio kredita, a i oformili smo i zadruge za elektrifikaciju ali nismo do sada imali mogućnosti da to provedemo u život. Kod ustanova koje sa tim poslom rukovode nije se unatoč dobre volje povoljno to pitanje moglo riješiti radi pomanjkanja materijala. Pogrešno je bilo sa raznih strana što se je to obećavalo, a kod toga nisu se uzimali u obzir uslovi i razlozi da li se to može provesti ili ne. Obećavalo se čak na vrijeme, pa i samim nama, a govorilo se i među ljudima, a izvršit se nije moglo, pa razumljivo je da su ljudi tome prigovarali, pa i danas prigovaraju.

U vezi sa stambenim pitanjima imademo problem u samoj Pregradi, kao kotarskom centru, u tvornici stakla i u Krapinskim Toplicama. U Pregradi imademo dosta službenika koji su razdvojeni od svojih obitelji jer ovdje nemaju stanova, a nema nijednog od kotarskih rukovodioca koji bi imao pristojan stan. U vezi sa izgradnjom stambenih zgrada imade ogromnih poteškoća oko nabavke građevnog materijala. Mi imademo u planu da to pitanje čim prije riješimo i da u centru izgradimo dvije veće stambene zgrade, a u vezi toga izvršili smo već i pripreme. U tvornici stakla isto tako teško je stambeno pitanje, jer do sada nisu izgrađeni radnički stanovi. Izgradnja stanova u planu je ali do sada još se nije pristupilo izgradnji. U Krapinskim Toplicama poteškoća je radi stanova za namješteništvo i učitelje koji svi za sada stanuju u državnim zgradama, koje su namijenjene za goste koji dolaze na liječenje. I tamo je potrebno da se riješi pitanje izgradnje pristojnih stanova za namještenike, kako oni ne bi kočili smeštaj gostiju koji dolaze na liječenje.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA

Kotarski narodni odbor u vezi sa kulturno prosvjetnim radom pružao je pomoć u materijalnom pogledu i to najviše novčano. Sredstva koja su bila na raspolaganju bila su premalena da bi mogla pokriti razne troškove za kulturno prosvjetni rad. Organi prosvjetnog odsjeka vodili su jedino računa o radu škola dok ostalim pitanjima na kulturno prosvjetnom polju nisu posvećivali gotovo nikakovu pažnju, već su sav taj rad prepustili masovnim organizacijama.

Na suzbijanju nepismenosti prošle godine radile su sve masovne organizacije pod rukovodstvom kotarskog odbora narodne fronte, koji se je najviše založio na tome poslu. Prošle godine opismenjeno je ukupno 240 osoba u 29 analfabetskih tečaja. Uspjeh mogao je biti veći da nisu tečajevi počeli raditi sa velikim zakašnjenjem. Tome radu mnogo je štetio jedan

dio učiteljskog kadra koji se po tome radu nije nikako založio, a bilo je slučajeva da su pojedini učitelji hotimično štetili na tome poslu. Na tečajima radila su 22 učitelja i 7 nestručnih poučavatelja od strane masovnih organizacija.

U drugoj polovici prošle godine nastavila se kampanja za likvidaciju nepismenosti. Na cijelom kotaru imade ukupno 1364 nepismena. Obaveza za opismenjavanje u 1947. i 1948. godini jest 678 obveznika. Od toga do konca prošle godine obuhvaćeno je 319 u 31 tečaju. Na tečajevima radi 17 učitelja i 14 nestručnih poučavatelja od ostalih organizacija. Početkom ove godine rad na tome mnogo se je poboljšao i uspjeh je veći. Prosvjetni kadar i dalje se dosta negativno odnosi prema tome radu i opet je bilo slučajeva da su pojedini učitelji otklonili rad na otklanjanju nepismenosti. Vrijedno je istaći požrtvovan rad učitelja Krapinske Toplice koji zajedno sa ostalim masovnim organizacijama rade na tome poslu i postizavaju vrlo dobre uspjehe.

Mjesni narodni odbori vrlo slabo rade na kulturno prosvjetnom polju. Svega dva mjesna odbora i to Velika Horvatska i Krapinske Toplice požrtvovno rade na tome dok ostali mjesni odbori izbjegavaju taj rad. Mnogo krivnje leži na kulturno prosvjetnim radnicima koji vrlo slabo pružaju pomoć mjesnim NO-ima, pa se odbornici usljed neznanja teško snalaze i aktiviziraju na tome radu.

Na našem kotaru radi 12 osnovnih škola i dvije sedmoletke. Školski centri vrlo su razvučeni i obuhvaćaju sela koja su dosta odaljena od škole, a imademo slučajeva da djeca trebaju ići u školu do 8 km. daleko, dok 50% djece polazi u osnovnu školu iz udaljenosti preko 4 km.

Obveznika osnovnih škola na kotaru ukupno imademo 4.720. Od tog broja u školu redovno polazi preko 95% obveznika. Od djece koja ne polaze redovno u školu imade mnogo opravdanih razloga. Imade bolesne djece, imade slabo obučeni i slabo odjeveni koji u zimi zbog udaljenosti ne mogu ići u školu. Suzbijanje nepolazka djece u školu vrši se na taj način što se obilazi njihove roditelje i uvjerava ih se u potrebu toga, a z druge strane opskrbljuje se djecu sa obučom i odjećom. Siromašnu djecu nastojimo opskrbiti preko socijalnog odsjeka.

U toku prošle godine obnovljene su i uređene sve škole na kotaru. Obnovljena je spaljena škola u Lupinjaku a u gradnji nalazi se nova škola u Jelenjaku. Školske prostorije dosta su nepodesne i ne odgovaraju za uspješni rad u školi. Također imademo dva slučaja da su za školu iznajmljene privatne prostorije.

Na cijelom kotaru imademo 51 učitelja, a na svakog učitelja otpada 90-100 djece. Od svih učitelja imademo svega 4 člana KP. Ostali učitelji vrlo su politički slabi a imade ih oko polovice koji nemaju čistu političku prošlost. Većina od učitelja su mlađi ljudi koji nisu rodnom iz ovog kotara i nisu zadovoljni što su ovdje namješteni i stalno teže da ih se premesti kuda bi oni željeli. Vrlo rijetki su slučajevi da učitelji rade sa narodom a i njihov rad u sindikalnoj organizaciji vrlo je slab i ukoliko rade ne rade sa voljom. Njihova stručna sprema skoro kod 80% učitelja vrlo je slaba. Većina učitelja religiozno su nastrojeni.

U prošloj godini radio je jedan srednji opće obrazovni tečaj sa 58 polaznika i to u Pregradi. Tečaj nastavlja sa radom i dalje. U taj tečaj uglavnom polaze kotarski rukovodioci. Tečaj je u radu u zaostatku radi prezaposljenosti drugova koji ga polaze koji više puta opravdano moraju zaostati jer su sprečeni službenim poslom. Unatoč poteškoća drugovi prilično dobro svladavaju materijal i sada se spremaju za ispite. Na tečaju predaju nastavnici sa sedmoletke u Pregradi.

Na kotaru rade dvije sedmoletke i to u Pregradi i u Krapinskim Toplicama. Nastavnici su slušači više pedagoške škole uz pomoć učitelja nižih razreda. Rad sedmoletki ocjenit je na kraju školske godine kao zadovoljavajući.

Na kotaru radi jedna stručna škola i to u Taborskom sa dva odjelenja sa trideset sedam polaznika i to naučnika iz tvornice stakla Straža. Stručni tečajevi rade u Pregradi, Desiniću i Krapinskim Toplicama. U tim mjestima nema uslova da se otvore stručne škole jer nema dovoljan broj polaznika. Škola i tečajevi rade redovito i imadu dobar uspjeh.

U prošloj godini na kotaru radi [1] o je 109 čitalačkih grupa sa oko 1.500 polaznika. Čitao se je materijal iz dnevne štampe, zatim mala politička biblioteka, razne gospodarske brošure, Žena u Borbi itd.

Štampa među narodom dobro je primana ali na kotar nije dolazila u dovoljnom broju. Velike poteškoće bile su radi prometnih prilika i događalo se je da je štampa dolazila sa velikim zakašnjenjem po nekoliko dana. Ljudi najviše vole čitati Vjesnik i Naprijed. Štampa mada je na kotar dolazila dosta u malom broju odgojno je djelovala na narod što se vidi najviše iz toga da su ljudi na masovnim sastancima podvlačili razne nepravilnosti koje su uočili iz novina.

U toku prošle godine organizirano je na kotaru 7 čitaonica. Polazak u čitaonice bio je nejednak i ljudi su više u čitaonice zalazili za lošeg vremena kada nisu mogli raditi na gospodarstvu. Kroz prošlu godinu nabavljeno i organizirano [je] 8 knjižnica koje stalno rade. Također postoje knjižnice na svim školama. Tih knjižnica ima 14 a imade i nekih škola koje imadu svoju knjižnicu iz koje izdaju knjige seljacima i školskoj djeci.

Radio aparata na kotaru imade vrlo mali broj pošto neimade električne struje. Ti radio aparati koji postoje nisu pristupačni širokim narodnim slojevima. Postoje tri omladinske kazališne družine koje davaju priredbe. Na kotaru postoji niz limenih glazbi i ljudi stalno na dobrovoljnoj bazi nabavljaju nove instrumente i osnivaju glazbe. Ljudi najviše vole da se okupljavaju u glazbena društva po čemu su postignuti dobri rezultati. Poteškoća je u novčanom pogledu a imade poteškoća i kod nabave instrumenata koji se vrlo teško nabavljaju. Vrlo uspjele kulturno prosvjetne priredbe davala su djeca iz dječjeg doma Bežanec. Te priredbe narod je mnogo posjećivao i utjecaj na narod bio je vrlo dobar.

Održana su mnoga predavanja kao što su na 1. Maja dan Pobjede, godišnjica ustanka u Hrvatskoj, o ustavu, o Petogodišnjem planu itd. Ta predavanja narod je dobro prihvatio.

Mnogo poteškoća na kulturno prosvjetnom radu bilo je radi rukovodstva. Na kotaru nema dovoljan broj sposobnih ljudi koji bi mogli podučavati, dok poteškoća oko okupljanja ljudi nekih naročitih nema.

VI. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI

Na početku prošle godine naša Partijska organizacija imala je 193 člana. Od toga bilo je 46 radnika, 120 seljaka, 24 intelektualca (namještenika) 2 obrtnika i 1 trgovački poslovođa. Po nacionalnom sastavu bilo je početkom prošle godine 189 Hrvata, 2 Srba i 2 Slovenca. Naš kotar u ogromnoj većini nastanjen je seljacima tako da nam i u našoj partijskoj organizaciji imade većina seljaka. U organizaciji bilo je mnogo starijih ljudi pa i nemoćnih za bilo kakovi rad. Žena članova KP bilo je početkom prošle godine 41. Kod kandidiranja i primanja novih članova mi smo svoj rad uglavnom usmjerili na primanje mladih ljudi i to uglavnom iz SKOJ-a. Za kandidate uzimali su se ljudi koji su se isticali radom na raznim postavljenim za-

dacima, a mnogo smo vodili računa da u Partiju ne primamo ljude sa nečistom prošlošću. Kada smo ljude kandidirali nastojali smo da im se dadu sitni zadaci, kako ih ne bi odmah u početku ugušili i da im se dade volja za rad.

U toku godine primljeno je 58 novih članova i to 30 omladinaca, 9 žena, i 19 ostalih mladih ljudi. Od starijih ljudi primili smo samo jednoga. U toku cijele godine izključeno je iz organizacije 11 članova. Evidenciju pridošlih na naš kotar i otišlih sa našeg kotara nismo vodili i nemamo o tome podataka, osim samo za neke ljude za koje znademo napamet.

Naša organizacija danas broji ukupno 227 članova KP i 104 kandidata. Radnika članova KP imade 60, seljaka 125, namještenika 42 dok ostalih profesija nemamo. Hrvata imademo 224, Slovenaca 2 i 1 Srbin. Žena imademo 42. Od 104 kandidata imade 10 žena kandidata.

Ideološki nivo članstva vrlo je slab kod oko 70% članova i to naročito kod seljaka. U početku prošle godine partijske ćelije održavale su prosvjetne sastanke na kojima su obrađivale članke iz Borbe, Naprijeda i Komunist. Organizirali smo sistematsko proučavanje Partijskog materijala po određenom planu. Radilo se na taj način što se je više ćelija združilo i onda su članovi komiteta i agitpropa održavali predavanja po pojedinim temama a poslije su partijske ćelije proučavale materijal koji je bio točno određen za temu.

Za predavače koji su održavali predavanja po partijskim ćelijama održavano je predavanje i proučavanje materijala kod kotarskog komiteta i oni su nakon savladavanja teme odlazili sa tim zadatkom na teren.

Obrađivane su sljedeće teme: Narodna fronta Jugoslavije, Narodna vlast, Državno uređenje FNRJ-e, O državnoj kontroli. Sa proučavanjem i daljnjim sistematskim radom prekinulo se je radi poljskih radova, a i mnogi članovi KP otišli su nam na razne sezonske radove.

U toku godine održana su dva predavanja skupno svim članovima KP i to Ekonomska politika nove Jugoslavije i kakav treba biti član KP. Početkom listopada započeli smo ponovno sa sistematskim proučavanjem materijala iz političke ekonomije i to komitet sa 7 partijskih ćelija i to uglavnom iz ustanova, koji članovi mogu da savladaju taj materijal. Do sada obrađene su teme "Robna proizvodnja i uloga novca", "Kapital i višak vrijednosti", "Namjamina i radni dan u kapitalizmu", "Akumulacija kapitala i osiromašenje proletarijata" i "Kružno kretanje i obrt kapitala". Literatura proučavala se je koja je štampana uz te teme a koju smo dobili od Vas. Ostale partijske ćelije proučavaju Komunist, referate na II. kongresu NF-e Jugoslavije i sa savjetovanja komunističke partije i Petogodišnji plan.

Članstvo koje proučava političku ekonomiju mnogo se u tome zalaže i do sada postignut je vidan uspjeh. Drugovi više shvaćaju na partijskom proučavanju nego na opće obrazovnom tečaju koji također polaze. Kod partijskih ćelija po selima članstvo pokazuje dosta nediscipline i nezalaganja za vlastito uzdizanje.

Sve partijske ćelije redovito održavaju svoje sastanke osim tri o kojima se mora voditi stalna kontrola. Članarinu plaćaju gotovo svi članovi i to preko 95% redovno dok imade pojedinačnih slučajeva da neki plaćaju naknadno, a više puta se desi da neki član KP ode izvan kotara a da se ne javi komitetu. Do sada nemamo slučajeva da članovi KP ne bi ispunili svoje lične obaveze prema državi, a baš naši članovi u velikoj većini tu su pokazivali primjerom.

Sa vanpartijskim organizacijama rukovodimo preko članova KP koji su uklopljeni u rukovodstva dotičnih organizacija. U predsjedništvu kotarskog odbora NF-e većina je članova KP i skoro svi članovi komiteta. U mjesnim odborima narodne fronte gotovo svagdje na ru-

kovodstvu su članovi Partije. U kotarskom komitetu SKOJ-a svi su članovi KP a sa cijelom SKOJ-evskom organizacijom radi 21 član KP. U kotarskom odboru Narodne Omladine imade 14 članova KP i 14 članova SKOJ-a. U kotarskom odboru AFŽ-a imade 12 članova KP i 2 kandidata. U kotarskom sindikalnom vijeću imademo 7 članova KP. Isto tako poduzeli smo korake da članovi KP uđu u rukovodstva vatrogasnih i ostalih društava. U kotarskoj skupštini imademo 21 član KP. U mjesnim NO-ima imademo ukupno 60 članova KP.

U kotarskoj skupštini imademo 5 žena a u mjesnim NO-ima imademo 87 žena.

U toku 1947. godine članstvo narodne fronte povećalo se je za preko 100%. U sindikalnoj organizaciji učlanjeno je blizu 90% svih radnika, dok je koncem 1946. godine bila učlanjena manjina radnika. Isto tako članstvo se povećalo u svim ostalim vanpartijskim organizacijama.

Zadaci koji su se postavljali pred vanpartijske organizacije prilično dobro su se izvršavali. Po ekonomskim zadacima kao što su sjetva, naplata poreza, otkupi sve organizacije dobro su se zalagale i ti zadaci izvršeni su 100%. U vezi sa izvršenjem zadataka na kulturno prosvjetnom polju sve organizacije nisu se podjednako zalagale. Tu se je najviše zalagala NF-a dok su po tome zadatku nešto popustile sindikalne organizacije, ali se to popravilo. Ako usporedimo rad masovnih organizacija u 1946. godini možemo istaknuti da se kod svih organizacija pokazao vidni napredak na svim poljima rada i ovako ako se nastavi možemo gledati na brzo i potpuno sređivanje.

Prošle godine mi smo organizirali veterinarski tečaj i poljoprivredne seminare. Na veterinarskom kursu bilo je 26 polaznika koji su pokazali dobar uspjeh. Poljoprivredni seminari održavali su se po raznim selima i kroz njih prošlo je oko 200 ljudi. Održan je seminar sa tajnicima Mjesnih NO-a koji je trajao tri dana. Svi matičari bili su na matičarskom kursu.

Preko 20% personala kotarskog NO-a prošlo je kroz razne stručne kurseve po pojedinim strukama kako vrše dužnosti.

Od omladine prošlo je kroz kurseve ili se još sada nalazi preko 260 omladinaca i omladinki i to: Na raznim kursevima na omladinskoj pruzi ostalo je 60 omladinaca, na kursu za zadružna i trgovačka poduzeća nalaze se 54, za političke rukovodioce omladine 84, za kulturne rukovodioce (kazališne družine, analfabetske tečajeve, sanitetske) 25, za administratore 9, poljoprivredne i domaćinske 14, prometnički 2 i razni industrijski kursevi osim pruge 12.

Kurs za zadružna i trgovačka poduzeća održava se još i sada kod nas dok su se svi ostali kursevi održavali izvan kotara.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za komitet:⁴¹

⁴¹ Izvještaj je potpisao Ivan Dravinec, organizacioni sekretar.

46. MJESNI KOMITET KPH BJELOVAR

MJESNI KOMITET KPH-a

BJELOVAR

Broj: 60 /1948.

Bjelovar, dne 16. januara 1948.

CENTRALNOM KOMITETU KPH-a
(Org. instruktorsko odjeljenje)

Z A G R E B

Dragi drugovi!

Prema Vašem dopisu od 5. januara 1948. godine broj 218/48. dostavljamo Vam traženi godišnji izvještaj za 1947. godinu, kako slijedi:

1. PREGLED POLITIČKE SITUACIJE U GRADU BJELOVARU.

Borba radnika za ispunjenje plana vidi se najbolje po tome, što su naši svi planovi u prošloj godini završeni a neki u dobroj mjeri premašeni, kao što su npr. naša ciglana, tvornica kekisa itd. Dakle već iz samog toga vidi se, da su naši radnici shvatili potrebu borbe za izvršenje plana, borbe za izgradnju socijalizma. No ipak kod toga bi se moglo kazati da jedan dio radnika iz svojih materijalnih razloga nesvjesno ulaže napore za izvršenje plana samo zato, što mu se na taj način povećava momentalni standard života.-

Kod seljaka stvari stoje drugačije, naime kod njih većeg dijela ne osjeća se želja da se plan na vrijeme izvrši, a to je razlog toga, što se kod nas oko grada nalaze većim dijelom bogati seljaci. Ovaj dio seljaka želi svjesno kočiti izgradnju našeg plana, a to se najbolje osjeća na pitanju predaje žita, plaćanju poreza itd. Dakle bogati seljaci ne žele izgradnju plana i žele ga kočiti gdje im se god za to ukaže mogućnost, a što proističe iz samog njihovog položaja. S druge strane postoji drugi dio seljaka siromašnih i jedan dio srednjih, koje bogati nisu uspjeli privući za sebe, a koji se u najčešće slučajeva odnose ili lojalno ili pasivno promatrajući izgradnju našeg plana. No može se kod njih osjetiti da oni vide, da izgradnja naše zemlje ide u prilog samim njima, te prema tome oni ne ostaju zakleti neprijatelji naše zemlje. Baš na zadnjem razrezu poreza uspjeli smo najviše povezati uz sebe siromašnog i srednjeg seljaka.-

Kod izvršavanja zadataka u akcijama, koje je poduzimala Narodna Fronta, opet nam se pojavila ista situacija, da se siromašniji odazivaju radu dok bogati opet ostaju ili mirno posmatrajući, ili se pak u više slučajeva stave na čelo borbe protiv naših akcija.-

Općenito jedinstvo u redovima naše fronte moglo bi se reći da postoji i da nema nekih grupacija, koje bi rušile to jedinstvo, no s druge strane se može reći da postoje pojedini ljudi, koji su se zavukli u redove fronte te pokušavaju razbiti to jedinstvo gdje god im se zato ukaže mogućnost. No kod toga se nije osjetilo nekih izrazitih šovinističkih mržnji.-

Odnos komunista prema članovima Narodnog fronta prilično je dobar. Manjkavosti su najviše u tome, što pojedini komunisti imaju nepravilan odnos prema frontovcima a najviše se to izražava u nepravilnom ophodjaju sa ljudima i gledanju frontovaca sa neke visine.-

Kod nas narod najviše postavlja ekonomska pitanja u vezi nestašice pojedinih roba, koje nedostaje da bi se pučanstvo moglo u dovoljnoj mjeri s njom snabdjeti.-

Uspjehe naše za izgradnju zemlje i općenito našu liniju za izgradnju socijalizma u našoj zemlji, najvećim dijelom narod odobrava i smatra ju svojom. Imali smo kod seljaka negodovanja po pitanju politike otkupa krumpira ove jeseni i to zbog toga, što je krumpir najprije bio u slobodnoj prodaji i mi smo odmah apelirali na najsvjesnije da krumpir predaju po 4 Din., dok je kasnije došla uredba da se krumpir obavezno prodaje po 6 Din. i da se na čitavu svotu novaca dobivaju stimulacioni bonovi, tako da je to išlo u prilog onima, koji su prvo vrijeme špekulirali sa predajom krumpira, a na štetu onima, koji su svoje količine odmah bez odlaganja predali državi po nižim cijenama. Ovo pitanje bilo je prilično teško objasniti narodu.-

Najveći dio našeg naroda, koji je zadojen patriotskom svijesću prima s oduševljenjem našu spoljnu politiku i smatra svaki novi sklopljeni ugovor, novom pobjedom našeg naroda na bazi učvršćivanja međunarodnog mira, dok drugi dio, a to su bogataši, popovi, oni kojima smo konfiskovali imovinu, koje je pogodila agrarna reforma, ljudi, koji su kažnjeni od naših vlasti, razni trgovci i šverceri, smatraju svaki sklopljeni ugovor svojim porazom i stoga izbacuju razne parole, "kako se stvaraju kolonije Sovjetskog Saveza, kako nećemo biti slobodni", "kako tu neke nove internacionale zamjenjuju prijašnju treću internacionalu" itd.-

No međutim može se vidjeti da ovakovi ljudi uvijek ostaju u manjini i da ih u njihovim nastojanjima pregaze narodne mase a njihove želje ostaju samo prazna maštanja.-

Što se tiče rada i utjecaja mačekovsko-ustaških elemenata, oni vode borbu zajednički, no istupaju pojedinačno i ne može se reći da su čvršće organizovani. Oni djeluju najviše u krugu ljudi za koje znadu da su njihovog političkog mišljenja i takove pokušavaju vezati uz sebe. Nosioci toga protunarodnog rada najčešće su bogati kulački elementi.-

Kod četničkih elemenata ista takova povezanost postoji među njima i svoj protunarodni rad nastoje širiti najviše kod Srba, koji su šovinistički zagrijani a naročito kod bogatih Srba sa lošom političkom prošlašću. Ovi elementi kako ustaško-mačekovski, tako i četnički prilično su oprezni i ponekada se povezuju u razgovoru, no to samo tamo, gdje se dobro poznaju i gdje su jedan pred drugim sigurni da govore.-

Uticaj klera u gradu Bjelovaru djeluje prosječno na 10% stanovništva i veže ih uz sebe, a to su u najviše slučajeva kulačka omladina, starci, žene itd. Kler širi razne parole, "kako ne treba zaboraviti crkvu", da je crkva u opasnosti, "da nije slobodna", itd.

Rad neprijateljskih grupacija i elemenata nije organizovan u jačem obliku, no zapaža se pojedinačan od ljudi koji su neprijateljski nastrojeni, koji nastoje omesti razne zadatke i odluke narodnih vlasti i narodnog fronta.-

Prilikom pojave dvojnih cijena neprijatelji su nastojali da to iskoriste i širili su razne glasine "kako narodne vlasti nisu sposobne da rukuju da državom["] i tu su prigovarali koliko moraju dati državi pšenice da si kupe cipele ili nešto drugo. Kada je izašao razrez poreza za 1947. godinu neprijateljski elementi govorili su, da to politika narodne vlasti koja ide za tim, da ukine privatno vlasništvo i natjera seljake u radne zadruge, komune itd. Iz gornjeg je vidljivo da neprijatelj uvijek mijenja svoje parole i daje ih u pravcu ekonomske politike u našoj zemlji. Često puta govore o ratu tj. da će izbiti rat između Jugoslavije s jedne strane, Amerike i Engleske s druge strane te da će Jugoslavija biti pobjedjena. Reakcionarni srpski elementi najradje govore o dolasku kralja a hrvatski priželjkuju dolazak Mačeka, a mjestimično se međusobno sporazumjevaju te govore da bi bilo dobro da se obojica zajedno vrate u

zemlju. Razni kulaci te pokvareni politički tipovi pokušavaju odbiti široke narodne mase od aktivnog učešća u izgradnji naše zemlje, no svaki pokušaj im je bezuspješan.-

2. PRIVREDNI PROBLEMI

U rješavanju privrednih problema u godini 1947. bilo je pozitivnih i negativnih strana. Činjenica je, da partijska organizacija u prvoj godini Petogodišnjeg plana, nije još zašla u biti rješavanja tih problema. Pojedinci su smatrali i malo se osjećali odgovornim za općenito poboljšanje životnog standarda stanovništva našega grada.-

Postavljeni plan kod naših privrednih poduzeća izvršeni su sa 100%, a kod nekih kao ciglane, Koestlina i drugih su i premašeni. Jedno je, da mi u našem gradu nemamo velikih industrijskih preduzeća bilo da su republikanskog značaja, bilo lokalnog značaja. Partijska organizacija iako su planovi izvršeni nije dala sve od sebe, tj. nije bila ona, oko koje treba da se sve okreće i da radnici vide, da je partija ona, koja ih vodi u bolji život i da tom prilikom nastoje pronaći nove forme i načine, kako bi ubrzali i poboljšali kvalitet rada i tako prije roka ostvarili predviđene radove imajući u vidu poboljšanje života radnih masa. Članova K.P. u našem poduzećima, kao što se vidi i iz organizacionog sastava imade vrlo malo, većina od njih zadovoljava i nastoji da svojim radom zadobije i druge radnike za sebe, dok nekolicina nema pravilnog nastupa i načina i radi slabije nego ostali radnici izgovarajući se tom prilikom da im je preteško i da nemaju vremena itd., kada ih se poziva na sastanke gdje bi trebalo da dobiju daljnje direktive za rad i da se sami bilo stručno, bilo politički izdignu, pojedinci žele po nekad izbjegnuti. Radna disciplina kod radnika općenito je dobra, što se vidi iz toga, jer je plan svih poduzeća izvršen osim manjeg dijela, koji nastoje da svojim neradom spriječe izvršenje plana. Medjutim takovi nisu uspjeli i bili su na vrijeme raskrinkani od samih radnika.-

Na osnovu vidljivog iskustva biti će potrebno da partijske organizacije u našim poduzećima izvrše jednu prekretnicu, i to na taj način da se odstrane svi oni članovi, koji svojim radom misle štetno djelovati na ostale i time krnjiti ugled partiji. Što se tiče operativnosti od strane članova u poduzećima nije bila na visini, tako da se dešavalo slučajeva da baš neki članovi partije pričaju izvan svojih sastanaka ostalim građanima o izvršenju plana i nedostacima u poduzeću. Osim toga baš od strane članova bilo je malo posvećeno dnevnoj, tjednoj i mjesečnoj kontroli izvršavanja plana smatrajući da to nije bila njihova dužnost.-

Po pitanju mobilizacije radne snage iz sela i ako imademo svega šest uspjeli smo. Najuspjelija mobilizacija bila je prilikom gradnje kukuruzana, koji rad je završen u roku od mjesec dana, čija dužina iznosi 475 metara, tim više, kad znademo da je skoro 95% rada obavljeno na dobrovoljnoj bazi.-

Kod gradnje ceste u dužini od 385 metara u selu Nove Plavnice uspjeli smo mobilizirati selo i susjedno selo dok ostala sela teže su se pokrenula na te radove.-

Što se tiče izvršenja plana u popaljenim selima toga kod nas nema osim nekolicina ratom oštećenih kuća, za koje smo dobili kredit u iznosu od 1,500.000 Dinara. Na osnovu toga sačinjen je plan za 17 novih stanova i 31 kuću popraviti gdje su bili sitniji popravci, i opraviti 15 stanova. Taj plan je ostvaren sa 100% i sam predviđeni kredit utrošen.-

Osim toga Gradski narodni odbor dobiveni investicioni kredit utrošio je u iznosu od 611.000 Dinara u tu svrhu.-

Plan obaveznog otkupa poljoprivrednih artikala izvršen je sa 100% kod kukuruza i premašen. Prilikom otkupa metod rada bio je takav, da su najbolji članovi partije u zajednici sa

članovima Izvršnog odbora na osnovu dobro proučenih uredaba i planova održali sastanke sa sjetvenim komisijama na kojima su razradili planove individualno po domaćinstvima. Nakon toga tako razradjeni planovi bili su pročitani na masovnim sastancima gdje su u koliko je bilo većih grešaka bili ispravljani. No pri tome se događalo, da su mali posjednici bili zadovoljni dok nekolicina većih a kojih mi na našem području nemamo mnogo, burgijala je sa raznim neumjesnim primjedbama. Ujedno su drugovi i zaduženi za sela pratili izvršenje plana svakodnevno, tako da je taj plan bio ostvaren na vrijeme. Što se tiče kažnjenih na našem području većih slučajeva nije bilo osim jednog gostioničara iz grada koji ima zemlju na teritoriju kotara a koji obavezi bijelih žitarica i kukuruza nije zadovoljio, na osnovu čega je predan Javnom tužiocu.-

Sjetva na našem području izvršena je sa 104% bez velikih poteškoća, no činjenica je, da su pojedini špekulanti zasijali i veće površine predviđene planom a da ih nisu prijavili. U tom pravcu su poduzete mjere na taj način, da će se kod takovih izvršiti mjerenje zasijanog zemljišta i za svako pritajenje kazniti.-

Što se tiče naplate poreza i razreza u godini 1947. stanje je slijedeće:

Razrez u godini 1947. izvršen je za godinu 1946. po II. i V. obliku a za drugi oblik 1947. izvršen je početkom siječnja 1948. god., dok za V. oblik biti će završen za godinu 1947. pod konac siječnja i početkom veljače 1948. godine.

Tom prilikom vidjelo se, da pojedini špekulanti u raznim granama V. oblika kao npr. gostioničari su širili razne glasine, da je porez nepravilno odmjereno iako se vidjelo, da 600 obveznika tj. od toga broja predalo svega 50 žalbe od čega 20 samo gostioničari a i osim toga baš ti, koji su vikali kada ih se prilikom naplate poreza prisililo da su u roku od 24 sata naplatiti određenu svotu i nisu dali da im se sprovadjaju ovršne mjere. Što se tiče naplate poreza za godinu 1947. na osnovu akontacije izvršenog razreza za godinu 1946. izvršen je sa 98% a ako se odbiju nenaplative stavke, onda i preko 100%. Prilikom naplate poreza nije bilo prisilnih mjera osim kod nekih špekulanata, koji su međutim na masovnim sastancima fronte bili raskrinkani i kod istih je proveden ovršni postupak.-

Što se tiče seljačkih radnih zadruga na našem području takovih nema. Kod nas postoji jedino Radničko-namještentička nabavno prodajna zadruga, koja pod sobom imade i dve nabavno prodajne zadruge u pripojenim selima. Rad tih zadruga u cijelosti nije zadovoljio. Prilikom raspodjeljivanja racioniranih artikala je zadovoljio dok u nabavi neracioniranih artikala nije zadovoljio. Prilikom nabave neracioniranih artikala iako su postojale objektivne mogućnosti da se iste nabavi tim više ako znademo da naše radništvo nije u stanju kupovati namirnice u slobodnoj prodaji i dalo povjerenje zadruzi da ih ona snabdije, rukovodstvo zadruge nije se založilo da bi se taj zadatak izvršio na zadovoljstvo svih potrošača. Da su radnici shvatili da oni trebaju biti u svojoj zadruzi, a tako isto i namještenici vidimo po tome, što su skoro svi članovi te zadruge, tako da je 30% stanovništva grada Bjelovara na opskrbljivanju u zadruzi. No jedno je, da baš članstvo partije nije rukovodstvu zadruge pružilo punu pomoć, nije uočavalo na njezine nedostatke i davalo pomoć u rješavanju raznih problema. Osim toga jest velika poteškoća u pogledu kadra koji je još uvijek onog starog trgovačkog duha i koji misli na riziko i smatra da je potrebno nabaviti samo one artikale na kojima će moći biti zarade a što je protivno sa općim zakonima naše trgovačke politike.-

Što se tiče prehrane stanovništva, radnika i namještenika i njihovih familija u prošloj godini nije zadovoljeno jer kao što smo već spomenuli kad zadruge, ni državno poduzeće za

snabdijevanje "Granap" nije poduzelo mjere, da na vrijeme nabave baš neracionirane artikle a koji su jedno od bolnih pitanja našeg stanovništva.-

Opskrbljivanje racioniranim artiklima odvijalo se na vrijeme, no tu je bilo nepravilnosti da su pojedini građani dobivali karte za kruh i ostalo i ako su bili opskrbljeni, što smo tokom čitave godine stalno otklanjali, no još uvijek je postojao jedan broj ljudi koji je protupropisno dobivao karte, a što je greška svih nas.-

Po komunalnim problemima kao što su stanovi, vodovod stanje u 1947. godini bilo je očajno. Sadašnji broj kuća u Bjelovaru ne može nikako zadovoljiti potrebe pučanstva koje se od rata mnogo povećalo. Jedna od najtežih rana jeste pitanje smještaja oficira a kojih u našem gradu zbog toga što je on od nekada vojnički centar, pored stalnih jedinica imade i škola Narodne Odbrane tako, da su se pojedine prostorije za stanovanje morale upotrijebiti za kancelarije. Osim toga broj ustanova i poduzeća naročito republikanskog značaja dosta je velik, a za koje nema dovoljno prostorija, a na traženje da oni sebi grade prostorije za ustanove i skladišta odgovoreno je, da nemaju dovoljno financijskih sredstava. Svakako je greška i na nama što mi u prošloj godini misleći da ćemo dobiti materijal i financijska sredstva od strane pojedinih ministarstava nismo se založili da nadjemo načina kako bi prišli izgradnji stambenog prostora iz sredstava koje posjedujemo na svome terenu, no međutim u godini 1948. moramo prići rješavanju tog problema.-

Pitanje vodovoda takodjer je bolno pitanje jer kod nas on ne postoji, a postoji bojazan usljed toga što svaki dan biva sve veći broj industrijskih poduzeća da u gradu ponestane vode. Mi smo u godini 1947. i u Petogodišnjem planu predvidjeli izgradnju vodovoda i zatražili još u 1947. da se počme sa pregradnjama tim više, što imademo već izgradjen vodoto-ranj, no u tome do današnjeg dana još nismo dobili nikakove pomoći.-

Što se tiče rasvjete, tu nema većih poteškoća osim što je mreža provedena nadzemno i što će se izvršiti neke promjene.-

PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA.

Rad državnih organa na tom poslu u protekloj godini nije u potpunosti zadovoljio. Nije bilo dovoljno povezanosti sa masovnim organizacijama po pitanju narodnog prosvjećivanja a za neke oblike rada nije bilo dosta razumijevanja ili su se smatrali više-manje nevažnim. Tokom 1947. godine za narodno prosvjećivanje budžet Gradskog narodnog odbora nije osigurao ništa po pitanju plaćanja nastavnika, opće obrazovnog tečaja, analfabetskog tečaja, itd. No može se istaći da je Gradski narodni odbor tokom protekle godine pružio naročitu pomoć Gradskom narodnom kazalištu, koje je usljed toga imalo lijepih uspjeha jer je stvarno postalo prilično popularno u gradu Bjelovaru, a i sami komadi koje isto kazalište izvodi imaju dobar kvalitet kako kulturni tako i politički. Takodjer je od strane državnih organa vlasti pružena pomoć glazbenoj školi u kojoj je do svršetka školske godine 1946/47. bila moguća glazbena naobrazba samo onima koji su mogli plaćat školarinu, dok je od 1. rujna 1947. godine školovanje besplatno, te je tako omogućeno svoj djeci, koja su muzički talentirana da se školuju. Danas tu školu polaze 120 učenika.-

Rad masovnih organizacija na uzdizanju kulturnog nivoa naroda bio je nešto aktivniji no sa slabim rezultatima. Uzećemo kao primjer suzbijanje nepismenosti. Masovne organizacije AFŽ-a, fronta, sindikati i omladina prišle su osnivanju odbora za suzbijanje nepismenosti i otvaranju tečajeva. Odbori za širenje pismenosti podjelili su čitavo područje na pojedine članove odbora, koji su počeli agitirati pojedinačno obilazeći nepismene, no nisu postignuli na-

ročit uspjeh. Od 115 ljudi koliko je planom bilo predviđeno da se opismeni obuhvaćeno je svega 19, dok na čitavom području grada bilo je ukupno 206 ljudi nepismenih. Zadnjih mjeseci 1947. godine osnovana je u tu svrhu pri Gradskoj narodnoj fronti kulturno-prosvjetna sekcija. Ona je osnovala po svim blokovima grada kulturno-prosvjetne aktivne koji su se u zadnje vrijeme malo krenuli, tako da sada rade tri tečaja sa 18 polaznika, dok broj onih, koji pojedinačno uče iznosi 13. Prošle 1947. godine od ukupnog broja nepismenih prema dosadašnjem popisu opismenjeno je 57 ljudi. Da su prošle zime izvršene sve pripreme na vrijeme uspjeh bi bio znatno veći i u tome leži glavni nedostatak. Ove godine sa pripremanja se počelo na vrijeme i predviđamo bolji uspjeh.-

Rad na opće obrazovanim tečajevima prošle godine bio je vrlo slab. Srednji opće obrazovani tečaj u prošloj godini pohađalo je 25 polaznika, a svršilo ga je svega 12. Danas opće obrazovani tečaj radi nešto bolje i imade 33 polaznika, koji će od 1. februara polagati prvi razred srednje škole. Upisanih ljudi imade ukupno 72 dok ostali ne polaze a jedan veći dio odgovornosti za to leži na rukovodiocima raznih poduzeća kod kojih se nije nailazilo na dovoljno razumjevanja po tim pitanjima. Ova 33 polaznika, koji danas polaze pokazuju mnogo volje za rad i prema predviđanju nastavnika svi će položiti prvi razred gimnazije. Rad nastavnika zadovoljava. Viših općeobrazovanih tečajeva kod nas nema.-

Sedmoljetke u gradu Bjelovaru ne postoji, no samo postoji 5. i 6. razred osnovne škole i puna srednja škola.-

Srednja škola u gradu Bjelovaru imade 1.100 djaka, koji su razvrstani u 20 odjeljenja. Broj djaka tokom čitave godine bio je potpun.-

Nastavnički kadar predstavljaju profesori sa fakultetskom spremom, sa višom pedagoškom školom, učiteljskom školom, a za tjelovježbu i crtanje nastavnici su sa tjelovježbenim kursom, odnosno za crtanje nastavnici su samouk bez ikakove školske spremne. Ukupan broj nastavnika na gimnaziji iznosi 27.-

Stručna sprema ovih nastavnika donekle zadovoljava, jer se iste nastoji novim načinom predavanja u školi prisiliti da rade i da se stručno izdižu.-

Medjutim njihovom pravilnom stručnom izdizanju smeta kod većine nastavnika po-manjkanje političkog odgoja, a kod nekih i stanoviti stav prema našem novom političkom društvenom uređenju. Ranije su ti odnosi bili još izrazitiji, ali od kako su neki nastavnici premješteni i otpušteni, stvar se izmijenila i prilike u bjelovarskoj gimnaziji se sve više popravljaju.-

Medju nastavnicima ima nekoliko njih koji svoj školski i vanškolski rad usmjeravaju u pravcu nove društvene nauke. Prema tome kvalitet nastavnika je raznolik, ocjenjujući isti i sa političke i sa stručne strane. Politički su prilično slabo izgrađeni, a ima ih koje mnogo i ne interesuje.-

Rad osnovnih škola bio je prilično zadovoljavajuć. Broj polaznika iznosi ukupno 894. Stalnih nepolaznika nema. Škola radi sa dve zgrade u gradu, a jedna u pripojenom selu Nove Plavnice. Od spomenutih dviju zgrada u gradu jedna je jako stara i nepodesna iz higijenskih razloga, dok druga zadovoljava.-

Nastavni kadar broji 19 učitelja u gradu i 2 u Novim Plavnicama. Tri učiteljice ne rade jer se nalaze na bolovanju. Odeljenja ima 16 u Bjelovaru a dva u Novim Plavnicama. Nastavnici su uglavnom starijeg tipa sa slabom političkom prošlosti te ih je potrebno preodgajati u novom duhu, dok su kao stručnjaci u svojim shvatanjima prilično dobri. Putem sastanaka nji-

hove sindikalne podružnice oni se teoretski uzdižu no još se osjeća da nema onog novog duha u školama koji traži naš današnji poredak. Učitelji iz tih osnovnih škola radili su, a rade i danas u raznim tečajevima, kao opće obrazovanim, trgovačkim, kod vojske, analfabetskim itd.

U gradu postoji ženska stručna škola koja je imala ukupan broj polaznika 46 u 1947. godini. Kako su ove godine ukinuti priprema razredi ostala su samo tri stručna razreda sa 26 polaznika. Nastavnica je bilo pet, no poslije ukidanja priprema razreda dve su premještene na osnovnu školu tako, da ih je sada tri. Kako ta škola ne osposobljava učenice da bi se mogle svojim radom uključiti u našu privredu, u opće napore oko izgradnje i podizanja naše zemlje, a uz to je i mali broj učenica kojih otpada na svaku nastavnicu, te će se ta škola tokom ove godine posve ukinuti.-

Rad Gradskog narodnog kazališta u prošloj godini bio je vrlo slab, no sad se znatno popravlja iako ima samo pet plaćenih glumaca, ipak je od 1. IX. 1947. godine do konca godine dalo 30 predstava sa ukupno 6600 gledalaca. Od toga su date četiri premijere, Jakob Ruda od Sankova, Pokojnik od Nušića, Prst pred nosom od Horvata itd. Osim premijera dati su i drugi obnovljeni komadi kao Pop Ćira i pop Spira od Sremca, Crvenkapica od Nazora itd. Poboľšanjem kvaliteta izvedenih programa porastao je interes naroda u gradu i kazalište danas kod nas igra važnu ulogu u kulturnom prosvjećivanju našega naroda.-

DOM KULTURE

U gradu ne postoji Dom kulture no ove će se godine pristupiti gradnji istoga koji će biti takav da će zadovoljiti svim potrebama našega grada i da će postati žarište kulturno-prosvjetnog rada u gradu Bjelovaru.

Postoji jedan pionirski dom no i taj je malen i nezadovoljava potrebama pionira.-

U gradu postoji gradska knjižnica sa većom količinom knjiga u zgradi sindikata koja služi kao posudbena biblioteka za gradjanstvo.

Narodno sveučilište održava se svakog četvrtka na kojem se predaju razne teme iz političkog društvenog uređenja naše zemlje i iz raznih grana napredne društvene nauke. Interes za pučko sveučilište vlada kod naroda, no posjećuje se dobro od kako smo pojačali agitaciju u tom pravcu.-

U gradu postoji prodavaonica štampe, koja dosta dobro radi. U tom pravcu nismo postigli to, da bi svaki gradjanin bio preplaćen na naše dnevne listove Borbu, Vjesnik i Naprijed no većina ljudi dnevnu štampu prati i pretplaćuje se redovno. Štampanje pomaže mnogo agitaciji u samom gradu a to se vidi iz toga, što ljudi prilično čitaju i dosta dobro su upoznati sa događajima u našoj zemlji i u svijetu.-

Radio aparata na području grada imade jedan malen broj. Radio aparate imaju uglavnom imućniji ljudi, koji ih posjeduju od ranije dok radnička klasa imade radio aparata vrlo malen broj. Prije neko vrijeme kupljena je nova razglasna stanica, koja prenaša radio vijesti po gradu i razna predavanja te time igra značajnu propagandnu ulogu.-

STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI

Socijalni razvitak naše partijske organizacije tokom godine nije postigao željenih rezultata, a to zbog toga što u našoj partijskoj organizaciji ima još uvijek više činovnika i gradjana

nego radnika. Njen nacionalni razvitak odgovara položaju našeg grada i može se vidjeti da se novi članovi partije regrutuju srazmjerno prema našem stanju.-

Rad na primanju novih članova tj. novih ljudi za kandidate partije nije se odvijao sistematski i uopšte se je premalo vodilo računa na tom sektoru rada. Ovo bi se moglo reći osobito za period prve polovice godine, kada i komitet organizaciono nije bio učvršćen i kada je ostao na jednom, tako reći čovjeku.-

Posljednje mjesece godine se prišlo tom pitanju nešto aktivnije i postignuti su neki uspjesi mada oni ni iz daleka ne zadovoljavaju. Osjeća se u zadnje vrijeme da su partijske organizacije usmjerile svoj rad na primanju i odgoju kandidata iz radničke klase, a to će u znatnoj mjeri poboljšati socijalni položaj naše partijske organizacije.

Ideološki nivo našeg članstva moglo bi se reći da je prosječno još uvijek slab. Do IX. mjeseca po tom pitanju nije se sistematski radilo skoro ništa ili gotovo ništa. No poslije ovog perioda prešli smo na sistematski rad po kružocima, na kojima se proučava tema Partijska izgradnja.-

Održavamo svakih deset dana jedan seminar za članstvo na kome se razradjuje po jedna tema iz navedenog predmeta, a nakon proteklih deset dana kroz koji period se tema izučava po kružocima održavamo ispitne konferencije. Jedan dio ljudi takovim radom i to veći dio postigao je dobre uspjehe, dok manji dio ljudi nije postigao željene rezultate. Počeli smo praktikovati, da se slabijim ljudima pruža veća pomoć kod izučavanja, a što se je pokazalo korisnim.-

Teme se proučavaju, odnosno materijal po sistemu dopisne škole, tako da je sadržaj literature dobar.-

Disciplina u našoj partijskoj organizaciji moglo bi se reći da je dobra. Partijski zadaci izvršavaju se dosta dobro, dok se u praksi pokazalo da treba više pažnje posvetiti kontrolisanju izvršenja postavljenih zadataka od strane partijskog rukovodstva. Naše organizacije održavaju svoje sastanke redovito no dešava se da ti sastanci nisu sadržajni i da se na njima ne donose konkretni zaključci. Počeli smo praktikovati da češće održavamo sastanke sa sekretarima ćelija, kako bi ovu lošu stranu otklonili iz naše klase.

Plaćanje članarine odvija se redovno i nemamo u tom pitanju uopće problema. Lične obaveze prema državi se izvršavaju na vrijeme, no kod toga mi ni nemamo u našoj organizaciji sektaša koji bi možda ovu stvar kočili.-

Sa opštim radom u Narodnoj Fronti rukovodi komitet direktno i to na taj način što su svi članovi komiteta članovi sekretarijata Narodne Fronte, pored člana komiteta, koji je tajnik Gradske fronte. Sa osnovnim organizacijama fronte, blokovskim odborima rukovodi direktno partijska ćelija i to na taj način, što je u svakom blokovskom odboru ili tajnik ili predsjednik član partije, a u najgorem slučaju u užem odboru ima po neki član partije te se na taj način ostvaruje rukovodstvo u Narodnoj fronti kod nas.-

Rukovodstvo sa ženama ostvarujemo na isti način, pošto je tajnica AFŽ-a član našeg komiteta.-

Sa organizacijom SKOJ-a rukovodimo direktno, jer je sekretar komiteta M.K. SKOJ-a član našeg komiteta, zadužen po SKOJ-u.-

Isto tako smo ostvarili rukovodstvo u sindikatima, no sada momentalno u sindikatima ne stojimo tako, dok se ne izvrši reorganizacija koja je već u toku.-

Masovnost naše fronte je dosta dobra a to se vidi iz toga što je 98% naših građana obuhvaćeno u Narodnu Frontu.-

Njena čvrstina i organizaciona sredjenost je dobra i ona je sposobna za izvršenje zadatka koji pred njom stoje.-

Organizacija žena i sindikata dosta su masovne organizacije, no nisu organizaciono učvršćene dovoljno, da bi bile u stanju izvršiti u potpunosti sve zadatke koji se pred njih postavljaju.-

SKOJ-evska organizacija prilično je skućena zahvaljujući vodjenju nepravilne politike po pitanju obuhvaćanja radničke omladine u SKOJ-evsku organizaciju. Ove stvari počeli smo tek u zadnje vrijeme ispravljati i do danas nismo postigli nekih značajnijih uspjeha.

POLITIKA KADROVA

Učenje članova M.K. i rukovodioca poduzeća i ustanova provadjalo se u našoj partijskoj organizaciji kroz proteklu 1947. godinu na ovaj način:

Do IX. mjeseca prošle godine nije se kao što je naglašeno u organizacionom izvještaju zbog brojčano organizacione slabosti Mjesnog komiteta provodilo sistematski. Medjutim od IX. mjeseca 1947. godine od kako je u našoj partijskoj organizaciji počelo sistematsko učenje Partijske izgradnje za čitavo članstvo, članovi komiteta spremaju se za održavanje predavanja po određenoj temi na seminarima, koji se održavaju redovno svakih deset dana jedamputa. Dalje svi članovi komiteta obavezno prisustvuju svaki put tim predavanjima i nakon toga idu na ispitne konferencije kružoka. Na taj način ujedno proučavaju materijal Partijske izgradnje. Posebnog plana za izučavanje partijskog materijala sa strane članova komiteta još za sada nemamo.

Rukovodioci poduzeća i ustanova uklopljeni su u partijske kružoke sa ostalim članovima i na taj način redovno proučavaju materijal partijske izgradnje. Kod postavljanja učenja za rukovodioce poduzeća i ustanova na taj način, rukovodili smo se time da je svima njima baš za to što ranije nisu učili sistematski partijski materijal, potrebno da prodju partijsku izgradnju kako bi na temelju toga mogli dalje učiti.-

U našem komitetu četiri člana nemaju srednjoškolske naobrazbe i zbog toga formirali smo u komitetu kružok zbog polaganja prvog razreda gimnazije. Na taj način uče svi članovi komiteta svaki dan u slobodnom vremenu po dva sata za polaganje prvog razreda gimnazije.-

S druge strane rukovodioci poduzeća i ustanova pohađaju tečaj za polaganje prvog razreda gimnazije, koji tečaj radi od početka ove školske godine. Broj polaznika tečaja za polaganje prvog razreda gimnazije ne odgovara nikako stvarnoj potrebi izdizanja srednjoškolskog znanja naših rukovodioca i mi ćemo usljed toga početkom februara o.g. pored tečaja za polaganje drugog razreda gimnazije, koga će pohađati sadašnji polaznici tečaja za prvi razred, formirati ponovo tečaj za prvi razred i obvezno ćemo postaviti pred sve članove partije koji nemaju srednjeg obrazovanja iz ustanova i poduzeća da moraju učiti gimnaziju. Tečaj će ujedno pohađati i ostali rukovodioci koji nisu članovi K.P., a treba im škola.-

U rukovodjenju sa kadrovskom politikom u našim poduzećima i ustanovama, kroz čitavu 1947. godinu, a još i sada, nema dovoljno sistema tj. kod nas se još uvijek nije postiglo to, da se u potpunosti izvrši pravilna podjela kadrova na dužnosti, koje im najbolje odgovaraju i za koje imaju najviše stručne sposobnosti. Tako, da još u našim poduzećima ima kadrova koji ne rade na dužnostima za koje su stručno opsobljeni i na kojima bi mogli najviše

koristiti. S druge strane izdizanje kadrova ne vrši se još uvijek kod nas sistematski i stalno nego se to još uvijek provodi na osnovu ukazanih potreba i na brzinu. Mišljenja smo, da će rad u pravilnoj politici kadrova u našim poduzećima i ustanovama znatno poboljšati, kada kadrovik našeg komiteta primi dužnost personalnog referenta Gradskog narodnog odbora, jer će tada komitet moći preko njega direktno voditi kadrovsku politiku u čitavom gradu pravilno preko članova K.P. i personalnih referenata poduzeća i ustanova.-

U radu privrednih poduzeća i državnih ustanova učestvuje 31 žena član K.P. Taj broj zaposlenih žena se stalno povećava i radit ćemo na tome, da se sve žene članovi K.P. zaposle osim onih koje imaju malu djecu, a da nisu sposobne za dječje obdanište.-

U našem gradu u prošloj godini održano je šest kurseva po strukama i to:

Jedan zidarski, jedan knjigovodstveni, jedan bolničarski, i dva zadružna.-

Kurseve je prošlo ukupno 105 polaznika, bez onih koji su išli na kurseve izvan našega grada. Sada rade dva kursa i to jedan trgovački sa 80 polaznika i jedan gradjevinski sa 33 polaznika. Ujedno se radi na organizaciji daktilografskog kursa, koga će polaziti slabiji daktilografi iz poduzeća i ustanova, kao i početnici, koji će se osposobljavati za daktilografe. Kursevi pojedinačno u poduzećima i ustanovama nisu se održavali zato jer su naša poduzeća i ustanove manjeg obima, te bi se osnivanjem kurseva unutar poduzeća taj rad prilično raspoređao i ne bi bio dovoljno uspješan. Mišljenja smo da je kod nas mnogo korisnije održavati kurseve po strukama za više poduzeća i ustanova. U nekim poduzećima i ustanovama rade stručne grupe za osposobljavanje stručnih kadrova prema potrebama dotičnog poduzeća i ustanove.

Uz drugarski pozdrav

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za komitet:⁴²

⁴² Izvještaj je potpisao Petar Brković, organizacioni sekretar.

47. KOTARSKI KOMITET KPH BJELOVAR

KOTARSKI KOMITET K.P.H. BJELOVAR

Broj: 10/1948. g.

Bjelovar, 20.I.1948. g.

Predmet: Godišnji izvještaj
za 1947. g.

CENTRALNOM KOMITETU K.P.H.

Z a g r e b

I. POLITIČKA SITUACIJA:

Općenito dati ocjenu političkog stanja na našem kotaru nije moguće a da se ne bi uočila razlika kod provadjanja raznih ekonomskih i političkih zadataka u život tokom 1946. i tokom 1947. g.

Ovogodišnje izvršavanje privrednih i političkih mjera u život, mnogo se razlikuje u usporedbi sa izvršavanjem tih mjera i njihovim rezultatima u godini 1946.

Privredni zadaci i učestvovanje naroda u izvršavanju tih zadataka u godini 1947. daleko odskaču napred. Osnovne i glavne karakteristične crte za ocjenu ovakovog stanja jesu, provadjanje otkupa, ubiranje poreza, dobrovoljni radovi, provadjanje izbora, u toku 1947. g. za Kotarske i Mjesne N.O-e.

Rad Frontovskih organizacija i jedinstvo unutar Frontovske organizacije ne možemo naglasiti da je u potpunosti postignuto. Ono je općenito postignuto kod provadjanja političkih mjera, kao što su izbori i neke radne akcije, dok po pitanju otkupa, poreza, nije to jedinstvo u potpunosti postignuto. Seljaci koji posjeduju više zemlje, pa ako vrše i pojedine funkcije unutar frontovske organizacije daju otpor i nastoje prikazati nemogućnost izvršavanja tih obaveza, dok siromašni seljaci uglavnom tu akciju podpomažu i daju podršku za njezino ostvarenje. Jačanje, proširenje i bolje djelovanje frontovskih organizacija baš se opaža iza svake do kraja i pravilno provedene akcije bilo otkupa, poreza, plana sjetve, dobrovoljnih radova itd. Nakon izvršenog otkupa bjelih žitarica, plana jesenske sjetve, otkupa kukuruza i ostalih privrednih mjera, razreza poreza i ubiranja poreza, Frontovska organizacija na našem kotaru proširila se za 7000 novih članova. U zadnje vrijeme nakon razreza poreza samo na terenu Mjesnog N.O-a naša Frontovska organizacija proširila se sa 300 novih članova. Naročito se opaža učlanjivanje i veći priliv u frontovsku organizaciju sa strane siromašnih slojeva. Istina je da je Partijska organizacija na našem terenu pitanju proširenja i učvršćenja Frontovske organizacije posvetila više pažnje a tako isto i objašnjavanju u pravilnost svih mjera koje vrši Narodna vlast i Narodna Fronta.

Odnos Srba i Hrvata unutar Frontovske organizacije u većini sela gdje su mješani Srbi i Hrvati dosta je dobar. Jedino imademo nešto zategnutiji odnos između Srba i Hrvata u okolici Gudovca, gdje su Hrvati većina bili vezani uz ustaše. To se naročito osjeća u Bre-

zovcu, Gudovcu i Vel. Korenovu. Karakteristično je kod toga da se te šovinističke tendence ispoljavaju pretežno u tim selima kod bogatih seljaka i Srba i Hrvata, dok kod siromašnih seljaka je to mnogo rjeđi slučaj bilo jednih ili drugih.

Odnos članova Partije i ostalih frontovaca općenito je dobar. Imademo nešto zategnut odnos članova Partije i frontovaca u Šandrovcu, Zrin. Toplovcu i Novoj Rači. Razlog za takav odnos je na tom terenu taj, što pojedini Mačekovski elementi nastoje da onemoguću utjecaj komunista kod naroda. Naročito se vesele greškama pa makar one bile kako sitne ako ih učine članovi Partije koji rade u N. Odborima, zadrugama i N. Fronti. Te greške nastoje što više napuhavati i na taj način onemogućavati utjecaj članova Partije kod naroda. Istina je da se i sa strane pojedinih članova Partije događaju greške i to na taj način da pojedine zadatke vole provodjati naredjenjima a ne putem objašnjavanja. Razlog za takav rad članova partije uglavnom je taj, što se sa strane Kotarskog Komiteta nije u tim pojedinim ćelijama dovoljno upoznavalo članstvo Partije kako i na koji način provodjati zadatke preko vanpartijskih organizacija.

Sve mjere koje je poduzimala naša Vlast u toku 1947. ako su pravilno objašnjene putem frontovskih organizacija u selima, u ogromnoj većini ih narod odobrava, osim raznih špekulanata koji posjeduju više zemlje. Najviše žalbi imademo sa strane naroda po pitanju nepravilnosti rada u trgovinama, bilo zadružnim ili državnim.

Općenito držanje naroda naprama spoljne politike koju vodi naša zemlja sa susjednim zemljama i u svjetu nema pojava prigovaranja. Imademo pojedinačnih slučajeva gdje neprijatelj nastoji stvoriti nesigurnost kod naroda i to na taj način što ubacuje medju narod parole da će biti rat, te kod toga govore da treba svatko da se osigura sa pojedinim artiklima kao što je sol, petrijol, šećer, tekstil i te da ne treba žuriti sa naplatom poreza jer da će porez biti snižen. Kad su pušteni u slobodnu prodaju mnogi artikli iz naše industrije kao i seljački proizvod bili je sa strane neprijatelja u nekim selima ubačena parola da je to nastalo pod pritiskom Anglo-amerikanaca. Kod pojedinih četničkih elemenata imademo slučajeva da postavljaju pitanja našim aktivistima "zašto je držanje naše vlade takovo naprama Engleza i Amerikanaca". Kod toga hoće obrazložiti da kada bi držanje bilo drugačije, da bi naša zemlja mogla dobiti više pomoći. Kod Hrvata Mačekovaca imademo to da na oko i u pojedinim momentima javno govore o pravilnosti sprovođenja linije N. Fronta, ali svojim povjerljivim ljudima došaptavaju sasama protivno. Slučaj narodnog zastupnika Franje Hegeduša, koji je nakon jednog zasjedanja Kotarske skupštine Posavcu Tomini članu Kot. N. Odbora, koji je isto H.S.S.-ovac po završenom zasjedanju rekao da "zašto podpomažeš njihovu stvar" jer ovaj u toku Skupštine diskutovao po nekim privrednim zadacima i odobravao naš stav, te mu dalje rekao "te riječi nisu trebale da izadju baš iz tvojih usta". Drugi slučaj isto tako kod istaknutog Mačekovca Mate Hanževačkog iz Nevinca, koji je jednom prilikom u sebi povjerljivom društvu dao izjavu "ja sam bio i ostajem član (H.SS.) Hrvatske Seljačke Stranke, ali ne ove kojoj je predsjednik Franjo Gaži". Utjecaj tih neprijateljskih elemenata na našem terenu osjeća se kod Srba na sektoru Gudovca, dok utjecaj mačekovaca osjeća se na sektoru Mjes. N.O. Nevinac, N. Rača, i Zrin. Topolovac. Općenito utjecaj klera na terenu našeg kotara je u opadanju. To se najbolje vidi iz toga da imademo pojedinih sela, gdje popovi nisu išli svetiti kuće i to iz razloga što su bili uvjereni da ih velik dio domaćinstava u tim selima neće primiti. Jedino se osjeća da je ojačan utjecaj klera u Šandrovcu i to se pokazalo nakon dolaska novog popa, jer je prijašnji pop bio star i umro. Glavne metode njihovog rada i katoličkih i pravoslavnih popova jesu preko crkvenih odbora i osnivanje pjevačkih društava. Na te-

renu našeg kotara kod Srba nisu popovi uspjeli da oforme ni jedno pjevačko društvo iako je bilo pokušaja, osim u Vel. Pisanici, gdje je osnovano u početku 1947. g. ali se je za kratko vrijeme raspalo. Kod katoličkih popova su slične metode. Njihov rad osjeća se preko tih pjevačkih društava nešto jače i to u Šandrovcu, N. Rači i Predavcu. Preko tih horova nastoje okupljati omladinu i to pretežno žensku. Općenito ta društva su u opadanju kroz 1947. g. Jedino u Šandrovcu gdje je u zadnje vreme kako smo naveli nešto ojačalo.

II. PRIVREDNI PROBLEMI

Na području našeg kotara nema nekih većih poduzeća, jedino 5 ciglana, 1 rudnik, 1 trgovačko poduzeće i Kotarski poslovni savez. Od tih ciglana dvije su državne i tri privatne. U našim ciglanama plan za 1947. g. izvršen je sa 79% a u privatnim sa 100%. Rudnik Mišulinovac u prvo vrijeme preuzimanjem od Okružnog N.O. nije izvršavao plan u potpunosti, jer nije bilo dovoljno kontrole u tom poduzeću. Dok u zadnje vrijeme proizvodnja u tom rudniku prebacivala je oko 10% od određene proizvodnje. Što je kod ciglana proizvodnja podbacila, razlog je što nije bilo rukovodstva sa strane državne uprave, nije bilo dnevne evidencije, tako, da poduzeća nisu na vrijeme izvršila pripreme i počela sa proizvodnjom, već kada je trebao odpočeti rad, tada su se vršile pripreme npr. kopanje zemlje, potražnja radnika i sl. Osnovno je u našim poduzećima, da mi u njima nismo imali radnike, koji bi se stalno bavili sa poslovima unutar poduzeća, već su oni bili uglavnom vezani za svoja seljačka gospodarstva i u pojedinim sezonskim radovima bi napuštali posao (sjetva, žetva itd.). U svim tim poduzećima nalazilo se svega 6 člana partije a i oni nisu imali u tim poduzećima rukovodstvo u svojim rukama. Dokaz njihovog rada jest to da sindikalne podružnice nisu radile skoro nikako, radi čega radna disciplina u poduzećima je bila dosta slaba. Tih 6 drugova nisu radili konkretno u poduzeću već su se nalazili na radovima kao čuvari, magazineri i sl. Prema tome ne možemo govoriti o njihovom zalaganju konkretno u proizvodnji.

Za 1948. g. sredili smo upravu za rukovodjenje sa poduzećima a isto tako ušaltaćemo veći broj članova partije u poduzeća i većim političkim djelovanjem preko sindikalnih organizacija mislimo srediti jaču proizvodnju, a čega do sada nije bilo.

Šumski radovi na našem terenu odvijaju se dosta dobro. Kod mobilizacije radne snage i izvoza drveta imade pojedinih poteškoća. U većem djelu našeg kotara mi smo sa objašnjavanjem potrebe drveta uspjeli pokrenuti uglavnom velik dio naroda. Jedino se pojavilo tu i tamo pojedinih ljudi koji su počeli prvi kočiti taj rad i kod kojih smo poduzeli pojedine administrativne mjere. Kažnjavanjem do danas dvojice takovih špekulanata (oduzimanjem karata i manjim pritvorom) stvar se je pokrenula i mi smo uvjereni da ćemo izvršiti taj zadatak u potpunosti. Što se tiče izgradnje popaljenih sela na našem području, plan je premašen za 32%. Plan otkupa izvršen je kod bjelih žitarica od 547 vagona otkupljeno je 488 ili 90%. Kukuruz je trebalo otkupiti 288 vagona, otkupljeno je 307 vagona ili 107%. Krumpira 210 vagona, otkupljeno je 197 ili 94%. Graha trebalo je otkupiti 45 vagona, otkupljeno je 10, ili 22%, sijena 20 vagona, otkupljeno je 4 ili 20%, slame 60 vagona, otkupljeno je 11, ili 18%. Masti treba otkupiti 4 vagona, otkupljeno je 1 vagon ili 33%. U bjelim žitaricama u prvo vrijeme bilo je poteškoća dok se stvar nije na terenu s političkim radom izmjenila, tj. razbilo se krivo mišljenje o otkupu, koje je u prvo vreme vladalo. Poslije političkog objašnjavanja kotar je bio podijeljen na rajone i pristupljeno je otkupu. Takovom metodom uglavnom vršili su se svi otkupi na našem terenu.

Što otkup graha nije izvršen razlog je prvo što je on dosta kasno postavljen i jedan dobar dio graha je otišao raznim kanalima. S druge strane, ni naši aktivisti nisu se dovoljno založili

kod otkupa graha, već su uglavnom vršili otkup krumpira koji je išao nešto lakše, a grah nije se tako čvrsto postavljao. Otkup graha teče i dalje. Što se tiče otkupa slame, sjena i masti, ta je stvar uglavnom sada počela i norma će biti na našem terenu postignuta.

Kod otkupa žitarica kažnjeni su 4 proizvajdača i 25 vlasnika vršaćih strojeva. Proizvajdače žitarica kaznili smo, jednoga na dve godine prisilnog rada, konfiskaciju 5 jutara zemljišta i pšenice koju je trebao predati, a sve ostale sa novčanom kaznom od 5000 din. Vlasnike vršaćih strojeva smo uglavnom kaznili radi nepredaje pšenice i ne slanje izvještaja i to sa kaznom od 1000 do 5000 din. Za kukuruz predali smo jednoga proizvajdača sudu i dvojicu za krumpir, koja stvar još nije rješena. Svi koji su kažnjeni su bogati seljaci.

Plan sjetve na našem području izvršen je prema dosadašnjoj evidenciji sa 101%. Kod industrijskog bilja plan je razradjen sa 100%, jedino plan kukuruza je postignut sa 60%. Što nije postignut plan kukuruza, razlog jest taj, što nismo uspjeli pronaći još sve zatajeno zemljište. Pronalaženje zemljišta vrši se stalno i to razradom preko svih naših organizacija i masovnih sastanaka, a s druge strane šaljemo inžinire, gdje kod pojedinih špekulanata pronalaze zemlju i koje kažnjavamo, i koje pokazuje rezultat da pojedini i sami prijavljuju utajeno zemljište.

Za vrijeme sjetve na našem kotaru podjeljeno je 31 vagon pšenice, od toga 34% za novac, 59% za kukuruz i 7% za bolju vrstu. Kod onih ljudi koji su vršili zamjenu pšenice za kukuruz, jedan dio se pojavio, koji bi želili da nam umjesto kukuruza plate u novcu, što je razlog čista špekulacija.

Ostatak neplaćenog poreza iz 1946. g. u 1947. bio je 274.129 din., a akontacija u 1947. za 1946. iznašala je sa neubranim ukupno 34,402.997 din. Od toga je naplaćeno 33,995.360 din., a 407.637 din. ostalo je neutjerivo, i to radi raznih ispravaka, odjava obrtnica i slično. Pravilnim objašnjavanjem preko naših organizacija i masovnih sastanaka veći dio ljudi izvršio je svoju naplatu, no jedan dio burgijanata nisu htjeli platiti, gdje smo trebali svega na 4 mjesta izvršiti zapljenu odnosno prodaju zapljenjenih stvari, te je odmah naplata krenula i kod tih špekulanata.

U decembru je počeo razrez za 1947. g. Norma za naš kotar bila je 60,000.000 din. Dolaskom sa konferencije iz Zagreba održali smo sastanak plenuma Komiteta, plenuma Fronte, A.F.Ž. i omladine, kao i masovne sastanke u svim selima našeg kotara, gdje smo upoznali narod o razrezu poreza. Stvorene su komisije i razrez poreza na našem području ostvaren je sa 73,000.000 din. Općenito razrez poreza na našem području je izvršen realno, jedino imade pojedinih slučajeva, gdje vršimo pojedine manje ispravke. Te greške su uglavnom učinjene zato što komisije u dotičnim selima su bile pristrane i nisu dali dovoljno pomoći kotarskim komisijama, da mogu ocijeniti pravilno dohodak kod pojedinih domaćinstava. Takovih slučajeva imali smo za Zrin. Topolovcu i N. Rači. Druga je stvar u Ivanskoj gdje je srpski pop iz Narte organizovao pohod na Ministarstvo i to uglavnom od crkvenih odbora, kako Hrvatske tako i Srpske crkve. Provjerenjem je vidjeno da je stvar od nas pravilna. Odmah poslije razreza pristupilo se ubiranju, te se posao odvija, uz pravilno objašnjavanje, dobro. Teže se naplata vrši kod bogataša, no i kod njih se vrši, tako da jedan dio traži produženja kojima odobravamo, a drugi dio vrši razne intervencije, te se čisto ismijavaju iz naplate, i ako je dokazano da mogu da plate. Kod takovih ljudi, pojedinaca, izvršićemo zapljenu, odnosno prodaju, jer smatramo da je to pravilna mjera, jer su sa političke strane već upoznati.

Sa dugom iz 1947. g. ukupna cifra na našem kotaru bila je za ubrati 92,994.996 din. a do sada je naplaćeno 54,071.475 din. što znači da još ostaje za naplatiti 38,923.391. din. Raznim

isprawkama koje sada vršimo i rješenjem žalbi cifra se može izmijeniti za par stotina hiljada, na više ili manje.

III. STANJE U ZADRUGAMA

Stanje unutar seljačkih radnih zadruga nije u dovoljnoj mjeri sredjeno. Organizacija rada, plan rada i disciplina nisu na visini i ako je iz svake te zadruge par drugova prošlo kroz kurseve. Nedovoljno je njihovo zalaganje da bi sredili sva pitanja unutar zadruge. Kao primjer mogli bi navesti Selj. rad. zadrugu Bilogora M. Severin, gdje se plan rada nije pravio od žetve pa do konca ove godine. Jasno da onda ni organizacija rada, ni radna disciplina ne mogu biti na visini. Nešto bolje stanje jest u ostalim zadrugama na našem terenu, ali nije zadovoljavajuće. Nepravilan rad kod obračunavanja normi i nedovoljno posvećivanje pažnje od drugova koji rade u knjigovodstvu u više mahova je razlog da dolazi do nezdravih odnosa unutar same zadruge. Kao glavni razlog pojedinih svadja unutar zadruga proizlazi baš iz neplanskog rada i nedovoljne organizacije posla. Poteškoće kojima se muče pojedine zadruge jesu u tome što nemaju izgrađenih zadružnih staja za blago i svinje i ostalu živad. Dalje poteškoće još su u tome što kod tih zdruga, zemlja je rascjepkana u sitne komadiće. Uz sve te poteškoće i nepravilan rad pojedinih rukovodioca unutar zadruga, seljačke radne zadruge imadu lijepih i vidnih rezultata. Ti rezultati vide se u prvom redu u poljoprivrednim proizvodima i obradi zemlje. Kad usporedimo samo prinos krumpira po jednom jutru naprama privatnicima, vidimo da prinos u seljačkim radnim zadrugama baš u samom krumpiru odskače napram privatnika njihovih suseljana za 50% gore, u ovoj godini.

Kod obrade zemlje vidimo da su seljačke radne zadruge izvršile duboko oranje tj. izvršile pripremu za proljetnu sjetvu. Njihov politički utjecaj na ostale seljake općenito je dobar. Imade pojedinaca koji se love za greške, koje čine unutar zadruge pojedinac koji je možda i zašao u zadrugu iz špekulantskih razloga. Imade par slučajeva da su pojedine obitelji odpale iz zadruga, ali to ne može biti mjerilo za ocjenu njihovog političkog uticaja na ostali narod. Baš otpadanjem takovih mlitavaca iz zadruga, one se jačaju i osposobljavaju za savladavanje svih poteškoća, a ujedno se u pojedinim zadrugama dobiva priliv novih obitelji.

Početakom 1947. g. bilo je na našem terenu 82 Nab[avno] prod[ajne] zadruge, čije je stanje bilo nesredjeno. Da bi se to sredilo izvršena je fuzija u 35 zadruga sa 70 prodavaona. Sa fuzijom smo uspjeli smanjiti broj zadruga i sprovesti bolju evidenciju. Loše strane fuzije bile su u tom, što su tako fuzionirane zadruge postale udaljene od zadruga i njihove kontrole, zbog čega je rad upravnih i nadzornih odbora takodjer manjkav. Iz tih razloga poslovanje i sam rad u zadrugama prepušten je namještenicima. Izborom novih članova upravnih i nadzornih odbora, odstranjivanjem nezdravih i špekulantskih elemenata iz zadružnih uprava politički uticaj zadruga je ojačao te je nastao priliv od ...⁴³ novih članova. Ukupan broj zadrugara iznosi 47.100.

Što se tiče rada zadružnog kadra, isti nije na dovoljnoj visini, kako sa tehničke tako i sa poslovne strane. Glavni razlog za ovakovo stanje je u tome, što nije bilo dovoljno posvećeno pažnje izboru kadra. Bilo je slučajeva da su na razne kurseve upućivani ljudi bez predhodne provjerenosti.

⁴³ U izvorniku nedostaje broj.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA

Organizacija rada na polju kulturnog uzdizanja naroda nije bila sa dovoljno sistema tj. između prosvjetnih organa Narodne Vlasti i ostalih masovnih i društvenih organizacija nije bilo na tom polju dovoljno povezanosti, no ne može se reći, da se na tome polju rada nije radilo, jer su postignuti i izvjesni dobri rezultati. Sa strane Prosvj. odjela Kot. N.O. poduzimano je niz mjera preko prosvjetnih radnika, da bi se što više i bolje narod preodgajao na kulturno prosvjetnom polju, no jedan dio prosvjetnih radnika nije u ovom zadatku dovoljno iskorišten, to iz razloga što su se drugovi iz Prosvjetnog odsjeka više bavili privrednim pitanjima, kao što je otkup nego pitanjem prosvjetnog rada. Forme rada bile su, rad preko odbora za narodno prosvjećivanje, koji su organizovani pri školskim centrima i u onim mjestima, gdje imademo dobre učitelje rad istih odbora bio je dobar, a što je imalo odraza i na terenu kao n. pr. u Bedeniku, Severinu i dr.

Zalaganje masovnih organizacija /Fronte, omladine, A.F.Ž. i drugih, može se reći da je prilično doprinijelo na ovom polju rada a naročito kod opismenjavanja nepismenih, održavanja predavanja, organizovanja kulturno zabavnog života, naročito među omladinom itd.

Mi jedino nismo uspjeli u Vatrogasnim društvima postaviti kulturno zabavni život na zdrave temelje, dok u ostalim društvima kao što su Org. H.SS. i druga, te u antifašističkim organizacijama mnogo se napredovalo u tom pogledu, tj. kulturni život i rad tih organizacija postavljen je na zdravije temelje i može se reći da doprinosi u dobroj mjeri preodgoju narodnih masa.

Kod suzbijanja nepismenosti, koji je zadatak vršila Narodna Vlast uz pomoć ostalih organizacija bilo je uspjeha. To se vidi po tome što je na početku školske godine 1947/48. bilo nepismenih 1793 a u 43 tečaja obuhvaćeno je 722 polaznika, dok individualno uči 281. Kvalitet rada u većini tečajeva je dobar, to naročito u onim mjestima, gdje su aktivni prosvjetni radnici i gdje se na ovom zadatku založile masovne organizacije kao n. pr. u Narti, Novoseljanim, Bedeniku, Klokočevcu i drugim. Dok je slabiji rad tečajeva u nekoliko mjesta kao npr. u Kapeli, Zr. Topolovcu i N. Pavljanima a uzrok tome je nedovoljno zalaganje učitelja u tim mjestima kao i masovnih organizacija.

Pomoć masovnih organizacija bila je u tome što su se davali podučavatelji za rad tečajeva, a s druge strane što se je politički prikazivalo nepismenima od kolike je koristi da uče. Kod ovoga jedino nismo uspjeli starije ljude pokrenuti na tečajeve.

Pri Kot. N.O. osnovan je jedan srednje obrazovni tečaj koji polazi 31 polaznik. Rad i zalaganje nastavnika je na visini dok polaznici u većini nisu savladali predvidjeni materijal iz razloga što se redovito ne posjećuju predavanja obzirom na ostale zadatke koji se rješavaju na terenu. Na terenu kotara postoje tri uža opća obrazovna tečaja i to u Bedeniku, Predavcu i Vel. Trojstvu, dok postoje uslovi, a i želje a naročito kod omladine koja je bila na pruzi za stvaranje novih obrazovnih tečajeva ali nema potrebnog stručnog kadra.

Na kotaru tokom godine obnovljeno je i otvoreno 5 kulturnih domova sa sekcijama. Rad istih zadovoljava, naročito kulturno umjetničke sekcije. Na kotaru je obnovljeno i otvoreno 15 novih čitaonica u koje dolazi 89 komada dnevnih listova i 21 časopis. Osnovano je i obnovljeno 32 knjižnice, a broj knjiga u istima iznosi 7982 kom. Što se tiče štampe i ako je manji broj pojedinaca ili organizacija direktno predplaćen na štampu, ne može se reći da štampa u selo ne prodire, tj. da se ona u priličnom broju ne čita i to naročito Vjesnik i Naprijed.

Tokom godine održano je stručnih i političkih 385 predavanja. Ista su održavali aktivisti N. Vlasti i Fronte i stručnjaci i može se reći da je efekat ovih predavanja bio dobar, a to naročito govori zainteresovanost naroda na istima.

U školskoj godini 1946. na 1947. bilo je 55 škola sa 4572 obveznika a od toga bilo je 4177 polaznika. U školama su radila 73 učitelja od kojih 4 kursista a 13 školskih prostorija bilo je smješteno u privatne zgrade. Na početku školske 1947/48. godine bilo je 5119 obveznika a 3857 polaznika. Da bi se to stanje poboljšalo, pokrenuta je agitacija za polazak škole, te su izvršena dva do tri kažnjavanja, tako da se broj polaznika povećao na 4963. Sada se koristi još 10 pomoćnih učitelja. Kvalitet učenja se poboljšao, ali ima slučajeva da pojedini upotrebljavaju stare metode rada.

Održana su 4 domaćinska tečaja sa 85 polaznika, kao i dva tečaja konzerviranja voća sa 33 polaznika. Što se tiče posjećivanja kina organizovana su bila masovna posjećivanja kao i radnih zadruga iz Severina, te isto tako kada se održavaju razna savjetovanja ili sastanci u centru, dok iz udaljenih mjesta manji broj posjećuje kino.

VI. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI

Najkarakterističnija crta u organizacionom pogledu u našoj partijskoj organizaciji jest to, da ona nije uglavnom do septembra organizaciono jačala. To je vidljivo iz toga, da je [u] tom međuvremenu organizacija ojačana za 7 članova. U isto vrijeme partijska organizacija je oslabila kroz čitavu 1947. g. za 106 članova. Od septembra do kraja 1947. g. primljeno je još 10 novih članova. Obzirom da organizacija nije jačala u njoj ne postoje bitne razlike u socijalnom niti nacionalnom sastavu. Od isključenih članova Partije prema socialnom sastavu, većina je srednje imućnih seljaka.

Slično je sa kandidatima i radom na pripremanju proširenja partijske organizacije. Ovakovo stanje je uvjetovano nerješavanjem organizacionih pitanja u partijskim ćelijama sa strane Kotarskog komiteta. Neredovnim obilaženjem partijskih ćelija nije se imalo uvida u rad i stanje pojedinih partijskih ćelija a to je dovelo do toga da pojedine partijske ćelije nisu održavale redovno sastanke. Zbog toga je popustila disciplina u partijskim ćelijama i nisu se rješavala organizaciona pitanja, a to je uvjetovalo da su pojedini članovi partije prestali dolaziti na sastanke, pa prema tome i izvršavati partijske zadatke. Takovo je stanje uglavnom bilo prvih 9 mjeseci 1947. g. kada se prišlo rješavanju ovih pitanja. Uvidom u partijske ćelije ustanovljeno je da postoji oko 100 članova partije koji nisu po nekoliko mjeseci prisustvovali partijskim sastancima, a jedan dio ovih nije se smatrao članovima partije. Iz tih razloga došlo je do formalnog isključenja u septembru i oktobru 1947. g. pošto se pristupilo organizacionom sredjenju organizacije.

Razlog opadanja ovih drugova od Partije je u prvom redu posljedica nepravilnog primanja u partiju 1945/46. g. što se vidi iz toga, da je od ukupno isključenih primljeno u K.P. preko 40 u 1946. g. a preko 30 u 1945. g.

Pri rješavanju ovih pitanja proučavani su slučajevi pojedinačno a težište je bilo na tome da se ponovo vežu uz organizaciju i na osnovu njihovog daljnjeg rada i držanja donošene su odluke. Medjutim u većini ovih slučajeva nisu ovi drugovi pokazali privrženost Partiji i moralo ih se i formalno isključiti.

Rješavanjem ovih pitanja nije se istovremeno dovoljno sistematski radilo na proširenju partijske organizacije, već se je ovime ozbiljnije pristupilo tek krajem studena 1947. g.

Kao prvo u tom pogledu prišlo se je rješavanju pitanja starih kandidata i SKOJ-evaca za prijem istih u Partiju, a zatim pronalaženju novih ljudi za kandidate i SKOJ. U isto vreme prišli smo stvaranju partijskih aktiva u pojedinim selima gdje ne postoji part. organizacija. U tome pokazali su se dobri rezultati i uvidjelo se da vam naše organizacije postoje dobri i zdravi kadrovi. Kao primjer navodimo partijski aktiv sela Patkovic, koji je nedavno formiran a vrlo dobro rješava pojedine probleme svoga sela.

Po pitanju daljeg proširenja partijske organizacije načinjen je plan prema kome se radi na tim pitanjima.

Zbog ovakovog stanja u partijskoj organizaciji SKOJ-evska organizacija u toku 1947. g. sve do septembra nije jačala, već naprotiv organizaciono slabila. Medjutim u zadnja 4 mjeseca primljeno je u SKOJ-evsku organizaciju preko 50 članova.

Ideološki rad unutar partijske organizacije u 1947. g. provodjen je na ovaj način. U mjesecu januaru, februaru i djelom u martu održan je seminar sa rukovodiocima partijskih kružoka iz part. ćelija. Na ovim seminarima proradjivano je Seljačko, Nacionalnog i Organizaciono pitanje. Poslije toga ćelije su pod rukovodstvom rukovodioca kružoka proradjivale gornje teme na svojim teoretskim sastancima. Pošto se u tom razdoblju nije dovoljno proučio predvidjeni materijal, a uslijed ljetne sezone daljnje proučavanje je prestalo, prišlo se je u listopadu osnovnom proučavanju istog materijala. Najprije su partijske ćelije proučavale materijal na teoretskim sastancima, ali pošto u tome nije bilo dovoljno discipline, kao ni rezultata, pokazala se potreba da se održe predavanja po ovim temama na terenu svim članovima Partije. Predavanja su održana cjelokupnom partijskom članstvu po sektorima Mjesnih Komiteta, nakon čega ćelije proradjuju navedeni materijal na svojim sastancima. Da bi se ovo sprovelo do kraja i rasvjetlila pojedina pitanja prišli smo održavanju ispitnih konferencija po pojedinim sektorima. Kroz ove mjere pokazali su se prilični rezultati.

Zbog neredovitog partijskog života u pojedinim partijskim ćelijama u toku 1947. g. došla je do izražaja prilična nedisciplina ne samo kod pojedinih članova Partije već i kod ćelija kao cjeline. Kao primjer navodimo ćeliju G. Sredice, koja je bila nedisciplinovana kao cjelina kako u odnosu na izvršavanje zadataka, tako i u plaćanju članarine. Odras nediscipline je izrazitiji kod bogatijih članova Partije. U 1947. g. došlo je do popuštanja u izvršavanju zadataka od strane 2 člana Komiteta, i to u otkupu žitarica 1946/47. g. Ovo je imalo djelomično uticaja na pojedine organizacije.

Rješavanjem organizacionog pitanja u part. organizaciji prišlo se oštrom reagiranju na sve pojave nediscipline tek od kolovoza unapred, te smo u tu svrhu izmedju ostaloga održavali po ukazanoj potrebi izvanredne radne sastanke, na kojima se kao prvostepeno pitanje nediscipline.

Najizrazitiji primjeri partijske nediscipline ispoljavaju se u nedolaženju na partijske sastanke, kod jednog manjeg djela u plaćanju part. članarine, kao i u sklonosti alkoholu jednog dobrog dijela našeg partijskog članstva. Od mjeseca kolovoza unapred partijska je disciplina, a naročito isključenjem pojedinih nezdravih elemenata, znatno porasla.

Način rukovodjenja vanpartijskim organizacijama unutar N. Fronte, sindikata i drugih organizacija, da su članovi partije birani demokratskim načinom na rukovodeća mjesta. U N. Fronti imademo većim djelom na ovaj način sekretare Mjesnih Komiteta kao tajnike predsjedništva N. Fronte a u seoskim odborima Fronte sekretare ćelija ili članove Partije. Takovim rukovodjenjem imademo pojedine frontovske organizacije kao npr. Prokljuvani i Narta

i neke druge, koje su masovno obuhvatile narod, i pokazale se dobre u izvršavanju svih privrednih i političkih zadataka.

Rukovođenje sa SKOJ-evskom organizacijom provodi se na taj način da su pojedini članovi ćelije pročelnici SKOJ-evskih grupa ili zaduženi za rad sa SKOJ-em. Može se reći da su partijske ćelije rad sa SKOJ-em do sada uglavnom prilično zanemarile. Da bi partijska ćelija kao cjelina imala bolji uvid i pružila veću pomoć SKOJ-evskoj organizaciji postavili smo u ćelijama da svi članovi partije naizmjenično pohađaju sastanke SKOJ-evskih grupa. Osjetilo se kod pojedinih mlađih članova partije, koji su regrutovani iz SKOJ-a da nemaju volje za rad sa SKOJ-evskom organizacijom i vole neka druga zaduženja.

VII. POLITIKA KADROVA

Odgov članova Kotarskog Komiteta u toku 1947. g. provodjen je uglavnom preko teoretskih sastanaka u Komitetu, na taj način da su dva puta tjedno održavani teoretski sastanci. Ovi sastanci nisu održavani redovno, već često sa prekidima uslijed raznih kampanjskih zadataka. Medjutim u zadnje vrijeme se je prišlo prema planu redovnom održavanju ovih sastanaka. Članovi plenuma Komiteta koji žive u selima ne prisustvuju ovim sastancima, već su vezani za teoretski rad u organizacijama gdje žive.

Članovi Partije u Kotarskom N.O. i ostalim ustanovama u centru, planom predvidjeni materijal, proučavaju po kružocima a rukovodioci poduzeća i povjerenici kot. N.O., članovi partije, proučavaju ga zajedno sa Komitetom.

U izdizanju partijskog kadra iz nižih organizacija u prvoj polovini 1947. g. nije bilo dovoljno smjelosti i pravilnog odabiranja. U tom vremenu su otpala 7 članova komiteta a niti jedan nije uzdignut. U drugoj polovini 1947. g. uzdignuto je iz osnovnih organizacija u plenum 7 novih članova.

Rukovođenje kadrovskom politikom u ustanovama drž. aparata u toku 1947. g. nije posvećena dovoljna pažnja. Razlog tomu je taj što nije pri komitetu postojalo kadrovsko odjeljenje, a i sam organizacioni sekretar u prvoj polovini 1947. g. najviše je radio na drugim kampanjskim zadacima. Ovo je vidljivo iz toga što su u toku 1947. g. promjenjena tri personalna referenta u Kot. N. Odboru.

U drugoj polovici 1947. g. prišlo se je pravilnijem rješavanju kadrovskog pitanja kako unutar partijske organizacije, tako i u ustanovama. Formirano je kadrovsko odjeljenje pri komitetu, koje ima pregled nad radom i izdizanjem kadra. Medjutim još uvijek nema dovoljnog kolektivnog proučavanja i odabiranja kadrova iz svih organizacija.

U kadrovskoj politici kroz 1947. g. nije dovoljna pažnja posvećena izdizanju drugarica za rukovodioce. To je vidljivo iz primjera da se u ustanovama državnog aparata nalazi svega 7 drugarica članova Partije.

Isto tako do sada nije dovoljno posvećena pažnja odabiranju kadrova na razne stručne kurseve. Iako se vodi kontrola nad primanjem i odašiljanjem na razne kurseve, u tome radu nema dovoljno plana.

U 1947. g. prošao je slijedeći broj drugova kroz ove kurseve:

Kurs za radne zadruge	19 drugova
Kurs za nabavno prodajne zadruge	44 "
Kurseve administratora i matičara	55 "
Tesarsko gradjevinski kurs	10 "
Traktoraški kurs	12 "

Sada je u toku kurs trgovačkih pomoćnika kojeg pohađa 96 polaznika, dok je za kurs kuharica u Opatiju upućeno 12 drugarica a na Hvar za kurs kelnera 2 druga

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za komitet:⁴⁴

⁴⁴ Izvještaj je potpisao Tomo Lalić, politički sekretar.

48. KOTARSKI KOMITET KPH ČAZMA

Kotarki Komitet KPH-a

Č a z m a

Broj: 4/48

Dne 19. siječnja 1948. god.

Centralnom Komitetu KPH-a
Org. instruktorsko odelenje

Na području kotara imamo samo jednu tvornicu a to je pilana u Novoselec Križu. U prvoj polovini 1947. god. rad u samoj tvornici nije ni izdaleka zadovoljio i zaostajao je daleko ispod plana, odnosno ispod norme. Razlog ovakovog stanja bio je u slabosti tamošnje partijske organizacije, slabim stručnim kadrovima i u gotovo neprijateljski raspoloženom stavu spram NOP-a samog upravitelja tvornice. Ova stvar je uočena i pružena je pravilna pomoć sa strane Ministarstva i kontrolne komisije, a partijskoj organizaciji od strane ovog Komiteta, tako da se u drugoj polovici 1947. god. mnogo poboljšao rad u samoj tvornici. U drugoj polovini 1947. god. uvedeni su grafikoni po odelenjima i pojedinačni, gdje god to dozvoljava narav posla, te se dnevno može kontrolirati rad svakog pojedinca, što je moguće da se donekle dostigne plan i prilično nadoknadi ono što je izgubljeno u prvom polugodištu 1947. god. Za neispunjenje plana u prvom polugodištu 1947. god. bio je i jedan od glavnih uzroka u tome što je mnogo zapinjala doprema iz šume uslijed pomanjkanja radne snage za izradbu drvnog materijala. Ovaj problem je riješen na taj način što se putem NF-e organizirala radna snaga iz područja kotara i postavljena je norma za svakog odraslog muškarca od 18-55 godina starosti koji inače ne radi u proizvodnji, ustanovi ili poduzeću. Ovaj način jedino je omogućio da se produkcija približi samom planu. Mobilizacija je vršena putem antifašističkih organizacija preko masovnih sastanaka, a pojedine organizatore otpora pozivalo se na odgovornost i kažnjavalo.

Kod proljetne sjetve išlo je vrlo teško i to ne samo zbog toga što je to bila prva sjetva po planu, već i zbog ostalih okolnosti kao što je pomanjkanje sprežne stoke i hrane za istu uslijed prethodne sušne godine, zatim navika da ostanu izvjesni kompleksi za ispasišta i pod ugarom, razne parole reakcije itd. Sve su to bile ogromne teškoće, koje su ipak uspješno svladane, iako sa izvjesnim zakašnjenjem. Proljetna sjetva je uspjela, a pošto je bila dobra godina to je kukuruz dobro rodio i nije bilo velikih poteškoća kod samog otkupa kukuruza, tim više što su na vrijeme bile izvršene sve predradnje i izgrađeni kukuruzari. Plan otkupa bijelih žitarica takodjer je premašen, iako je bilo poteškoća zbog vrlo slabog uroda pšenice iz 1947. god. Kontrahaža bijelih žitarica prilično je uspjela, iako nije dostignuta norma uslijed toga što je urod malo podbacio, dok je plan za kontrahažu kukuruza premašen.

Pravilnim objašnjavanjem otkupa putem antifašističkih organizacija i poduzetim strožim mjerama protiv špekulanata u 1946. god., uspjelo je u 1947. god. otkupiti bijele žitarice i kukuruz bez ikakvog kažnjavanja.

Kao kod otkupa žitarica slično se postupalo i s ubiranjem zaostalog poreza iz 1945. i 1946. god., kao i akontaciju iz 1947. god., gdje je uspjeh bio potpun.

Na izborima za mjesne NO-e glasalo je 99,57% birača, a za kotarski NO 99,96%, što znači da je NF-a dobro uspjela organizirati same izbore i pravilno rukovoditi predizbornom kampanjom.

Jedinstvo u Fronti je dosta dobro i ne osjeća se nikakav razdor među pojedinim frontovskim organizacijama.

Odnos između Srba i Hrvata te nekolicine Čeha prilično je dobar. Jedino se osjeća šovinizam između Srba i Hrvata u selu Šumečani, Lipovčani i Grabovnica, tj. u selima gdje imade najviše Srba i to u nekom jačem stepenu ne, već taj šovinizam potječe od lične međusobne mržnje, koja se u nacionalnim momentima nešto više ispoljuje.

Odnos komunista i ostalih frontovaca može se reći da je prilično dobar. Nadje se pokojni član Partije koji skreće sa linije i nepravilno se odnosi spram ostalih frontovaca i širokih masa, ali takav je odmah kritikovan, a u slučaju da je nepopravljiv predlaže se ga za isključenje, ili kažnjava ostalim partijskim kaznama.

Narod najviše postavlja pitanje obuće i uslijed malih količina obuće ne mogu se svi snabdjeti uz umjerene cijene, dok su slobodnoj prodaji ne mogu se snabdjeti siromašniji. Tako npr. u ovdašnjoj trgovini obuće stoji već preko mjesec dana obuća u slobodnoj prodaji, ali nitko ne kupuje. Prodano je svega jedan par cipela. Sa tekstilom takodjer imade poteškoća, no ne u tolikoj mjeri koliko sa obućom.

Većina naroda (osim špekulanata) odobrava Petogodišnji plan uočava njegovu važnost i shvaća bitnost istoga. Takodjer narod odobrava ugovore sa susjednim zemljama o prijateljstvu i uzajamnoj pomoći. Jedino reakcija je izmislila parole svoje vrsti kao što su npr.: da je naša politika ekspanzionistička kao njemačka prije rata, tj. da naši državnici stvaraju ugovore sa susjednim zemljama kako bi ih kasnije mogli okupirati, uspoređujući našu vanjsku politiku sa hitlerovskom politikom prije i uoči rata, dok s druge strane isti reacioneri dolaze u kontradikciju sami sa sobom, jer šire ujedno parolu da je FNRJ obična kolonija SSSR i da se u FNRJ sve radi po naredjenju i u korist Sovjetskog Saveza.

Narod se često žali na sijanje žitarica na vrlo mršavim i lošim zemljištima, koja se ni agrotehničkim mjerama ne mogu mnogo poboljšati, dok je djubrenje tih zemljišta stajskim gnojem nemoguće uslijed premalog broja stoke, koju narod posjeduje, a ni umjetna gnojiva mnogo se ne mogu koristiti uslijed lošeg sastava tla. Ovakovim zemljištima često se događa da pojedinci ne dobiju veće količine žitarica nego utroše u samu sjetvu, a u skroz lošoj godini događa se da je manji prirod u kg, nego je bilo utrošeno za sjetvu. Na ovaj način ostaju nenaplaćeni troškovi obradbe, dok bi se ovakova zemljišta mogla iskoristiti za druge kulture kao što su voćnjaci, šume ili drugo.

Zatim se narod žali na način otkupa krumpira kakav je bio proveden u 1947. god., gdje su najbolji pristaše NOP-a prodali u početku odmah krumpir po 3 i 4 dinara državnim otkupnim poduzećima, kad je još bio u slobodnoj prodaji, a kasnije je špekulantima omogućeno da prodaju po 6 dinara i uz to još za bonove. Kasnije opet koji su dobili bonove za robu žale se što stimulaciona roba ne stiže i tako će im ostati bonovi neiskorišteni, tj. isteći će im rok valjanosti.

Takodjer se narod žali na nepravilnosti koje učine pojedine komisije bilo kod razreza poreza, bilo kod drugih kampanja, ili uslijed nemarnosti ili nedovoljnog zalaganja za posao koji vrši.

Mačekovci su dosta aktivni u održavanju tajnih sastanaka i širenju raznih parola prigodom svake kampanje i imaju direktive uvući se u naše organizacije, te se kamuflirati radeći na liniji Narodne fronte.

Rad ustaša na političkom polju skoro se i ne primjećuje, ali ustaško nastrojeni elementi kao i njihove familije poznaju se na djelu, sabotirajući sjetvu, otkup i druge kampanje NF-e i vlasti. Sličnu taktiku imaju i četničko-nastrojeni elementi, kojih na području kotara ima malen broj.

Utjecaje klera osjeća se najviše u okolici Kloštra-Ivanića. No i na drugim sektorima nije kler pasivan. Nedovoljnom budnošću naših organizacija i slabošću pojedinih članova naše partijske organizacije vjenčali su se u crkvi dvojica članova Partije. Ostalih par članova koji su se ženili u toku 1947. g. nisu se vjenčali u crkvi, što je dokaz part. svijesti i discipline. Također nekoliko frontovaca sklopilo je brak samo kod matičnog ureda a i dobar dio frontovaca i članova K.P. nije dalo krstiti djecu u crkvi, što znači dobar korak naprijed iz mračne historije

U početku 1947. god. bilo je nekoliko pljački nabavno-prodajnih zadruga po selima, koje su većinom bile organizirane od strane križara. No u toku god. 1947. likvidiran je i posljednji ustaša - križar sa našeg terena, te je pljačkanje zadruga u drugoj polovini 1947. god. posve prestalo. Po koji put pod pritiskom naših organa sa susjednog kotara dodje križarska grupica od 3-5 lica u sela ovog kotara na podnožju Moslavačke gore, ali isti nisu u ničem aktivni i brzo se povuku, sa našeg područja.

U industrijskom poduzeću pilane u Novoselec Križu plan je postignut za 1947. god. sa 96,05%. Razlog je u tome što pod kraj godine nisu bile postavljene norme na pojedince kao niti grafikon, te se intervencijom od strane ovog Komiteta u sindikalne organizacije uvedu norme i grafikoni, čime se je poboljšao rad u poduzeću.

Partijska organizacija se dosta slabo snalazila u svom radu u samom poduzeću, disciplina je na dosta niskom stepenu.

U toku 1947. god. mobilizirano je na području kotara 1.941 radnika te je izradjeno ovom radnom snagom 59,235m³ drva.

Što se tiče obnove popaljenih domova planom je bilo predviđeno da se izgradi 29 stambenih zgrada, dok je izgradjeno 39 kuća, što znači da je plan ostvaren sa 134%, a povrh toga izgradjeno je i 6 gospodarskih zgrada (štala), popravljeno 15 kuća, koje su bile manje oštećene. Na izgradnju navedenih objekata utrošen je 1,250.000.- Din, dok se dobrovoljni rad cijeni na oko 800.000.- Din. Osim toga pod krov su stavljene 3 zgrade, uništene u toku rata i to u Štefanju, Čazmi i u Kloštru Ivaniću, koje će se u toku 1948. god. posve dovršiti.

Izgradjena su 4 veća mosta preko riječice Česme i Lonje i to većinom na dobrovoljnoj bazi.

Otkup bijelih žitarica postignut je sa 105%, tj. norma je bila 102 vagona, otkupljeno je 107 vagona. Bilo je slučajeva da su pojedina domaćinstva predala sav urod bijelih žitarica i to većinom onih koji posjeduju više zemlje, a nisu zasijali dovoljne površine.

Norma obaveznog otkupa kukuruza bila je 55 vagona, a otkupljeno je 68 vagona ili 124%. Norma slobodnog viška kukuruza bila je 22 vagona, dok je otkupljeno 27 vagona ili 119%. Osim toga prilikom otkupa još je otkupljeno 6 vagona nekontrahiranog kukuruza.

Zaduženja po planu na pojedina gospodarstva mnogo su olakšala sam otkup, jer je svatko znao sa kojom je količinom zadužen, te se je i sam otkup mogao odvijati po planu.

Otkup bijelih žitarica kao i kukuruza mnogo je olakšalo i to što su u toku 1946. god. kod nekih špekulanata bile primjenjene vrlo stroge mjere, te su neki bili kažnjeni i po šest godina lišenja slobode sa prinudnim radom, a osim toga i sam narod je uvidio važnost otkupa.

Planom jesenske sjetve bilo je predviđeno zasijati 11.868 k.j., dok je posijano pšenice i raži 11,544 k.j. ili 97.27%. Osim toga zasijano je 334 k.j. ječma.

Razrez poreza za 1947. god. izvršen je do konca XII. mjeseca 1947. god. Na terenu je radilo 7 komisija, ali imade mjestimično nepravilnosti, jer su na nekim mjestima komisije čisto šablonski ostajale kod onih cifri koje su radi orijentacije bile stavljene u kancelariju financijskog odsjeka na temelju podataka iz planske komisije, nije se gledalo na stvaran dohodak tako da imade pojedina domaćinstva koja imaju iste površine ali imaju manji broj stoke ili slabiju zemlju da su jednako oporezovani. Poduzete su mjere preko Mjesnih NO-a kao i preko partijskih organizacija da se to ispravi.

U mjesecu studenom 1947. god. pristupilo se ubiranju poreza i to ostatak 1945. i 46. god., te je trebalo ubrati 17,589.355 dinara i do konca prosinca ubrana je svota od 16,636.341 dinar, te je prema tome ostala svota nenaplaćena od 953.014.- Din i to iz razloga što je koncem 1946. i početkom 1947. god. više zanatlija stupilo u zadruga a i neke gostione su zatvorene, te ta svota zapravo i nije dug, odnosno naplaćen je porez sa 100%.

Na području našeg kotara u 1947. god. nije bilo ni jedne seljačke radne zadruge, već je pred par dana pristupilo se osnivanju iste zadruge u Čazmi, u koju bi stupilo 11 domaćinstava, a vjerovatno do samog osnivanja, stupit će ih još nekoliko domaćinstava. Imade još na nekim mjestima uslova za stvaranje seljačkih radnih zadruga kao u Šarampovu Gor. i Zvekovcu. Poduzet će se potrebne mjere odmah u početku 1948. god. da se i tamo osnuju seljačke radne zadruga. Opaženo je da se mnogo seljaci interesuju za radne zadruga, te je predviđeno da se u svim mjestima gdje imade i najmanjih uslova za osnivanje ovakovih zadruga održe predavanja o tim zadrugama, kako bi se narod upoznao u detalje sa istima, i uočio njihovu prednost.

Na području kotara imamo dvije krojačke i dvije obučarske zadruga kao i 5 nabavlačko-potrošačkih sa 24 prodavaone. Nabavlačko-potrošačke zadruga obuhvaćeno je 96% ukupnog stanovništva. Sam rad u tim zadrugama je dosta dobar. Kadrovi u tim zadrugama su mladi i dosta slabi. Naročita je poteškoća kod stručnih kadrova trgovaca. Jedan dio kadrova prošlo je kroz kurseve i sada se na praktičnom radu osposobljavaju.

Što se tiče prehrane stanovništva naročito radnika i namještenika to još za sada stanje nije tako loše kod krušarica, dok je kod masnoća dosta loše, jer se dobiva vrlo malo masti ili ulja.

Pitanje stanova u samom mjestu Čazma je vrlo teško, jer je Čazma u toku rata mnogo uništena i do sada nije uspjelo obnoviti je. Iz tog razloga što je teško pitanje stanova nerado se odazivaju namještenici i stručnjaci na rad u samu Čazmu, što još više otežava pravilno razvijanje privrede.

Oko 2/3 našeg kotara imade uvedenu električnu rasvjetu, koja je instalirana još prije rata, dok u ostalim selima vlada veliki interes da se uvede električna rasvjeta.

Na području našeg kotara vrlo je loše stanje sa cestama, jer od oslobodjenja nije se ništa gradilo, popravljalo se vrlo malo, te su ceste vrlo loše i vrlo ih malo imade, dok seoski putevi su skoro neprohodni u toku čitave jeseni i zime, i ostale prometne veze na području kotara vrlo su loše. Telefonska veza donekle zadovoljava.

Tokom čitave 1947. god. gledajući ne postignute rezultate u pogledu kulturnog nivoa naroda, može se konstatirati manjkavost u pronalaženju formi rada, a sa druge strane u neprimjenjivanju aktuelnih i elastičnih formi rada. To se naročito zapazilo kod održavanja predavanja, čitaonica, prosvjetnih aktiva itd.

Opći rad i organizacija bio je neplanski, kampanjski i bez unapred postavljenih obaveza. Najveće greške jesu u tome što same kotarske organizacije a pogotovo seoske nemaju između sebe koordinacije, što je dovodjalo do slabljenja općeg izvršenja zadataka i onaj rad koji se izvršavao pao je na pojedine aktiviste u selima.

Na suzbijanju nepismenosti postignuti su slijedeći rezultati: od 857 nepismenih polazi analfabetski tečaj 68% i to u 47 tečajeva. Prema tome imade izgleda da će biti opismenjeno oko 70% nepismenih.

Što se tiče osnovnih škola sve su osposobljene za rad i izgradjena je jedna nova u Hras-tilnici na inicijativu samog sela. Polazak škole je 94,3%. Imade 3743 obveznika, od toga po-lazi 3530. Pitanje nastavničkog kadra je rješeno na taj način da se uz 41 učitelja pronašlo i namjestilo 7 osoba, koje su svršile 4-7 razreda gimnazije. Opći rad je dosta dobar. Zapaža se da se nastavnici jednim dijelom dovoljno ne zalažu za sistematski i planski rad. Pogotovo to dolazi do izražaja u povjesti i prirodopisu. Što se tiče religije uspjelo se je da učitelji ne mole sa djecom a i sama djeca to vrlo malo rade po zahtjevu roditelja. Postepeno se skidaju i kri-ževi, te do sada nije bilo nikakovih primjedaba.

Rad pionirske organizacije odvija se samo u par škola, dok po drugima ne dolaze uopće do izražaja.

Vanškolski rad većinom se odvija bez učitelja, jer isti sami slabo tome pristupaju, a sam prosvjetni odsjek u tome pogledu slabo radi. Glavni razlog zato je što pročelnik i instruktor nisu članovi Partije, osim referenta narodnog prosvjećivanja, koji je SKOJ-evac, ali bez ini-cijative.

Na našem teritoriju postoje dva srednja opće-obrazovana tečaja (večernje sedmoljetke) i to u Čazmi i Ivaniću sa 50 polaznika. Najteži problem tih kurseva jeste nemogućnost polaz-nika da redovito polaze, a s druge strane jedan dio naših članova Partije nema ni volje da po-lazi ove tečajeve tako da je u Čazmi odustalo od polaženja opće-obrazovanog tečaja i unatoč naših višekratnih opomena. Ostali koji polaze (obično neredovito) vrlo teško savladavaju gradivo i ne može se očekivati više od 20% da će savladati osnovno gradivo, a sve to iz raz-loga što je većina polaznika zadužena i pretrpana sa raznim drugim dužnostima.

Niže opće-obrazovani tečaj ne postoji na našem terenu ni jedan, što je uglavnom krivnja na prosvjetnom odsjeku, da se nije dalo podstreka, a i sam Komitet nije tomu obratio do-voljnu pažnju.

Nastavni kadar u sedmoljetkama Ivanić i Čazma za V. VI. i VII. razred broji 8 profesora i tri učiteljice sa pedagoškim tečajevima. Kvalitet rada može da se usporedi sa općom kvali-tetom navedenih kod učitelja.

Sada je počeo da radi na našem kotaru kurs za osposobljavanje privrednih pomoćnika u trgovini sa 40 polaznika. Osim toga imamo šegrtsku školu u Ivanić gradu, Čazmi i Novose-lec Križu sa 84 polaznika, koji se do sada dobro odvija.

U pogledu štampe prosječno dosada je svaki stoti stanovnik dobivao dnevnu ili tjednu štampu. Sada je pokrenuta široka akcija za pretplatu za štampu. Od ostalih kulturno-prosvjetnih institucija imademo dvije kino-aparature u Čazmi i Križu i u Ivanić Gradu jedan defektni kino-aparat. Na području kotara imademo oko 500 radio aparata. Ima izgleda da će se rad na ostalim sektorima oživiti u 1948. god. preko Seljačke sloge i Narodne Fronte.

U selima imade 28 knjižnica, 20 čitaonica i 14 domova kulture.

Stanje partijske organizacije početkom 1947. god. bilo je 271 član, 39 kandidata i 156 SKOJ-evaca. Od članova K.P. bilo je 68 radnika, 164 seljaka, 28 intelektualnih radnika, 4 obrtnika i 7 ostalih. Žena članova K.P. bilo je 31.

Po nacionalnosti bilo je 23 Srbina, 235 Hrvata, 4 Slovenca, 1 Crnogorac, 1 Mađar i 7 Čeha.

Stanje partijske organizacije koncem godine 1947. god. bilo je: 272 člana, 38 kandidata i 164 SKOJ-evca. Od članova K.P. bilo je 52 radnika, 186 seljaka, 22 intelektualna radnika, 8 obrtnika i 4 ostalih. Žena članova K.P. bilo je trideset. Po nacionalnosti bilo je 24 Srbina, 237 Hrvata, 4 Slovenca, 1 Crnogorac, 1 Mađar i 5 Čeha.

U toku god. 1947. isključeno je 9 članova (od toga dvojici anulirano članstvo), 15 ih je otišlo u druge kotareve ili druge narodne republike, 5 ih je otišlo u J.A., a primljeno je 15 članova, došlo iz drugih kotara i narodnih republika 11 i 4 iz armije.

Rad partijskih organizacija na pripremanju kandidata za prijem u partijsku organizaciju i pomoć SKOJ-u bio je vrlo slab zbog toga što se niti samim partijskim organizacijama od strane K.K. nije pružala pravilna pomoć i što se nije pravilno prišlo omasovljenju partijskih organizacija. Za ovo stanje glavni razlog leži u tom što su članovi K.K. bili pretrpani raznim dužnostima i na taj način zaostao je rad na omasovljavanju.

Ideološki nivo partijskog članstva u 1947. god. nije bio na potrebnoj visini. Da bi se stanje popravilo organizirano je ideološko uzdizanje putem predavanja na kružocima. Od mjeseca rujna do konca 1947. g. formirano je po malo većim seoskim centrima 9 kružoka, koje su sačinjavale najbliže partijske organizacije i svakog tjedna jedanput u pojedinom kružoku održao je jedan član biroa K.K. ili član agit-propa K.K. po jedno predavanje. Ovaj način predavanja pokazao se dobar i zapaženi su uspjesi:

Materijal na ovim predavanjima bio je slijedeći:

1. Politička ekonomija (osnovni pojmovi, proizvodne snage, sredstva za proizvodnju, proizvodne snage i produkcionni odnosi, Sukob proizvodnih snaga sa odnosima proizvodnje);
2. Razvitak društva ("Kratka pregled predkapitalističkih formacija" od Ostrovitjanova, "Porijeklo porodica i privatnog vlasništva" od Engelsa);
3. Statut SKP(b) (članstvo, dužnosti i prava članova Partije).

Partijska disciplina kod članova Partije je na srednjem nivou. Može se reći da je kod dosta članova disciplina dobra, dok kod ostalih 50% disciplina je vrlo slaba što se naročito očituje u slabom polaženju partijskih sastanaka ili nedolaženjem na iste u točno određeno vrijeme. Pojedini drugovi sekretari seoskih partijskih organizacija ne vode dovoljno računa o održavanju redovitih sastanaka, te u takovim ćelijama zaostane čitav rad najviše zbog toga što se sastanci ne održavaju.

Izvršavanje partijskih zadataka takodjer kod polovine članstva je dosta dobro, dok kod druge polovice je slabije i katkada aljkavo.

Plaćanje partijske članarine kroz godinu 1947. kreće se mjesečno od 90-105%, a srednji prosjek tj. godišnji iznaša 98%.

Ispunjavanje ličnih obaveza prema državi kao što je otkup, porez, davanje radne snage i drugo, kod članova Partije je prilično dobro i nije se tokom 1947. god. naišlo na neke veće neprilike, jer je 1946. god. prigodom otkupa žita isključeno 10 članova partije, koji su se stavili na liniju špekulanata sprečavali otkup žitarica.

U vanpartijskim organizacijama osigurano je rukovodjenje putem jednog ili više članova K.P. tako je tajnik Kot. odb. NF-e član Komiteta a i polovina članova odbora, te rukovodioci pojedinih sekcija jesu članovi K.P. U Mjesnim odborima NF-e gdje god ima partijskih organizacija svuda su članovi K.P. rukovodioci NF-e. Slično je postupljeno i sa NO-om i ostalim organizacijama.

Članovi K.K. SKOJ-a članovi su K.P., a u seoskim organizacijama SKOJ-a zaduženi su najprikladniji članovi K.P., većim djelom sekretari čelija da polaze SKOJ-evske sastanke i da dadu potrebnu pomoć. No ova pomoć jednog dijela partijskog članstva niti ni izdaleka ne zadovoljava.

Na sličan način kao sa NF-om rukovodi se sa sindikalnom organizacijom, ali zbog nedovoljno pružane pomoći i nesnalaženja drugova zaduženih po sindikatu, sindikalna organizacija na području kotara vrlo je slaba.

Stanje NF-e i SKOJ-a prilično zadovoljava. Masovnost pod konac godine u narodnoj Fronti povećava se blizu 100%, a također i SKOJ se prilično omasovio, te ove organizacije sposobne su za izvršavanje zadataka, dok vatrogasne organizacije i organizacije Seljačke sloge slabo zadovoljavaju u izvršavanju postavljenih zadataka.

Sam odgoj i uzdizanje kako članova Komiteta tako i ostalog partijskog kadra je dosta krupno pitanje zbog toga što sami članovi Komiteta odviše malo uče, već se gube u svakodnevnom praktičnom radu i dave u raznim problemima. Do sada još nismo imali ideološko-političkog plana već se uči nesistematski, ali ipak članovi Komiteta na svojim položajima su dosta odgovorni i zadatke izvršuju. Kod samog uzdizanja članova Komiteta ima drugova koji teže shvaćaju i potrebno im je više pomoći.

Uzdizanje samih partijskih rukovodioca u poduzećima je dosta dobro, uslijed toga što se u početku stavljanja na dužnost vodilo računa o tome da ljudi, članovi K.P. imaju dobre stručne kvalifikacije i da mogu zadovoljiti kao članovi K.P. i kao rukovodioci poduzeća.

Rukovodjenje kadrovskom politikom u narodnoj vlasti i tužioštvu dosta je dobro, pošto partijski Komitet uzima u razmatranje prigodom postavljanja pojedinih rukovodioca ili namještenika kod svake ustanove.

Kod nas u kotaru učestvuju u privrednim poduzećima svega 6 žena, koji su članovi K.P. Inače je čitava organizacija AFŽ-a dosta slaba.

Partijske organizacije do sada nisu se dovoljno pozabavile sa pitanjem uzdizanja kadrova za samu privredu i stanoviti dio članova K.P. i SKOJ-a ne osposobljavaju se stručno već su prepušteni sami sebi.

Kroz 1947. god. održana su tri kursa u poduzeću Novoselec, kroz koja je prošlo 50 polaznika, 20 stručnjaka kod gatera a ostali kod rušenja drveta u šumi, utovara i tome slično.

Sam izbor partijskog kadra u kotaru nije pravilno izvršen i korišten, jer se naše organizacije na terenu nisu dovoljno založile za uzdizanje stručnih kadrova a i pojedini drugovi članovi K.P. ne obraćaju dovoljno pažnje vlastitom stručnom uzdizanju, iako bi to bilo mnogima neophodno potrebno.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za Komitet:⁴⁵

⁴⁵ Izvještaj je potpisao Antun Kalčić, politički sekretar.

49. KOTARSKI KOMITET K.P.H. KUTINA

Kotarki komitet K.P.H. Kutina
 Broj 24/48
 Predmet: Godišnji izvještaj
 za godinu 1947.

Kutina dne 19-I-1948.

CENTRALNI KOMITET K.P.H.
 Org. instruktorsko odeljenje.

Z A G R E B

Općenito uzevši politička situacija u god. 1947. znatno se je poboljšala nego što je to bilo u 1946. godini. Odmah poslije oslobođenja 1945. god. pokazivalo se je da gotovo svi ljudi rade na izvršavanju svih zadataka koji tada još u ovim krajevima koji nisu u toku rata mnogo stradali nisu bili baš preveliki. No kasnije u toku 1946. počeli su dolaziti sve složeniji zadaci i obaveze, tada su pojedini seljaci počeli zauzimati prema svemu tome neprijateljski stav. Istovremeno rad neprijateljskih elemenata se je pojačao. A pojedini ustaše koji su se do tada krili po bunkerima počeli su se pojavljivati i praviti razne nered, kao npr. pljačkati zadruge ubijati naše aktiviste itd. Pored toga neprijateljski elementi koristili su tadanje stanje u vanjskoj političkoj situaciji i na osnovu toga stalno proricali neki preokret.

Takovo stanje uglavnom bilo je kroz čitavu 1946. god. A takovo stanje bilo je i u početku 1947. god. U toku 1947. godine stanje se je izmjenilo. Već u samom početku godine uspjele je organima UDB-e da pohvataju veći broj bandita a uporedo sa time otkrivene su i njihove veze u selima. Istovremeno osuđeno [je] više lica koja su podržavali vezu sa bandom. Povodom toga narod u onim selima gdje je dopirala banda vezao se je uz naše aktiviste i prestale su kružiti parole o nekom skorom preokretu. Osuđivanjem pojedinih jataka u selima odstranjeni su uglavnom i najopasniji neprijatelji koji su kvarili političku situaciju u selima. Oni koji su pak ostali povukli su se i sada se uopće ne pojavljuju, već naprotiv pokazuje se da nastoje da se sada radom na izvršavanju pojedinih zadataka još bolje prikriju kako bi od sebe otklonili svaku sumnju.

Prilikom izbora za narodne odbore bila je u svim selima razvijena velika politička i agitaciona aktivnost, koja je došla do izražaja prilikom samih izbora gdje je izašlo na glasanje stanovništva u svim selima 100%. Ta politička aktivnost ne samo da je došla do izražaja prilikom samih izbora. Ona se pokazuje i poslije izbora, novoizabrani narodni odbori rade mnogo pravilnije. Izborima smo uspješni odstraniti sve one neprijateljske elemente koji su se iz početka uvukli u narodne vlasti sa namjerom da štete i zaštićuju svoje vlastite interese. U vezi sa izvršavanjem zadataka i obaveza prema državi nastala je prekretnica. Pokazivalo se je kod pojedinih ljudi da svoje viškove predaju sa voljom i da ih na to nije potrebno siliti. Vidjelo se je da onih koji iz opravdanih razloga nisu mogli predati upravo žale što ne mogu udovoljiti svojoj obavezi. No kod toga ne može se kazati da i u ovoj godini nije bilo špekulanata koji baš nisu sa voljom udovoljavali svojim obavezama, ali uzevši prema ranije takovih je bio vrlo malen broj.

Što se tiče političkog jedinstva u narodnoj fronti i u tom pogledu se je napredovalo. Članovi partije koji rade u fronti ne istupaju više kao da su nametnuti i sve se više opaža da čla-

novi partije koji rade u vanpartijskim organizacijama imaju više ugleda tj. oni članovi partije koji u tim organizacijama rade pravilno. U frontovskoj organizaciji postiglo se je to da se sada na pojedince gleda prema njihovoj aktivnosti u radu, tako da danas više nije potrebno voditi borbu da netko od članova partije uđe u neku organizaciju već ga sam narod ističe i traži da dođe u rukovodstvo. Imade slučajeva da su pojedini članovi mjesnih narodnih odbora i odbora fronte izjavljivali da se sada ne boje da će u radu pogrešiti. To se uglavnom dešavalo u onim odborima u kojima ranije nije bilo komunista, već ljudi koji su radili nepravilno i takovim svojim radom odvrćali od rada i one poštene ljude koji hoće da rade ali su se bojali da ne bi pogrešili slušajući pojedine ljude koji rade nepravilno. Što se tiče odnosa Srba i Hrvata taj odnos je dobar. Pokazuje se kod Srba da oni smatraju sebe u ovome ratu mnogo zaslužnima i na osnovu toga misle da ne bi morali davati nikakvih obaveza državi. No usljed takovih mišljenja ne dolazi u pitanje pravilan odnos prema Hrvatima. U pogledu spoljne politike vidi se da je baš spoljna politika naše države mnogo utjecala i [na] stanje tj. političko stanje unutar same zemlje odnosno našeg kotara. Danas se više gotovo i ne čuje pričati o nekom razmimoilaženju između SSSR-a i zapadnih država ukoliko se o tome govori, to ne izaziva kod naroda neki strah od skorog rata. Općenito uzevši o tim stvarima se mnogo ne diskutuje u selima, već se više vodi diskusija o našim unutarnjim problemima i to najviše privrednim kao što su pitanje tržišta, naplate poreza i slično.

Kod naroda se najviše pojavljuju pitanja snabdjevanja sa racioniranim predmetima tekstilom i obucom. U protekloj godini nismo snabdjeli sve potrošače sa onim količinama robe koliko to oni imaju pravo tj. koliko mogu iskoristiti prema svojim kartama za snabdjevanje. Povodom toga narod kritikuje i postavlja pitanje kako to da imade robe na slobodnoj prodaji a nema je za garantirano snabdjevanje onoliko koliko je za pojedinog potrošača određeno. Razlog da nam je dosta veliki broj ljudi ostao neopskrbljen sa racioniranim industrijskim artiklima je taj što smo i za vrijeme kontrahaže žita jedan veći dio tekstila prebacili na kontrahažu, kojega nismo povratili natrag kada su stigli kontigenti određeni za te svrhe. Ta roba prodala se je i stanovnicima drugih susjednih kotareva tj. onim selima tih kotareva koji graniče sa našim kotarom. Isto tako izvjesni kontigenti od redovitog garantiranog snabdjevanja prebacivani su i za udarnike, a jedan dio izdat je na izvanredne doznake za smrtne slučajeve kao i za slučajeve poroda. To su uglavnom razlozi da nismo podmirili sa tim predmetima sve potrošače. Pitanje izgradnje, pitanje otkupa kao i sve ostale mjere koje se provode narod odobrava jedino nastaju prigovori tamo gdje se pojavljuju nepravilnosti kod sprovođenja tih zadataka. Isto tako vidi se kod ljudi negodovanje povodom novoga načina snabdjevanja sa racioniranim industrijskim artiklima. Kod toga još nije jasno na koji način će se snabdjevati zemljioradnici, da li će se za obavezno otkupljene viškove žitarica dobivati stimulacioni bonovi itd. Osim ovih postavlja se i pitanje kupnje robe za stimulacione bonove koji su dobiveni za krompir, tu se naročito postavlja pitanje kod onih ljudi koji su prilikom prve kampanje predali krompir i to su uglavnom ljudi koji se osjećaju odgovorni i koji uvijek udovoljavaju svojim obavezama. Ti ljudi su dali krompir prvi i po jeftinim cijenama dok oni koji su čekali dobili su višu cijenu i stimulacione bonove.

Pojedini mačekovci imaju još uvijek dosta utjecaja na narod odnosno na jedan dio naroda. No oni se nigdje javno ne ističu već rade više tajno. To se vidi po tome što takovi pojedinci koji su se u 1945. i 1946. godini isticali kao otvoreni neprijatelji sada su se povukli i nastoje na svakome koraku dokazati svoju lojalnost prema današnjim vlastima. To čine s jedne strane zbog toga što je u posljednje vrijeme pooštren kurs protiv neprijatelja i saradnika ustaških bandi a s druge strane na taj način nastoje sakriti svoj rad. Takovi pojedinci su danas u udovoljavanju svojim obavezama prvi. No sa time se ne smije smatrati da oni nisu neprijatelji i da ne rade.

Utjecaj klera se je nešto smanjio no ne bi se moglo reći da kler nema još uvijek dosta veliki utjecaj na narod a naročito na žene i omladinu. U posljednje vrijeme ne vidi se da popovi poduzimaju neke veće političke akcije. Jedino pop u samom mjestu Kutini često se izražava protiv vlasti i to na jedan takav način da se uvijek pokriva svojim vjerskim radom. Pravoslavnih popova na našem kotaru nemamo. Bio je jedan u selu Mikleuškoj i počeo je širiti nacionalnu mržnju među narodom i narod ga je sam istjerao.

II. PRIVREDNI PROBLEMI:

Na našem kotaru imademo nekoliko poduzeća među kojima je najveće i najznačajnije poduzeće izvori nafte Gojlo. Isto poduzeće imade ćeliju koja broji 41 člana partije sa kandidatima i članovima SKO-ja imade blizu 100. Poduzeće je premašilo svoj proizvodni plan 20 dana prije roka. Ispunjenje i premašenje plana imade se pripisati samo zalaganju i pravilnom radu partijske ćelije. U početku je radna disciplina radnika bila dosta slaba usljed toga što imade dosta veliki broj radnika koji rade u poduzeću a pored toga posjeduju i svoje posjede, usljed toga se je događalo da su pojedini radnici prilikom sezonskih radova na polju zaostajali kod kuće. Otpuštanjem nekih radnika koji su kod kuće imućniji i namještavanjem onih koji ne posjeduju ništa, kao i radom preko partijske organizacije uspjelo se je podići radnu disciplinu a samim tim i premašiti plan proizvodnje.

Plan obnove popaljenih sela je u cjelosti izvršen pa i premašen. U toku 1947. godine izgrađeno je 34 kuće. Time je uglavnom završena izgradnja popaljenih sela osim nekih kuća koje još nisu potpuno dovršene a koje se sada dovršavaju. Osim toga imademo još dvije škole koje su bile u toku rata popaljene za dovršiti. Veliki dio popaljenih kuća je izgrađen još u toku 1946. godine tako da još sada za 1948. godinu imademo za izgradnju svega tri kuće i za dovršiti 5 sa time će biti potpuno riješeno pitanje popaljenih kuća, pošto na ovome kotaru nije niti bilo mnogo izgorjelih kuća.

Plan otkupa poljoprivrednih proizvoda je izvršen u cjelosti i to kod bjelih žitarica 100% a kod kukuruza 120% dok kod otkupa krompira izvršen je plan tek sa 55%. Razlog što otkup krompira nije uspio u cjelosti je i taj što je ove godine krompir slabo urodio a s druge strane i prije obaveznog otkupa znatne količine krompira su prodane, tako da za vrijeme obaveznog otkupa plan nije bio izvršen. U ovogodišnjem otkupu naročito su angažirane mjesne organizacije u selima a u prvome redu mjesni narodni odbori, na njih je ovogodišnje izvršenje otkupa prebačeno a kotarski odbor pružao pomoć tamo gdje se je zato ukazala potreba. Ovakav način otkupa pokazao se je pravilan zato je otkup uspio. Kod otkupa bjelih žitarica rukovodilo se je time da se obavezi udovolji pa makar i samome seljaku ne ostalo za njegove potrebe. Zbog takovoga rada imali smo slučajeva da su pojedini proizvađači predali i one količine koje su im bile potrebne za vlastitu prehranu i za sjeme. U takovim slučajevima išlo je sa predajom nešto teže no ni tu nije došlo do nekih prisilnih mjera ili kažnjavanja. Tako u ovogodišnjoj kampanji otkupa nismo imali niti jedan slučaj kažnjavanja zbog otkupa žita, osim jednoga koji je u pšenicu sipao pjesak i takovu je dovezao no i kod toga se je ispostavilo da je to činio u namjeri da podmiri svoju obavezu misleći da se to neće primjetiti, kod istoga je utvrđeno da mu i pored toga nije ostalo kod kuće niti za sjeme pšenice. U takovim slučajevima gdje je postupljeno nepravilno u otkupu bjelih žitarica te greške su se ispravile, vraćanjem žita ljudima koji su ostali bez njega. Takovo žito se je vraćalo prvenstveno za potrebe sjemena, a potom i za kruh koji nisu imali drugih žitarica.

Sjetva je izvršena prema planu sa 96% iskazano u podacima no podaci sa kojima raspolažu kotarski odbori nisu tačni i predviđa se da je plan sjetve i premašen.

Razrez poreza za 1947. godinu je načinjen i sada se vrši naplata na terenu. Sam razrez je načinjen dosta pravilno i povodom toga nema žalbi. Kod naplate akontacije za 1947. god. bilo je potrebno kod pojedinaca provesti pljenidbu. To je provedeno svega u 9 slučajeva. Sada u ovoj naplati pokazuje se da će se porez naplatiti u cjelosti samo neće biti naplaćen u određenom roku tj. do konca ovoga mjeseca. U predviđenom roku neće se naplatiti iz razloga toga što sa tehničke strane nije bilo sve gotovo za naplatu poreza. Ostatci poreza kao i akontacije za 1947. naplaćena je u iznosu od 96%.

Po pitanju zadrugarstva stojimo na kotaru dosta dobro što se tiče masovnosti u zadrugarstvu. No takovo je stanje uglavnom u pogledu potrošačkih zadruga, dok po pitanju seljačkih radnih zadruga stojimo slabo. Imademo na kotaru svega jednu seljačku radnu zadrugu u selu Osekovu. Ta radna zadruga tek je osnovana i još do sada nije pokazala nikakvih iskustava i uspjeha u radu. Ta zadruga formirana je uglavnom od članova partije, u zadrugi imade svega 7 obitelji. Posjeduje oko 200 jutara zemlje, no u pogledu radne snage, stoke i inventara stoji dosta loše. Do sada se još ne može govoriti o nekom utjecaju kojeg bi ta zadruga izvršila na seljake dotičnog sela.

U nabavljačko-potrošačkim zadrugama imademo učlanjeno 98% kućanstva. Za tako veliki broj zadrugara ne može se kazati da su išli u zadruge iz neke naročite zadrugne svijesti, već su ti ljudi ušli u zadruge radi toga da će se moći pravilnije i bolje snabdijevati. Kadar u zadrugama nam je dosta slab i baš što se tiče političkog sastava ljudi imademo prosječno mali broj članova partije u zadrugnim odborima i u drugim zadrugnim dužnostima. Dok postojeći kadar u tim zadrugama ne pokreće zadrugarstvo u onome pravcu u kojem ono treba danas da ide. Osim ovih zadruga imademo i jednu postolarsku proizvođačku zadrugu. U toj zadrugi rukovodstvo je dosta dobro i ona napreduje.

Pitanje prehrane stanovništva nije problematično na našem kotaru. U početku 1947. godine pojavilo se je to pitanje među radništvom i siromašnim stanovništvom. U toj situaciji je dobiven izvanredni kontigent krušarica tako je to pitanje riješeno. Za sada se uopće nije pojavilo to pitanje, radnici i namještenici snabdjevaju se redovito. Kod ostalog stanovništva to se pitanje uopće ne postavlja, jer svako i najmanje domaćinstvo imade nešto zemlje a osim toga i oni siromašniji još uvijek na selu nađu mogućnosti da nađu sredstava za prehranu i ne dolaze na obavezno snabdjevanje u pogledu prehrane.

Stambeno pitanje u samom mjestu Kutini predstavlja ozbiljan problem. Iako ovdje nije bilo ruševina iz rata to pitanje [je] ipak priližno težak problem i to usljed toga što se je povećao broj ljudi u ustanovama i poduzećima. Po tom pitanju nije još danas gotovo ništa učinjeno. U prošloj godini izgrađena je svega jedna zgrada i ta nije namjenjena za stanovanje već za ustanovu s time da se oslobode one stambene zgrade u kojima se nalaze ustanove. Međutim i to nije provedeno jer se svakodnevno povećava broj ustanova i poduzeća i tako je i ta zgrada i dalje ostala za ustanovu i nije upotrebljena za stanovanje. Po tom pitanju predviđeni [su] neki radovi u ovoj godini, tj. predviđeno je da se izgradi 10 stanova sa time bi se u izvjesnoj mjeri rešila ta stambena pitanja no to još uvijek ni iz daleka ne zadovoljava podmiranju potreba. Po ostalim pitanjima komunalnim tj. pitanje vodovoda rasvjete itd. nije rađeno ništa a i ne predviđa se ništa drugo osim popravka cesta, puteva, kao i gradnje novih cesta u onim selima gdje one još ne postoje.

Kulturno ideološki rad.

Što se tiče kulturnog preodgoja naših ljudi i tu se opaža dosta velika prekretnica, no to ne bi mogli pripisati svima našim aktivistima. Državni organi izuzet naše rukovodioce pre-

malo su se zalagali za kulturni rad među narodom, na protiv većim djelom ti ljudi koji su namješteni bilo u vlasti, frontovskim organizacijama kao i nastavnici u školama ograničavali su se na svoj rad i pronalazivali razne izgovore kada im se postavio zadatak da svoje slobodno vrijeme koriste na kulturnom preodgoju naših ljudi. Kod društvenih organizacija kao npr. vatrogasna društva opažava se dosta pasivnost na tom polju a čak što više i neprijateljski stav prema vlastima i frontovskim organizacijama. Konkretno, u Kutini u početku 1947. god. na jednom vatrogasnom sastanku rekao je Hrast Stjepan iz Kutine član vatrogasnog društva da oni ljudi koji su u vatrogasnom društvu da ne mogu biti članovi fronte i da je njihov zadatak gašenje požara a ne baviti se politikom. Takove parole i pasivnost opažala se je u većini tih društava na našem Kotaru, uvijek su pronalazivali razne izgovore kada se ih je tražilo da učestvuju na svečanostima koje je pripremala frontovska organizacija uoči državnih praznika dok sa druge strane kada bi bila kakova vjerska svečanost tu se ih je opažalo i primjećivalo njihovo raspoloženje. Kod toga se može konstatirati da je u pretežnom djelu tih vatrogasnih društava još onaj stari šovinistički duh koji je sklon politici mačekovštine.

U toku 1947. god. na likvidaciji nepismenosti postiglo se tek nešto preko 16% opismeniti, za taj posao zalagale su se sve naše frontovske organizacije i jedan dio prosvjetnih radnika, dok neki dio naših učitelja na selima nisu si dali dovoljno truda za taj zadatak, naprotiv i u samim školama nije se djecu odgajalo u novom društvenom duhu već naprotiv u većini slučajeva djeca su se odgajala u klerikalnom duhu. Bilo je slučajeva npr. u Selu Osekovu kada su naši drugovi prolazili uza djecu koja su išla u školu da su djeca sa grožnjom nabacila se da će on već dobiti zdravo. Is toga se vidi da i sami takovi nastavnici nisu se oživili sa novim društvenim poretkom. Broj polaznika osnovne škole u 1947. god. mnogo je porasao prema broju iz 1946. god. tako da od obaveznih polaznika kojih imade 2657 polazi redovno u školu 2593 đaka.

Što se tiče prostorija za polazak tj. redovnu nastavu nije bilo nekih naročitih poteškoća, svega smo imali nekoliko slučajeva i to u Gračanici, Srpskom Selištu, Kutinskoj Slatini i Kutinici gdje su škole stradale za vreme NOB-a no i u tim selima podignute su nove škole tako da se sada može vršiti redovna nastava u svim mjestima.

U mjestu Kutini postoji 4. razredna gimnazija u koju polazi 349. polaznika, od toga 60% prolaznih i 40% neprolaznih. Razlog tako veliki broj neprolaznih uglavnom je preveliki broj polaznika, sa druge strane mijenjanje plana nastave i nastavnika u 1947. god. Plan je mijenjan šest puta tako isto i nastavnici. Slaba ocjena se osjeća naročito u prvom razredu.

Na našem Kotaru opaža se mnogo veća živost i interesovanje za kulturni i politički rad nego je to bio slučaj u 46. god. Na našem Kotaru imademo dva kinoaparata i to u Kutini i Popovači, kada se prikazivao film iz SSSR-a ili iz NOB-a. Narod je sa velikim interesovanjem pratio one filmove dok je to u 46. god. bilo sasvim drugačije tj. narod se nekako otuđivao kada se je prikazivao život Ruskog naroda kao historijat iz Narodno oslobodilačke borbe bilo to preko naših filmova ili kazališne družine. Što se tiče štampe, porast pretplatnika mnogo je veći za našu štampu nego je to bio slučaj 45-46. god. Ljudi sve više prate štampu i interesiraju se kako za privredne tako i za političke probleme unutar naše države kao i u susjednim državama. Pod konac 47. god. opaža se sve veća aktivnost u organizaciji žena i pretplata za našu centralnu štampu što ranije u 46. god. i u početku 47. god. bio je vrlo mali broj pretplaćeni[h] žena za listove Žena u borbi kao i za ostalu štampu.

U mjestu Kutina imademo aktiv predavača. Ti drugovi iz aktiva održavaju redovito svake srijede u nedjelji predavanje na narodnom sveučilištu na kojim predavanjima se narod upoz-

nava sa raznim zakonima kao i unapređenju gospodarstva uopće i kulturnim životom. Ta predavanja u početku 47. god. bila su vrlo slabo posjećivana a 46. god. gotovo nikako, dok sada tj. pod konac 47. god. opaža se sve veće interesovanje kod naših ljudi za ista predavanja. Nadalje, imademo kazališnu družinu koja je u 47. god. uspjela dati mnogo poučnih komada na našim frontovskim priredbama i narod sa mnogo više interesovanja posjećuje priredbe nego je bio raniji slučaj. Ista kazališna družina odlazila je na sela gdje je prikazivala razne poučne komade s kojima se u znatnoj mjeri probudila svijest i interes naših ljudi za kulturni rad. U našim selima budi se sve veći interes za kupnju radio-aparata tj. mnogi su ih pokupovali koji ih nisu posjedovali u 45-46. godini i redovito prate vijesti kako iz naše zemlje tako i van zemlje tako da [se] i tu opaža prekretnica kod naših ljudi.

Opće se je osjetila prekretnica kod naših ljudi na kulturnom i prosvjetnom polju iz 46. na proteklu 47. godinu. No kod tog zadatka nisu se još naše organizacije založile u onoj mjeri u kojoj su se trebale, još uvijek naše organizacije pa i sami članovi partije više pridavaju važnost privrednim zadacima nego kulturnom uzdizanju naših ljudi.

STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI: Poslije oslobođenja pokazala se kod ljudi želja za partijom i ulaz u nju, drugovi rukovodioci da bi pomogli našoj partiji i da bi je omasovili primali su ljude koji nisu bili dovoljno kroz zadatke provjereni. Osim toga mnogi su primljeni u vojsci za članove jer su bili dobri borci i odani N.O.P.-u. Kad su ti drugovi demobilisani i vratili se svojim kućama, poredak im nije odgovarao pogadale su ih razne obaveze, kao što je otkup viškova i porez, počeli su sabotirati zadatke i ostavljati partiju. To se ispoljavalo naročito kod onih drugova koji su imućniji. Srpsko Selište je naše ustaničko selo i danas imamo u njemu 28 članova partije, i to većinom stari članovi iz rata razni vojnički i politički rukovodioci. Kad je komitet postavio da njih 28 osnuju seljačku radnu zadrugu većina od njih se izjasnila da [će] rađe poginuti nego ići u zadrugu, ti drugovi većinom posjeduju 15-20 jutara zemlje i jako je teško sa njima raditi. Sa mladim članovima partije isto je dosta posla, jer nisu još obračunali sa starim predrasudama, u više slučajeva nam bježe u crkvu i to naročito kada se žene. Komitet je u prošloj godini 1947. svoj rad više orjentisao na čišćenje i učvršćivanje partijske organizacije, tako da je u 1947. godini isključeno 16 članova iz partije a primljeno u partiju dva nova i 30 kandidata. Danas stanje u partiji stoji dosta dobro, partijske ćelije dosta su samostalne i danas komitet ponovo prelazi na omasovljavanje partijske organizacije, jer se mi već danas sa sigurnošću možemo oslanjati na naše ćelije po svim zadacima.

Ideološki nivo našega članstva dosta je dobar. Komitet imade plan za proučavanje materijala po kojem se radi kao i plan za obilaženje ćelija, naše ćelije su obidene od članova komiteta svakih 8 dana i kontrolišu se postavljeni im zadaci. Za proučavanje materijala naši članovi partije organizovani su u kružoke, planski se proučava historija SKPB-a. Po svakoj glavi održaje se predavanje dade im se materijal za proučavanje i vrše se ispiti. Uvađanje ispita pokazala se je dobra stvar za samo proučavanje i za disciplinu u partijskim organizacijama, odgovornost prema zadacima i drugo. Uz historiju SKPB-a proučava se i dnevna štampa. U zadnje vrijeme naše osnovne organizacije dosta su disciplinovane i održavaju redovito sastanke i dosta dobro izvršavaju partijske zadatke te redovito plaćaju partijsku članarinu. U 1947. godini svi članovi partije udovoljili su svojim obavezama prema državi.

Naša partija osigurala si je u vanpartijskim organizacijama rukovodeću ulogu. U početku godine uvukli su se u naše vanpartijske organizacije razni elementi koji su ometali rad, ali se je uspjelo do danas prilično njih odstraniti i popraviti stanje u tim organizacijama jedino

imademo još poteškoća u nabavno-prodajnim zadrugama, tu još nismo uspjeli osigurati naše rukovodstvo, jer nam u partiji manjkaju stručni kadrovi. Ukoliko bi mi uspjeli usposobiti naših članova za te zadatke, nama nije problem njih zaposliti u zadrugama, jer glavna rukovodeća mjesta su [u] našim rukama.

Naša partija do sada je dosta dobro uspjela osamostaliti naše vanpartijske organizacije. Naša kotarska fronta potpuno rukovodi sa političkim i kulturnim životom naših ljudi, naša fronta uživa dosta dobar ugled kod naroda ona je uspjela omasoviti organizaciju, tako da je učlanjeno do sada preko 40% naših ljudi koji imaju pravo glasa, do sada imademo 9000 članova fronte koji imaju člansku izkaznicu i plaćaju članarinu, osim toga sada je jak polet za učlanjivanje a naročito kod naših žena, kotarski odbor A.F.Ž.-a uzeo si je u zadatak da do travnja mjeseca učlani u narodnu frontu 80% žena, i ta im akcija dosta dobro uspeva, primjer selo Gračanica gdje sada već imaju učlanjeno 90% žena.

Pitanje SKOJ-a u zadnje vrijeme znatno se popravlja, u odgoju kadrova za naš SKOJ mnogo nam je pomogla pruga, kroz koju je prošlo 500 omladinaca sa ovoga kotara. Pruga nam je dala 5 novih članova za kotarski komitet i mnogo dobrih drugova za osnovne organizacije na terenu.

Naši sindikati ne rešavaju najbolje svoje zadatke. Tajnik Kotarskog sindikalnog vijeća nema dovoljno energije i nije dovoljno uporan u radu, ne snalazi se kako treba. Predsjednik je član našeg Komiteta i kadrovik a sad prima još i dužnost personalnog referenta u Kotarskom Narodnom Odboru i kao takav neće moći posvetiti dovoljno pažnje [radu] sindikalne organizacije, i to pitanje izgleda da će doći na dnevni red. Sindikalna organizacija imala je u 47. god., dosta dobrih uspjeha kod učlanjivanja u organizaciju dok zadaci po pitanju teoretskog uzdizanja i odgoja radnika dosta slabo stoji vrlo se je malo posvećivalo pažnje organiziranju crvenih kutića da bi se radnici mogli razvijati. Dosad su na Kotaru organizovani dva kutića i to u poduzeću plinara i u Gojlu, i sada je treći u formiranju u duševnoj bolnici u Popovači. U organizaciju je učlanjeno 90% uposlenih radnika.

Organizacija žena bila nam je jedna od najslabijih, žene se nikako nisu dale u organizaciju, bile su stalno u pasivnosti. U zadnje vrijeme i to pitanje postavio na dnevni red te je pružijo punu pomoć Kot. Odboru žena te je sprovedena u tom pravcu agitacija, i žene sada masama ulaze u organizaciju i učlanjavaju se u frontu.

Općenito posmatrati stanje u našim organizacijama zasad je dosta dobro. Uspjelo se je pročistiti i učvrstiti organizaciju, učvrstiti rukovodeću ulogu i sada se prelazi na omasovljavanje naših organizacija kako partijskih tako i vanpartijskih.

POLITIKA KADROVA.

Sam odgoj članova partije vrši se na taj način da članovi KP. proučavaju partijski materijal po ćelijama a gdje su veće ćelije tamo po odelenjima tj. kružocima. U kružoke su obuhvaćeni i neki dobri frontovci na koje se računa da bi kroz neko vrijeme mogli biti obuhvaćeni partijskom organizacijom, u samom Komitetu jedan član je završio šest mjesecnu partijsku školu a jedan se još nalazi u istoj školi dok ostali članovi Kotarskog Komiteta sada polaze u prvi razred građanske škole koji se ima završiti do 15 februara, a ujedno se proučava historija SKPB-a. Na obrazovane tečajevе polaze obavezno i rukovodioci privrednog poduzeća kao i rukovodioci masovnih organizacija, osim onih koji imaju već takove škole, no i oni su obuhvaćeni na proučavanje historije SKPB-a. U narodnim odborima svuda su postavljeni na čelo članovi partije tj. predsjednici i tajnici gdje je to bilo i koliko moguće, a što nam je i većim

djelom uspjelo, u Kotarskom Narodnom Odboru postavljeni su pročelnici članovi partije jedino predsjednik Kotarskog Narodnog Odbora je dobar frontovac. Javno tužništvo na našem Kotaru osnovano je drugom polovicom 1947. god., za javnog tužioca je postavljen član plenuma našeg Komiteta, dok pravni referent nije obuhvaćen organizacijom KP. Od žena članova KP. nemamo niti jedne koja bi učestvovala u državnom aparatu ili u privrednim poduzećima. Na uzdizanju stručnih kadrova najviše se učinilo u poduzeću izvori nafte Gojilo gdje se održava tečaj za bušače majstore koji polaze oko 30. radnika, sada se predviđa tečaj u istom poduzeću za kovinotokare i strojobravare, taj tečaj će obuhvatiti u izučavanju mašinsko crtanje, čitanje nacrti i upoznavanje materijala odnosno vrsta čelika. U toku prošle godine održan je tečaj zidara u režiji Kotarskog građevinskog odjela koji je polazilo 23. mladića dva mjeseca, održavan je obrazovani tečaj u kemijskom poduzeću metan na koji je polazilo 28. polaznika, isto tako održan je tečaj u podružnici ishrane mlin Moslavina za stručno osposobljavanje koji je polazilo 10. radnika, usto su održana predavanja po pojedinim podružnicama i to o socijalnom osiguranju te o ulozi sindikata, ukupno je održano šest ovih predavanja kojima je prisustvovalo oko 300. radnika. A nadalje se predviđa odnosno već je počeo sa radom trgovački kurs sa 60 polaznika koji će trajati tri mjeseca.

Politika kadrova u ovome Komitetu nije vođena pravilno. Sam Komitet kao cjelina nije tom pitanju posvećivao dovoljno pažnje. Kadrovi su se u protekloj 47. godini više razvijali spontano nego organizirano, no u zadnje vrijeme Komitet se je zainteresirao za to pitanje i stavio ga na dnevni red, te su obrazovani kružoci osim toga će se organizirati tečaj za predsjednike i tajnike da će se upoznati sa najosnovnijim stvarima zakonima i administracijom što im je potrebno kod rešavanja zadataka. Isto je predviđen tečaj za administratore mjesnih Narodnih odbora jer pitanje administracije na dolje još uvijek ne štima i pokazuje se potreba takvog tečaja, kako bi se i mjesni odbori osamostalili.

SMRT FAŠIZMU - SLOBODA NARODU.

Za Komitet:⁴⁶

⁴⁶ Izvještaj je potpisao Ivan Frgec, organizacioni sekretar.

50. KOTARSKI KOMITET KPH GAREŠNICA

KOTARSKI KOMITET K.P.H-a
 GAREŠNICA
 Broj 9/48
 Dne 21.I.1948.
 PREDMET: Godišnji izvještaj za
 1947. god.

CENTRALNOM KOMITETU KPH-a
 Org. Instruktorskom odeljenju

Z A G R E B

I. PREGLED POLITIČKE SITUACIJE NA KOTARU GAREŠNICA ZA 1947. GODINU:

Svi privredni zadatci koji su stajali pred Kotarskim NO-m i NF-m, kao i proizvodni zadatci naših poduzeća u planskoj 1947. godini izvršeni su sa 100%, a neki i preko 100%. Jedan manji dio zadataka nije izvršen 100% o čemu ćemo kasnije dati objašnjenje.

Na političkom polju postignuti su vidni uspjesi. Pobjeda na izborima za mjesne i kotarske NO-e daje za to najbolje dokaze. Rezultati izbora za Mjesne NO-e su 99,83%, a za kotarske 99,93%. Ovolik broj glasača na Garešničkom kotaru nije učestvovao nikad na nijednim izborima poslije oslobodjenja, a takodjer ni prije.

Ovi uspjesi na izborima, nesumnjiv su dokaz političkog raspoloženja naroda, te prethodnih, političkih i organizacionih priprema koje izvršava naša partijska organizacija u vezi s ostalim organizacijama. Održano je niz predizbornih sastanaka u svim selima, po nekoliko puta. Na tim sastancima ulazilo se je u sve političke, privredne i kulturne probleme, kako općenite naravi, tako i lokalne, koji se odnose na kotar, a i dotično selo. Na svim tim sastancima tumačila se je naša spoljna i unutarnja politika i raskrinkavani angloamerički imperijalisti i njihove agenture u našoj zemlji, u vidu raznih reakcionera, kao što su na našem kotaru stari Madjarić iz Kajgane (Mačekovac), Lovrić Nikola iz Popovca, Popović Pero iz Rogože (monarhisti).

Preko niza sastanaka i zborova u selima i zaselcima, te širokog kotarskog zbora uspelo se je politički zainteresirati mase i izvesti ih na izbore sa ovakovim rezultatom. Ovako, politički zagrijane mase, radile su i izvršavale sve svoje obaveze, sem nekih iznimaka, uglavnom kulaka na selu.

U proljetnoj sjetvi nije bilo niti naročitih poteškoća i uspeli smo realizovati plan Ministarstva poljoprivrede.

U otkupu bijelih žitarica, sem nekoliko slučajeva kod bogatijih seljaka i izrazitih špekulanata nije bilo poteškoća i nerazumjevanja. Prije samog otkupa izvršili smo političke pripreme i to na sledeći način: Najpre smo održali sastanak sekretara partijskih organizacija i članova komiteta zajedno, gdje smo temeljito razradili sve političke i tehničke pripreme u vezi otkupa. Poslije ovog sastanka održani su sastanci sa svim partijskim organizacijama gdje

se je ista stvar raspravljala. To je bilo potrebno raščistiti najpre sa partijskom organizacijom, jer je i kod nekih članova partije preovladavalo mišljenje da zbog nešto slabijeg uroda pšenice, da se neće morati predati obavezni viškovi. Iza toga smo održali masovni zbor, naime savjetovanje svih aktivista sa terena kojih je bilo oko 1200, gdje smo kao glavno pitanje uzeli otkup žitarica. Na ovom savjetovanju bili su prisutni svi članovi kotarskog odbora i njihovi zamjenici, članovi mjesnih NO-a, odbori NF-e, žena i omladine i svi članovi partije i SKOJ-a, dakle svi oni ljudi preko kojih se u selu izvršavaju zadatci. Tri nedjelje poslije ovoga zbora otkup bjelih žitarica bio je završen. Ovo je najbolje dokaz kada aktivisti sela svate jedan za datak, kada ga politički objasne svakome čovjeku, da se on može izvršiti točno i na vrijeme.

Kod naplate poreza za 1946. godinu nije uopšte bilo nekih većih poteškoća. Narod je plaćao i nije bilo slučajeva, sem jednog gdje su se trebale poduzeti prinudne mjere. U raznim akcijama lokalnog karaktera narod se je odazivao u većini slučajeva i dato je mnogo dobrovoljnih radnih dana na popravku cesta, selskih puteva i dr.

Kod radništva je danas situacija dobra, dok u prvoj polovini 1947. godine, a naročito u petom i šestom mjesecu bila je dosta loša. I to ne zbog toga da je osnovna masa radništva neprijateljski raspoložena prema narodnoj vlasti, već zbog toga što smo imali predsjednika sindikalne podružnice (ovo sada odnosi se samo na pilanu Brestovac, a tu ima i najveći broj radnika) čovjeka koji nije rasčistio još sa starim nazorima i koji nije svatije da je izmjenjen nosioci vlasti u našoj zemlji, već je i dalje gledao upravu poduzeća kao kapitalističku upravu, te je tako i djelovao među radništvom, huškajući ga protivu uprave.

Svojim demagoškim nastupom kod radnika stekao je izvjesne simpatije i radnici su ga podržavali. On je stalno protestovao i vodio borbu protiv uprave poduzeća i ulazio uopšte u kompetencije uprave. Govorio je protiv višeg rukovodstva, da zašto radnik koji radi ima manju plaću od onih "gore", ovdje misli na upravitelja poduzeća i više rukovodioca. Partijska organizacija u poduzeću nije se mogla snaći i bila je nemoćna da političko stanje među radništvom ozdravi. Kotarski komitet dao je punu pomoć partijskoj organizaciji, ali bez odstranjenja iz poduzeća dotičnoga nije se stvar mogla potpuno raščistiti. Prije odstranjenja sa dužnosti dotičnog, a naročito poslije održano je niz sastanaka sa radništvom, gdje je dotični raskrinkan i njegova politika u odnosu na produkcione odnose koji vladaju u Narodnoj državi. Od toga se je situacija počela poboljšavati svakim danom sve bolje, što je svakako imalo utjecaja i na proizvodnju.

II.- JEDINSTVO U FRONTI: Što se tiče jedinstva u fronti, a naročito odnos između Srba i Hrvata, to je pitanje većinom rešeno u većini naših sela. S tim ne mislimo reći da kod nas nema pojave šovinizma, ima toga još u nekim selima, kao što je Dišnik, Bršljanica, Popovac, Oštri Zid i Berek, samo što se to ne pojavljuje unutar fronte, već po strani. Šovinizam se osjeća uglavnom kod starijih ljudi, kako kod Srba tako i kod Hrvata, pa i Čeha.

Odnos komunista prema ostalim frontovcima uglavnom je ispravan svugdje, sem drugova u Novoj Ploščici i Palšniku, koji su dosta kruti i teško se prilagodjavaju partijskoj liniji po tom pitanju. Drugovi iz Nove Ploščice došli su u sukob sa jednim HRSS-m Krnjak Stevom, koji inače ima dva sina SKOJ-evca i on se sam pozitivno odnosi prema svim zadatcima i uopšte prema političkoj liniji naše partije. Komitet je intervenirao kod te organizacije i trebalo je dosta dugo voditi borbu sa njima da su konačno uvidjeli svoju grešku.

III.- KOJA PITANJA NAROD POSTAVLJA, ŠTO ODOBRAVA I NAŠTO SE NAJVIŠE ŽALI: Od bivšeg Bjelovarskog okruga, koliko znademo, jedino je ostao naš kotar, da nije isplaćeno seljacima ono blago koje je rekvirirano za potrebe Armije poslije trav-

nja mjeseca. Seljaci su čuli da je blago, koje je u tom vremenu rekvirirano na ostalim kotarevima isplaćeno seljacima, te se uvijek žale i traže da im se to isplati. Kotarski NO-r nekoliko puta zatražio je od Okružnog NO-a Bjelovar da tu stvar izvede načisto, međutim iako je to obećano, ni do danas se nije izvršilo. Inače nema nikih pitanja sa kojima se narod ne slaže, sem razreza poreza za 1947. godinu, našto se uglavnom žale i to ne svi seljaci, već uglavnom kulaci. Inače narod još postavlja pitanje kada će se otp[o]četi sa gradnjom pruge, odnosno spajanjem Garešnica-Banova Jaruga.

Što se tiče naše spoljne politike, to ogromna većina naroda odobrava i slaže se sa njome.

Ustaško-mačkovska politika imala je znatnog utjecaja u nekim našim selima, kao što je Kostanjevec, Velika Trnovitica, Stara Ploščica, Veliki Zdenci i Šamarica. U tim selima bila je podržavana grupa križara. Likvidacijom križarske grupe bandita Korena otkrivena je njihova mreža. U selu Kostanjevcu bilo je oko 20 familija, u Velikoj Trnovitici 30 i u Velikim Zdencima oko 30 koji su znali za križare i hranili ih. Njihovim hapšenjem i presudama situacija se je mnogo popravila.

Utjecaj klera najjači je u samome mjestu Garešnici, Tomašići i Šamarici. U ostalim selima narod ide prilično u crkvu samo su popovi pozitivniji. U Vel. Bršljanici i Čairama postoje takozvani "svetopismaši", samo što se njihov utjecaj ne širi, već naprotiv opada.

Glavne neprijateljske parole jesu, da će doći do rata, da će se pomoću Engleza i Amerikana vratiti monarhija i Maček, da viši komunistički rukovodioci već napuštaju domovinu i bježe u Sovjetski Savez. Dalje, da kod nas radništvo ima privilegije, da je seljaštvo zapostavljeno, da se sa porezom hoće prisiliti seljake u zadruge itd.

II. PRIVREDNI PROBLEMI

Od privrednih poduzeća samo u pilani Brestovac postoji partijska organizacija i to malobrojna, koja se dobro zalagala, kako za ispunjenje plana, tako isto i za radnu disciplinu u poduzeću. Članovi partije su uglavnom rukovodioci, sem dvojice trojice i to u zadnje vrijeme. Radništvo Brestovca pilane sačinjava uglavnom siromašno seljaštvo okolnih sela koji su u ljetnoj sezoni često puta napuštali posao. Preko sindikalne organizacije vrlo se je teško utjecalo na njih, jer ih je vrlo teško dobiti na sastanak sindikalni, jer po završenom radu odlaze odmah kući.

Mobilizacija radne snage sa sela za sječu drva u šumi išla je prilično teško sve dok se kotarska fronta nije ozbiljno zauzela. U dvanaestom mjesecu uspjeli smo mobilisati oko 800 ljudi sa sela za sječu u šumu. Tu se je vidjelo kad se je ljudima stvar objasnila, da su i bez prigovaranja odlazili na rad. Bilo je i takvih slučajeva i to uglavnom iz bogatijih sela kao Vel. Zdenci gdje su pojedini seljaci plaćali drugima da izrade njihovu obavezu i to plus zarade koju plaća manipulacija 100 dinara po metru.

Plan obnove popaljenih sela izvršen je sa 100%, plan obaveznog otkupa bjelih žitarica 104%, otkup kukuruza sa 95%, otkup krumpira 40%, ovih 5% kukuruza koji nisu otkupljeni nalaze se uglavnom kod siromašnih seljaka i to u selima gdje je led stukao, koji tu obavezu neće moći ispuniti. Krumpir se nije uspio otkupiti zbog toga što su se ogromne količine krumpira izvezle po slobodnoj prodaji.

U otkupu bjelih žitarica kažnjena su samo dvojica i to bogatih seljaka. Kažnjeni su sa prisilnim radom od 6 mjeseci i novčanom globom. Kod otkupa kukuruza kažnjen je samo jedan i to bogati seljak sa prisilnim radom od tri mjeseca i novčanom globom.

Plan jesenje sjetve realizovan je sa 90%. Zasijano je sigurno mnogo više samo što nemamo točne evidencije.

Ispunjenje plana proizvodnje u Industrijskim poduzećima: Brestovac pilana 110%, manipulacija Brestovac 99,8%, mlin Garešnica 128%, mlin Hercegovac 101%, ciglarsko poduzeće u cigli 114%, u crepu 95%. Crepa bi se takodjer proizvelo više, ali je ciklon srušio sve šupe u kojima se je sušio crep i uništio oko 150 hiljada crepa.

Naplata poreza za 1946. godinu izvršena je sa 101%. Razrez poreza za 1947. god izvršen je u decembru 1947. god. dok se sa naplatom u 1947. nije prilazilo, sem akontacije.

III. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI

Partijska organizacija tokom 1947. godine proširila se je za 18 novoprimljenih članova i to 14 iz organizacije SKOJ-a, a 4 iz redova kandidata. Socijalni razvitak je slijedeći: 9 ih je primljeno iz redova srednjih seljaka, 6 iz redova siromašnih seljaka i 3 iz radničkih redova. Nacionalni razvitak je bio slijedeći: 10 Hrvata, 4 Srba i 4 Čeha.

Rad partijske organizacije na pripremanju kandidata za prijem u partiju tokom cjele godine je bio slab, a i sam način u ophodjenju, kao i odgoju kandidata je bio slab. Ovdje je vidljivo da organizacija ovaj zadatak nije svatila kao jedan od važnih, a u čemu je bez znanja i komitet podbacio i dozvolio sektaštvo.

Ideološki nivo članstva je slab i što se je uznapredovalo tokom godine u organizaciji može se reći da je to većinom rezultat individualnog učenja i to većinom iz dnevne štampe. Početkom 1947. god. prišlo se je planskom proučavanju po kružocima "Seljačkog pitanja", Organizacionog pitanja partije, kao i Komunistički br. 1 i 2. Rezultati ovog učenja su vidni, ne u organizaciji kao cjelini, već kod nekih jačih članova partije, kao i kod onih koji su pokazali i volju za učenjem.

Disciplina kao i partijnost nije na dovoljnoj visini, jer sastanci se nisu u svim ćelijama održavali redovito. U nekim slabijim ćelijama u koliko su se i održavali bili su nepotpuni i nekonkretni. Vodjenje zapisnika i slanje izvještaja komitetu je takodjer neredovito bilo. Članarina je u nekim ćelijama neplaćena redovito i to ne radi opravdanih razloga, već radi neodgovornosti po tom pitanju i nemarnosti. Partijski zadaci na privrednom polju su uglavnom izvršavani dobro, dok možda negdje ne baš uvijek na vrijeme. Organizacioni zadatci su bili zapušteni i njima se je malo posvećivalo pažnje. Izvršavanjem obaveza od strane članova partije prema državi, kao otkup, porez itd. svi su članovi uglavnom ispunili svoje obaveze, sem dvojice koji su se ponjeli oportunistički i to iz svojih klasnih razloga, te su bili izključeni i iz organizacije.

Rukovodjenje partijske organizacije sa vanpartijskom organizacijom je vršeno na taj način što su članovi partije istovremeno i članovi i tih vanpartijskih organizacija u većem djelu nalaze se u njihovim rukovodstvima. Rukovodjenje se je vršilo načinom pravilnih predloga, kao i služenjem primjerom kod izvršavanja pojedinih zadataka, kao i obaveza. Ovdje su se pokazale manjkavosti i to koje su proizlazile većinom iz neznanja, uskladjivanja odnosa, a i sa druge strane odlazilo se je u nekim organizacijama u skrajnost, jer su članovi partije sami radili na izvršavanju zadataka, jer nisu znali ukopčati u rad široke narodne mase. U radu se uglavnom pojavljivao uski prakticizam. Baš u odnosu na Narodnu frontu u nekim ćelijama nije se svatila širina te organizacije.

Rukovodjenje sa SKOJ-evskom organizacijom kao i pomoć toj organizaciji nije bila dovoljna. Rukovodjenje je vršeno na taj način, da tamo gdje je bilo mlađjih članova partije bio

je jedan od njih i sekretar SKOJ-evske grupe, a tamo gdje se ovo nije moglo primijeniti bio je drug sekretar ćelije zadužen za SKOJ, eventualno neki drugi član partije. Pomoć je bila manjkava, jer se drugovi zaduženi za SKOJ nisu dovoljno zalagali, ili su u nekim mjestima slabo ulazili u probleme SKOJ-evske organizacije.

Rad partijske organizacije u sindikatu se nije vidno osjećao, a iz početka godine u nekim podružnicama nije bilo niti osigurano partijsko rukovodjenje. Reorganizacijom nekih podružnica ovaj nedostatak se je otklonio. Rad se uglavnom svodio na izvršenje proizvodnih zadataka, dok na ideološko-vaspitnom polju među radnicima učinilo se je malo. U ostalim društvenim organizacijama, takodjer se osjeća slabo djelovanje članova partije. Masovnost kao i spremnost na izvršavanju zadataka vanpartijskih organizacija, kao NF-a, omladine i AFŽ-a može se reći da fronta i narodna omladina su dosta masovne, kao i spremne na izvršenje zadataka, a što je vidljivo i iz postignutih uspjeha na privrednim zadacima. Točne evidencije članstva u ovim organizacijama do danas nema. Organizacija AFŽ-a nije omasovljena i veći dio žena stoji neukopčan u izvršavanje ekonomsko-privrednih, kao i političkih zadataka. Rad u ovoj organizaciji odvija se više spontano i nije potpomognuta niti frontovskom kao ni partijskom organizacijom.

IV. POLITIKA KADROVA

Kroz 1947. godinu u biro Kotarskog komiteta primljeno je 7 članova, a u plenum 6 novih članova. Dva člana biroa završila su nižu partijsku školu i jedan član plenuma završio je dopisnu partijsku školu. Iz privrednih poduzeća se je uzdigao jedan drug za partijskog rukovodioca, tj. primljen je u plenum K.K. dok sa svim privrednim poduzećima rukovodili su članovi partije, odnosno postavljeni su za upravitelje članovi partije, ali u svim poduzećima nismo imali partijske organizacije. U tom pravcu malo se je posvećivala pažnja radništvu, tj. da bi se partija proširivala iz redova radničke klase.

Od svih drugova koji su primljeni u K.K. tokom 1947. godine nisu se još snašli u radu dva člana biroa i jedan član plenuma. Kotarski komitet nije imao organizovano proučavanje marksističkog materijala, nego su članovi individualno proučavali, no tu se nisu svi dovoljno založili.

U K.K. SKOJ-a primljeno je tokom godine 8 novih drugova. Od tih svi imaju uslova za razvitak i ulaze u probleme, samo im još nedostaje praktičnog iskustva u radu. Od novoprimljenih članova K.K. SKOJ-a, kao i onih koji su ranije primljeni, nije niti jedan svršio partijsku školu, niti kakav partijski kurs.

Sa kadrovskom politikom u Kotarskom NO-u i ostalim ustanovama rukovodi Kot. komitet preko personalnog referenta KNO-a koji je član plenuma komiteta. Raspodjela kadrova kako partijskih, tako i vanpartijskih vrši se sporazumno, tj. K.K. sa rukovodiocima svih ustanova, a uglavnom su i rukovodioci ustanova svi članovi komiteta osim nekih rukovodioca u privrednim poduzećima, no i oni su članovi partije. U KNO-u neke predloge podnaša Predsjedništvo vlade NRH, no to u manjoj mjeri. Većinom je kadar sa područja ovog kotara. Sa kadrovskom politikom u javnom tužioštvu rukovodi izravno javno tužioštvo za Hrvatsku, no kod popunjavanja tužioštva kotarski komitet daje svoje predloge. U toj ustanovi je sposoban kadar no još će se trebati popuniti sa još nekoliko ljudi.

Sa kadrovskom politikom u Kot. Narodnom sudu rukovodi Ministarstvo pravosuđa, tu kotarski komitet ima najmanje uvida, jer u sudu nema niti jednog člana partije.

U odsjeku Unutrašnjih poslova sa kadrovskom politikom rukovodi Ministarstvo unutrašnjih poslova, no kod popunjavanja samog odsjeka daje predlog Kotarski komitet.

U državnom aparatu učestvuje 11 žena, u privrednim poduzećima 2 i u poljoprivrednoj radnoj zadruzi 2 koje su članovi partije.

Za usposobljavanje matičara i administratora održan je početkom 1947. godine dvadeset dnevni kurs, kroz koji je prošlo 36 drugova. Taj kurs je održan pri Kot. NO-u. Jednomjesečni matičarski kurs svršilo je 10 drugova i to van našeg kotara.

Iz drvne industrije kroz kurseve je prošlo 8 drugova i osposobili su se po sle[de]ćim strukama. Jednomjesečni kurs svršili su dva druga i uposobili se za gateriste, dvojica se osposobili za cirkulariste, za precrtača jedan, za bolničara jedan, za blagajnika jedan, kao i za normirca jedan. Kroz zadružne kurseve prošlo je 10 drugova i sada se nalaze tri na knjigovodstvenom kursu, jedan na instruktorskom i jedan na revizorskom. Osim toga kroz 1947. godinu oslobodilo se je 26 naučnika raznih struka.

Kroz tromjesečne učiteljske kurseve prošlo je 9 učitelja, a jedan je prošao kroz jednomjesečni. To su bili sve mladi učitelji koji nemaju svršenu učiteljsku školu.

Stručnih kurseva na našem kotaru održana su samo dva i to kojega smo već gore naveli kurs za administratore i matičare i kurs za vođenje domaćinstva. Domaćinski kurs dvomjesečni svršilo je 16 omladinki.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA

Prosvjetni odsjek Kot. NO-a organizovao je u 1947. godini niže obrazovani tečaj u Brestovcu, srednje obrazovani tečaj u Garešnici i četiri niže obrazovana osnovna kursa u selima. Nabavio razglasnu stanicu za mjesto Garešnicu sa 8 zvučnika.

Društvene organizacije na suzbijanju nepismenosti nisu se dovoljno založile tokom 1947. godine, to se očituje iz toga što od 594 nepismena naučilo je pisati tokom prošle godine samo 212.

U radu osnovnih škola prošle godine bile su razne poteškoće, manjkao je stručni učiteljski kadar, kao i same školske prostorije. Učitelja sa svršenom učiteljskom spremom imade 32, dok ostala mjesta su popunjena sa 14 pomoćnih učitelja, s tim su popunjene sve osnovne škole učiteljskim kadrom izuzev Hrastovac gdje se nalazi učitelj mladić sa 4 razreda srednje škole, a imade 252 djaka. U toku prošle godine obnovljena je jedna školska zgrada ali nedovršena dok u V. Vukovju je podignuta nova školska zgrada. Državnih školskih zgrada na sektoru našega kotara imade 29 dok u 11 sela održavaju se školske nastave u privatnim kućama. Broj obavezni polaznika osnovnih škola jest 3032 a polaze školu 2990 dok 42 ne polazi, medju njima imade djece boležljive, maloumne a i siromašne koju roditelji nemaju u čemu slati u školu.

U prošloj godini održan je niže obrazovni kurs na Brestovcu koji je imao 18 polaznika dok ih je 12 završilo kurs sa dobrim uspjehom. Postoje na kotaru u 4 sela niže obrazovni osnovni kursevi koji imaju polaznika 63, isti kursevi su oformljeni od djece koji za vrijeme rata nisu imali mogućnosti pohađati školu, a cilj mu je da u što kraćem roku djeca završe 4 razreda osnovne škole.

Odpočeo je 1. X 1947. g. srednje obrazovni kurs koji je u samom svom početku imao 85 polaznika od tih 85 upisanih na kurs otpalo je do 1. I. 1948. g. 14 polaznika opravdano koji su otišli na razne kurseve, prekomande, odselili itd. dok ih 17 iz samog mjesta i okolice ne dolaze, na kurs tako sada polazi tečaj 54 polaznika a od njih 54 18 redovito ne dolaze, njihovo

vom nedolasku razlog je [u] izuzetnim slučajevima terenska služba, a u većini njihova nemarnost i neposvećivanje pažnje ličnoj izobrazbi. Među tom 18 nalazi se 10 članova K.P. Kotarski komitet ove propuste pojedinih drugova nije blagovremeno uočio da ih je opozvao zbog nepohadjanja kursa i ukazao im na važnost istog i kao partijsku obavezu, već je uslijedilo dosta kasno. Kvalitet učenja u prvim danima kursa bio je dosta dobar, ostaje i dalje za one polaznike koji ga stalno posjećuju, dok oni koji neredovito dolaze ništa im kurs neće koristiti. Nastavnici kursa zalažu se i trude da što običnijim rečima predavaju pojedine predmete da bi ih polaznici lakše razumili i što više naučili.

Nastavni kadar sedmoljetke je dobar, osjeća se kod njih zalaganje da vaspitaju omladinu u duhu današnjice. Od kadra u sedmoljetci manjka profesor za fiziku i kemiju kao i nastavnik za osnovnu nastavu.

Uloga naše štampe na kulturnom uzdizanju naroda igra vidnu ulogu, pošto se kod naroda pokazuje interes da čita štampu. Narod se sakuplja kod onih koji dobivaju štampu i sluša kada on čita da bi se upoznao sa događajima kod nas i u svijetu kao i svim radovima koji se sprovode u našoj zemlji. Ovdje se očituje greška kotarskog komiteta kao i partijske organizacije na terenu uz to i frontovskih organizacija pošto nisu ništa poduzele da bi pronašli što više pretplatnika za našu štampu kako bi štampa mogla da dopre i do posljednjeg čovjeka na selu.

Radio aparati gdje postoje narod se sakuplja da sluša razna naučna i kulturna kao i privredna predavanja. U dosta velikom broju postoji želja kod naroda i interes kako bi se nabavili radio aparati.

U Garešnici postoji Dom kulture sa stalnom kazališnom grupom koja je obilazila sela na našem kotaru i davala svoje programe, te ostavila dobar utisak kod naroda i pobudila svijest za kulturnim radom.

VI. RADNE I POSLOVNE ZADRUGE

Na našem kotaru postoji jedna seljačka radna zadruga i to u selu Hrastovcu, koja je osnovana novembra mjeseca 1945. g. Tokom 1947. g. se je proširila za 21 porodicu tako da sada zadruga imade 67 porodica sa 284 člana od čega je sposobno za rad 190. Zadruga se uglavnom razvija u pravcu stočarstva i ratarstva. Zadruga imade 140 komada rogate stoke, 24 konja, 280 komada svinja u tovu i za rasplod. Zadruga će u najskorije vrijeme osamostaliti dio zadruge koja se nalazi u selu Blagorodovcu sa 19 porodica. Ovo nužno usljeduje uslijed toga što je zadruga na teritoriju dvaju kotareva, Daruvar i Garešnica. U Hrastovcu ostaje 47 porodica sa 194 člana za rad sposobnih 128, od toga 62 muških i 66 ženskih sa zemljom od 445 kvadratnih jutara. Zadruga imade organizovanu radionicu, kovačku, stolarsku, mlin i pilanu sa vlastitim stručnim kadrom. Zadrugi manjkaju zadružno "Ekonomsko dvorište" za razvoj stočarstva, magazini i ostale gospodarske zgrade. Uslovi razvitka zadruge su uglavnom stočarstvo i ratarstva. Kvalitet rada kod obrade zemlje tokom 1947. g. je bio uglavnom dobar. Rad je organizovan na radne brigade i grupe, u svim radovima primjenjuje se norme rada. Poteškoće koje su djelovale na zadrugare su kao na primjer obavezna isporuka proizvoda po određenim cijenama, ovdje se radi zapravo o krumpiru koji je bio isporučen po prvobitnim cijenama našto se nisu dobile stimulacione karte a koje bile neophodno potrebne za same zarugare jer su to ljudi većinom pogodjeni tokom rata kao partizani i njihove familije. Političko stanje unutar same zadruge je dosta dobro, rukovodeći kadar je prilično dobar, zadrugari su se saživili sa zadružnim životom. Politički utjecaj zadruge na seljake van zad-

ruge je dobar a to i činjenica govori jer se je zadruga tokom 1947. g. proširila. Zadruga je prilično popularna i u ostalim selima.

Na našem kotaru imade nabavlačko potrošačkih zadruga 19 sa ukupnim brojem prodavaonica 30. U Zadrugama je učlanjeno 6664 zadrugara sa ukupnim brojem potrošača 24780. Samim omasovljenjem zadruge upisano je 690 žena i 307 omladine. Poteškoće sa kojima su se borile zadruge su uglavnom pitanje stručnog kadra kao i pitanje nepravilnog rada upravnih odbora kod podjele robe. Nedostatak zadruga je u tome što nije u dovoljnoj mjeri kod nekih zadruga bila organizovana otkupna mreža zemaljskih plodina, te su uslijed toga podbacivale u radu. Što se je ticalo snabdevanja potrošača garantovanom robom može se reći da su zadruge u ovom pravcu imale nekih uspjeha (dobrih) jer i sam kotarski zadružni poslovni savez u ovom pravcu se založio u dovoljnoj meri. Politički utjecaj zadruga je prilično slab, zadruge su se većinom pretvorile u neku trgovačku kuću gdje se narod okuplja radi snabdevanja sa potrebnim artiklima. Koordinacija rada između zadruga i ostalih frontovskih organizacija u pojedinim selima pokazivala se je kao nedovoljna, a isto tako i političko djelovanje kao i populariziranje zadruga nije bilo dovoljno na liniji današnjeg zadrugarstva. Da bi se tim putem upoznale široke radne mase sa ulogom nabavno potrošački zadruga.

Stručna sposobnost kadrova u nabavno potrošačkim zadrugama je kvalitativno slaba, veći dio kadra je bez neke stručne sposobnosti već ljudi manje-više sa nekim kraćim kursevima ili bez njih.

VII. PREHRANA STANOVNIŠTVA

Na garantovanom sledovanju živežni[h] namirnica na našem kotaru imade radnika i namještenika, penzionera kao i njihovih familija ukupan broj 2211. Dok seljaka niti jednoga nemamo na garantovanom sledovanju prehrane. U prehrani radnika, namještenika i njihovih familija bilo je nedostataka pošto na vrijeme radnici nisu dobivali masnoće i krušarice. Krivnja je u tome što ministarstvo trgovine i opskrbe držalo se je kruto svoga plana prama broju radnika u početku 1947. g., dok se je kod nas broj radnika iz dana u dan povećavao i nisu prama tome odobrali onolike količine hrane koliko bi po tablici zadovoljile radništvo. Nego su dostavljali dispoziciju na isti broj radnika za koje se je sledovalo u početku i kasnije kada se je broj radnika povećao. Ta količina se je raspodjeljivala na sve radnike, a prema tome radnici nisu primili onoliku količinu sledovanja kolika ih pripada po tablici. A isto tako radnici a i namještenici nisu bili snabdeveni sa masnoćama više od mjeseca dana, u Hercegovcu.

Stambeno pitanje je na našem kotaru je dosta kritično naročito kod naših privrednih poduzeća, da radnici istoga poduzeća morali su da stanuju u tako malim prostorijama da je teško prošao kroz sobu pošto je u njoj kuhao i spavao. Stambeno pitanje u samoj Garešnici nije mnogo bolje pošto naši namještenici sa svojim familijama stanuju u vrlo skućenim prostorijama, slabo zračnim i vlažnim. Tome pitanju pred konac 1947. g. posvetila se je pažnja pošto su se počeli da grade radnički stanovi, u poduzeću Brestovac gdje se većina radnika nalazi sa našega kotara. Jedna je zgrada završena gdje se je smjestilo oko 10 familija dok druga još nije završena tek je podignuta pod krov.

SMRT FAŠIZMU-----SLOBODA NARODU:

Za komitet:⁴⁷

⁴⁷ Izvještaj je potpisao Nikola Mišćević, član biroa KK.

51. KOTARSKI KOMITET KPH ĐURĐEVAC

- Komitet K: P: H.-a

Gjurgjevac 17.I.1948. god.
Broj 25/48

CENTRALNOM KOMITETU K.P.H.-a
Org. instruktorskom odeljenju.

Z A G R E B

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ za 1947. god.

I. Pregled političke situacije.

Politička situacija u kotaru Gjurgjevac kretala se od početka 1947. pa do kraja godine u pravcu poboljšavanja, tako da se može reći da je sada znatno bolja u svakom pogledu, nego što je bila unatrag godinu dana. Početkom 1947. teren nije bio čist i bilo je prilično mnogo banditizma što je utjecalo na rad naših aktivista na terenu koji [je] gotovo posve zamro, te je narod bio prepušten utjecaju reakcionerskim elementima, vjerovao njihovim parolama i imao vrlo slabo poverenje u jakost i opstojnost naše države. Jedan dio naroda podržavao je križarske grupe nešto iz straha i radi familijarnih razloga i sa time došao u sukob sa našim vlastima. Nerad i zaplašenost naših aktivista mnogo je štetio kod političkog rada u narodu. Osim toga u prvim mjesecima dosta su se odražavale razne nepravilnosti koje su radjene kod otkupa kukuruza, koji se nije vršio uz političko objašnjavanje, već najviše nasilno i bez prave evidencije o viškovima, a te nepravilnosti iskorištavao je neprijatelj u svojoj propagandi. Tokom mjeseca ožujka teren je pročišćen od bande, prema jatcima križara i bunkeraša poduzete su oštre mjere. Prestale su pljačke zadruga, i akcija bande, a to je znatno utjecalo na osjećanje sigurnosti u selima i narod je počeo da sa većim autoritetom gleda na našu vlast. Osim toga oživio je politički rad na terenu i aktivisti su mnogo više izlazili u sela nego ranije i politička agitacija u selu jeste jače oživjela.

Učestvovanje naroda u ispunjavanju Petogodišnjeg plana postepeno je napredovalo, dočim je u početku bilo mnogo nepoverenja kod svakog privrednog zadatka. To je naročito došlo do izražaja kod planske obrade zemlje. Izprva bilo je prilično teško prodrći sa zasijavanjem industrijskog bilja pošto mnogi nisu vjerovali da će od toga imati koristi i sa nepoverenjem su gledali na to. Medjutim kod ovogodišnjeg jesenskog plana sjetve nismo imali više toliko poteškoća kod pravljenja obaveza za zasijavanje industrijskog bilja. Obrada industrijskog bilja prošlog proljeća nije bila toliko intezivna koliko bi morala biti, te je narod više pažnju obratio na obradu kultura na koje je naviknuo, osim pojedinaca koji su shvatili korist od toga. Medjutim sada je jači interes za obradu industrijskog bilja. Razlog što je isprva bilo teže jeste taj što se u tom kraju ranije nije narod bavio sa zasijavanjem industrijskog bilja osim malih količina konoplje i lana za svoje potrebe. Medjutim ove godine vidjelo se da je industrijsko bilje donijelo prilično prihoda onima koji su ga dobro obradili, naročito kod konoplje i zato je ovogodišnji plan za zasijavanje konoplje i premašen.

Općenito može se reći da narod kod nas dobro prihvaća plansku obradu zemlje i to zato što je ovdje i ranije bila prilično intenzivna obrada zemlje i brzo shvaćaju korist od boljeg obradivanja. Kod toga međutim nije dovoljno došlo do izražaja zalaganje naroda da se sva zemlja obradi po planu zato što je to u interesu cjeline, već zbog svoje lične koristi.

Naše političke organizacije u objašnjavanju planske sjetve nisu poduzele sve što je bilo potrebno, već su se planovi za pojedina domaćinstva većinom radila u kancelarijama i narod ih je primio bez mnogo diskusije, a da kod stvaranja plana nije svesno učestvovao. Kod pretresanja i razradjivanja planova učestvovao je malen broj ljudi u selima i ti sastanci nisu donijeli naročitih rezultata u tome da bi narod svjesno shvatio značaj planske sjetve.

Kod kontrole ostvarivanja sjetvenih planova dosta je smetala slaba evidencija, a slaba evidencija o zasijanim površinama u mnogom je kočila i pravilno vršenje otkupa.

U početku 1947. god narod je gledao na otkup kukuruza sa negodovanjem te se dogodilo da su u nekim selima uspjeli imućni seljaci da utječu na sirotinju da će ona ostati bez kruha, ukoliko će oni morati predati svoje viškove. Dogadjalo se dosta primera da zaduženja nisu bila realna te da se je moralo ponovno ići obračunavat, tako da nam je to dosta štetilo na političkom polju, jer je neprijatelj iskoristio našu nebudnost. Bilo je slučajeva da su imućniji seljaci sakrili svoje viškove zbog nedobre evidencije. Zbog slabog rada naših aktivista nije se uspjelo razbiti razne parole koje su kolale po terenu da se kukuruz zato otkupljuje što će biti rat, te da će naš narod umirati od gladi, da vlast radi na tome da uništi stočarstvo.

Upoznavanjem nove uredbe o otkupu žitarica narod je dosta bio zadovoljan, samo što je bilo dosta teško uvjeriti narod da će uredba ostat na snazi te da neće biti ponovnog zaduživanja kod onoga [t]ko je pravilno prijavio zasijane površine.

Otkup ovogodišnjih bijelih žitarica nije isprva shvaćen dosta ozbiljno bilo je pojava da se nasjedalo ubacivanju špekulanata kako će vlast zbog slabog uroda odstupiti od uredbe i da se neće morati predavati žito prema zaduženjima. Međutim kad je narod uvidio da se ne odstupi i da se žito mora predati, otkup je tekao bez nekih većih političkih poteškoća i uspjelo se stvarno otkupiti sve obvezatne viškove, koji su postojali. Radi oštrog otkupa pšenice bilo je i nezadovoljstva i pojavile su se parole da će radništvo jesti bijeli kruh, a seljaci kukuruzni. Političkih priprema za otkup bijelih žitarica nije bilo. Prisilne mjere upotrebene su tek kod manjeg broja pojedinaca. Otkup kukuruza tekao je dobro i nije neprijateljska propaganda o tobože slaboj cijeni i previsokom postotku odbitka na vlagu uspjela nigde da zakoči otkup. Većina naroda je obavezu otkupa svatila dobro i pomirila se sa time, te se odazivala na pozive Narodne vlasti o predaji. Političke pripreme za otkup kukuruza izvršene su dobro i nije se započelo sa otkupom prije nego što je narodu u svim selima objašnjen otkup. Narod se slagao sa količinama, koje je trebao predati, ali je bilo dosta prigovora radi postotka koji se odbijao na klipove. Kod otkupa kukuruza Frontovske organizacije prilično su se zalagale. Članovi Mjesnih N.O. i K.P. većinom su prvi predali svoje viškove, te su time dali i ostalima podstreka.

Rad Frontovske organizacije kod uplate poreza od studen[og] bio je prilično dobar, te se osjetilo da se može kroz frontovske organizacije i pravilnim objašnjavanjem sprovesti svi zadaci, vidi se da sada narod ozbiljnije gleda na obavezu plaćanja poreza i da smo ga uspjeli uvjeriti da se porez do kraja platiti mora i da neće biti otpisa dugovanja u što ranije nije bio uvjeren.

Kako kod naplate poreza tako i kod ostalih akcija kao što je pošumljivanje vidlo se da organiziranim radom mogu sprovesti frontovske organizacije u djelo zadatke. Kod pošumlja-

vanja odazvao se narod masovno na rad i to dobrovoljno, a dao je 3.420 radnih dana te ostvario plan sa sto i devet posto. Na ostalim radovima kao što su popravak puteva čišćenje kanala a osobito izgradnja pruge kod Pitomače frontovske organizacije su se založile u dovoljnoj mjeri, te je njihovim zalaganjem izgradnja pruge na vrijeme izgradjena.

Izbori za Mjesne i Kotarske Narodne Odbore u našem kotaru prošli su sa dobrim rezultatom, te je na izbore za Mjesne Odbore izašlo 97,6% na glasanje, a za kotarske odbore 100%. Predizborne pripreme bile su dobro izvršavane, te se u svim selima održavalo niz sastanaka i može se reći da nije bilo gotovo nijednog čovjeka sa kojim se unapred nije razgovaralo o izborima. Obzirom na to što su izbori za Hrvatski Sabor koji su održavani 1946. u ovome kotaru donijeli slabe rezultate jer je veliki dio naroda apstinirao od izbora to se u ovogodišnjoj predizbornoj agitaciji ozbiljno podvlačilo onima za koje se držalo da neće ići na izbore da će ih se smatrati kao protivnike naše vlasti. Kod 85-90% naroda uspjelo se postići da su dobrovoljno izašli na glasanje, dočim preostatak išao je iz razloga što ga se zastrašilo. Interes za kandidate kod Mjesnih Narodnih Odbora nije bio dovoljan, dočim za kotarske kandidate bilo je mnogo više zainteresiranosti. Kod naših aktivista na terenu primjetilo se da sami ne veruju da će moći pokrenuti sav narod na izbore, dočim su nakon tog uspjeha osjetili više pouzdanja u svoje snage. Nakon dovršenih izbora primjetilo se općenito nezadovoljstvo u narodu radi dobrih rezultata, a isto tako i kod mnogih onih koji nisu drage volje išli na glasanje i vidlo se da se osjećaju sigurniji. Izbori su prilično podigli autoritet Narodne vlasti i Narodne Fronte u ovome kotaru.

U našem kotaru fronta kao narodna organizacija do pred nekoliko mjeseci nije imala dovoljno poverenja od naroda što je razlog slabosti frontovskih organizacija na selu, koje do pred kraće nisu ni postojale u mnogim selima. Jedinstvo fronte u pogledu odnosa Srba i Hrvata nije bilo najbolje u onim selima gde postoje obje nacije, a to je u Velikoj i Maloj Trešnjevici. Pojavljivale su se, a i sada gde to kada izbija zaoštrenost između Srba i Hrvata. Tu zaoštrenost podupirali su neki od Srba povratnika iz Srbije, koji su ispoljavali nezadovoljstvo što nisu svoja gospodarstva mogli odmah dovesti na stanje kakvo je bilo prije rata. Tu je bilo i naših grešaka, a sa druge strane i kulačkih elemenata koji su svoje nezadovoljstvo po privrednim pitanjima prebacivali na nacionalnu bazu. Sa druge strane od nekih Hrvata bilo je prigovora što se uglavnom Srbi nalaze u Narodnoj vlasti i rukovodstvu fronte što tamo i jeste bio slučaj. Ne možemo reći da je pojava šovinizma tamo bila masovna ali pojedinačno dolazila do izražaja. Mi smo sa partijskom ćelijom nekoliko puta razradili te stvari, ali još uvek učestvovanje Hrvata u Narodnoj Fronti nije dovoljno.

U pogledu jedinstva između komunista i ostalih frontovaca, a naročito HRS-ovaca bilo je do pred nekoliko mjeseci prilično nezdravih pojava. Komunisti i HRS-ovci u mnogim mjestima prilično su se odvajali i u samim frontovskim organizacijama dolazilo je do izražaja mi i vi. Razlog tome jeste nepravilan odnos komunista i HRS-ovaca u samoj Kotarskoj Fronti. HRS-ovci sa svoje strane nastojali su da se popularišu među narodom i da na demagoški način stiču popularnost i izbjegavali zadatke kod kojih se trebalo zaoštriti sa špekulantima. Komunisti sa svoje strane nisu se uvijek pravilno odnosili prema njima, podcjenjivali ih primjetljivo a nisu uspjeli da steknu autoritet kod njih. Međutim u posljednjih nekoliko mjeseci te su se stvari prilično popravile i jedinstvo jeste bolje. U selima nije to jedinstvo toliko izraženo koliko u samom kotarskom centru ali tamo ne dolazi toliko u pitanje HRS-ovci i komunisti, već gledanje članova partije općenito na nekomuniste. Tu još uvijek imade sektašenja što je naročito u Klostru. Pojedini komunisti postali su kočnica širenja fronte i mi

smo već neke odstranili iz organizacija K.P., a biće potrebno da još poduzmemo take mjere tamo gde se radi o posve nepopravljivim drugovima.

Pred mjesec i po dana sprovedeni su do kraja izbori za Mjesne Odbore Fronte kao i za ostala frontovska rukovodstva, gde je uspjelo popraviti sastav rukovodstva i pojačati jedinstvo u fronti, i vidi se da u tome ima rezultata u aktivnosti frontovskih organizacija i u širenju članstva te se broj članova stalno povećava.

Općenito može se reći da je narod na našem terenu najviše zainteresiran za pitanja materijalnog života. Prema tome gotovo sva pitanja koja iskrsavaju na terenu odnose se na vodjenje naše ekonomske politike. Na našem kotaru ispočetka najviše se prigovaralo što nema slobodne trgovine te što ne mogu u dovoljnoj mjeri da se snabdiju sa tekstilom i građevnim materijalom. Na drugoj strani što ne mogu svoje proizvode prodavati po slobodnim cijenama i kome hoće. Dopuštanjem slobodne trgovine jedan dio naroda je zadovoljniji ali još uvijek postavlja se pitanje o robi koje još u dovoljnoj mjeri nema na tržištu, a to je tekstil, građevni materijal, šinje i koža. Većim dijelom sirotinja nije sa zadovoljstvom prihvatila dvojne cijene te su se počeli širiti glasine da će sirotinja koja nema što da proda biti prikraćena sa redovnim snabdevanjem. Podloga za ovakve primjedbe bila je u tome što nije bilo pravilna raspodjela, i što je u više navrata roba iz redovitog kontigenta bila predana u stimulaciju. Osim toga što naše zadruge u svojim selima često nepravilno snabdevaju svoje potrošače. Osim toga narod se je mnogo žalio što kod predaje krumpira oni koji su prvi predali tj. prije uredbe nisu dobili bonove i što im je krumpir bio manje plaćen. Isto tako žale se i na to što se stočarstvo sporo razvija te u vezi toga govore da se previše otkupljuje žitarica sa kojima je ovdje narod prije bio naučen da hrani stoku i svinje. Prema iskustvu koje imamo sa sastanaka održanih u selima vidi se da većina naroda odobrava one mjere koje poduzimamo samo ako su obaveze pravilno rasporedjene i ako od svakoga tražimo da daje prema svojoj ekonomskoj moći, a najviše prigovara raznim nepravilnostima koje počinjaju naši odbornici i naše rukovodstvo na terenu. Obzirom na prilično lošu evidenciju i nedovoljan rad frontovskih organizacija takovih nepravilnosti češće se događalo i to izaziva nezadovoljstvo.

Po pitanju vanjske politike može se reći da veći dio naroda se zato ne interesuje te niti je po tome točno upoznat. Frontovske organizacije to nisu objašnjavale, već jedino se kad kada na sastancima ili zborovima istakao savez sa pojedinim zemljama bez nekog objašnjavanja. Jedino savez sa SSSR-om, je upoznat uglavnom čitav narod, ali nekih naročitih diskusija po tome nije bilo. Pričalo se početkom 1947. god zašto se napada Engleska i Američka politika i zašto se sa njima ne bi bilo u dobrim odnosima, da su to zemlje bogate i napredne koje bi nas više pomogle nego druge. Zadnje vrijeme se proširila parola po pitanju pomoći Grčkoj sa naše strane te se govorilo: "Rat je neizbježiv, pošto mi pomažemo jednu stranu, a Engleska i Amerika drugu". Svi vanjski politički momenti bili su popraćeni sa raznim parolama koje su proturavali u narod neprijateljski elementi, kao: do rata između nas i bivših saveznika mora doći u najskorije vrijeme, često se upotrebljavala riječ "preokret" i "intervencija", ali u zadnje vrijeme te parole sve više kod naroda iščezavaju i njima se ne vjeruje. Pokretanju i širenju svih ovih parola, inicijatori su stari mačekovski političari, koji su kako za vreme okupacije tako i po oslobodjenju ostali na liniji mačekovštine. Većina od njih bila je u neprijateljskim redovima i po našim vlastima kažnjavana. Prvo vrijeme ti elementi imali su dosta utjecaja kod naroda, a još i danas gdje god uspijevaju, koristeći se raznim nepravilnostima naših organizacija i vlasti, ali njihov utjecaj dnevno opada. To se može zaključiti po tom što se sve manje vjeruje njihovoj propagandi od promjene vlasti i skorom preokretu. U najužoj vezi sa ovim elementima je i sav kler koji se nalazi na ovom terenu. Oni imaju naročito utjecaja kod

naroda. Za njih se može reći da im u crkvu ide oko 70% naroda a oko 60% izvršava njihove zahtjeve, tj. potpomaže crkvu i popove materijalno. Njihove propovjedi na narod utječu vrlo negativno. Isprva su se isticale više otvoreno, kao: vjeru naših otaca treba braniti, pošto danas ima raznih ljudi koji da govore da je vjera glupost, da bog ne postoji da je čovjek postao od majmuna i slično, dok danas propovjedi su im više uvijene i direktno ne istupaju.

II. PRIVREDNI PROBLEMI

Jedan od važnih privrednih problema na našem terenu bila je izgradnja za vreme rata opustošenih zgrada u Vel. Trešnjevici i Pitomači. Planom za izgradnju u 1947. god. bilo je predviđeno 13 objekata u vrijednosti od 385.000 din. Plan je izvršen potpuno. Tri stambene zgrade nisu useljene zato što nisu potpuno dovršene jer su ista domaćinstva preko plana učinila proširenje gradnje.

Na našem kotaru nema nekih naročitih industrijskih objekata već imamo 1 mlin koji je vlasništvo Države Republikanskog značaja i 1 mlin koji je privatno vlasništvo. Isti mlin koji je vlasništvo države nije u potpunosti bio iskorišten, te nije davao onoliko prihoda koliko je trebao prema svom kapacitetu da daje. Razlog je tome što članovi partije nisu se u dovoljnoj mjeri zalagali da se poboljša rad u samom poduzeću, a niti su svojim ličnim primjerom služili kao uzor ostalima radnicima. Kod samih njih primetilo se da su nesposobni za rukovođenje ovakvim poduzećem iako to poduzeće broji sada 80 radnika, ono je do pred kratko vreme brojalo preko stotinu radnika dakle više nego što je zahtijevao sam rad i zbog toga pao u deficit od 280.000 din. Uprava poduzeća bila je loša jer je bivši upravitelj bio nesposoban i aljkav u radu, kao primjer za to navadjamo da je njegovom krivnjom pokvarilo se tri vagona kukuruza u skladištu zbog čega je isti hapšen i stavljen pred sud. Sada je uprava izmjenjena, no o nekim vidljivim rezultatima još ne možemo govoriti. Po samoj sposobnosti novi upravitelj mogao bi zadovoljiti, ali kao rukovodilac jeste mekan i odnosi izmedju njega i nekih odgovornijih namještenika jesu prilično familijarni. Radna disciplina kod radnika nije bila kroz čitavo vreme na visini a niti su radnici imali pravilno razradjene norme, te se je događalo da je jedan dio radništva bio opterećen sa prevelikim normama a jedan dio radnika i činovnika sa premalenim. Nedisciplina u samom poduzeću proisticala je iz samog odnosa uprave naprama radnicima a t[a]ko isto i nepravilnog odnosa izmedju samih sebe.

Radovi na kopanju ugljena u rudniku Pitomača nisu zadovoljavajući, jer već dosta dugo vremena radi se u tom rudniku na ispitivanju ugljena. Kod samog ispitivanja nema dobrih stručnjaka te se događa da se kopa u protivnom pravcu zemlja a ne dolazi se na dovoljan sloj uglja. Još jedan od važnih razloga jest taj što isti rudnik nema dobar motor koji bi mogao da vrši istu funkciju za koju je namenjen. Sami radovi koji su utrošeni za proizvodnju mnogo su veći nego što daju koristi iz samoga rudnika, zato bi bilo nužno potrebno da se to pitanje privede kraju tj. da se povede računa da li je taj rudnik uopće rentabilan, sam rudnik je Republikanskog značaja ali od strane rukovodstva slabo se provodi o njemu računa.

Radovi na Šumskoj Manipulaciji zapinjali su radi pomanjkanja radne snage te je zbog toga plan izradbe drveta podbacio. Pomanjkanje radne snage došlo je do izražaja u mjesecu kolovozu i tada smo prišli pronalaženju radnika. Pronalazak novih radnika bio je isprva postavljen posve dobrovoljno i vršila se agitacija medju narodom da se pronadju stalni radnici. Medjutim uspeh nije bio nikakav, te smo kasnije prišli k mobilizaciji. Mobilizaciju smo vršili na taj način što smo iz svakog sela pozvali toliko radnika tj. prema veličini sela. Iste radnike smo pozivali preko Mjesnih N.O. no ni na taj način nismo uspjivali te smo bili prinudjeni da

poduzimamo oštrije mjere i to da smo organizatore koji su štetno djelovali među ostalim radnicima kaznili, ali ni te mjere nisu znatno poboljšale odaziv na rad.

Od postavljene norme koja je bila 13.000 metara izradjeno je svega do sada 6.000 prostornih metara drveta. Zbog slabog odaziva ljudi na rad u šumu mi smo preinačili forme rada i to na taj način što smo na ona domaćinstva koja imaju više sposobnih muškaraca za rad zadužili sa 20 met. drva da izradi. Te smo u istom selu najednoč mobilisali na rad sve one koji su za isti sposobni. Vidi se da sa ovom metodom rada ćemo uspjeti u potpunosti izvršiti postavljenu nam plan, jer se na iste radove narod odazivlje bez naročite poteškoće.

Otkup bijelih žitarica vršio se uz neke poteškoće radi toga što je prošlogodišnji urod znatno podbacio, a dobrim dijelom i radi toga što su špekulantski elementi pod svaku cijenu nastojali izbjeći svojoj obvezi. Vjerovali su u uspjeh svojih makinacija jer su 1946. god. baš ti špekulanti koristili razne slabosti organizacije otkupa. Ne možemo reći da je kod nas organizacija otkupa ove godine u potpunosti zadovoljila. Jedna od najvećih grešaka jeste u tome što su u mnogim selima zaduženja bila nerealna i netočna i to po stopi od rali i u razmeru bele žitarice prema kukuružu. Novoformirani odsjek otkupa pri Kotarskom N.O. pored pomanjkanja iskustva u radu bio je prema tome opterećen i pravljenjem novih ispravaka. Oštrim mjerama tj. prisilnim oduzimanjem žita postignuto je da smo od cjelokupnog zaduženja 149 vagona bijelih žitarica otkupili 131 vagon ili 86% radi nepredaje viškova kažnjena su za vreme kampanje otkupa 23 proizvajdača i to po Kotarskom Sudu 8, sve bogatiji seljaci sa ukupno 80 mjeseci prisilnog rada tj. prosječno pojedinačno od 6-12 mjeseci sa lišenjem slobode. Po Izvršnom odboru Kotarskog N.O. kažnjeno je 15 proizvajdača srednjih seljaka novčanom globom od 1.000 do 5.000 dinara. Radi raznih nepravilnosti kod same vršidbe kažnjena su 4 vlasnika vršaćih strojeva jedan sa 6 mjeseci prisilnog rada sa lišenjem slobode i konfiskacijom vršaće garniture a ostali sa novčanom globom od 1.000 do 2.000 dinara. Istovremeno vodila se borba za otkrivanje utajenih površina zemlje, postignut je djelomični uspjeh, kažnjena su 8 gospodara najvećim dijelom srednji seljaci i to sa 2.500 do 5.000 dinara novčane globe. Kontrahaža bijelih žitarica nije uspjela ni po rezultatu a još manje po primjenjenim metodama. U mnogo mjesta otišlo se u krajnost da su pojedinci upravo prisiljavani da kontrahiraju a to se najbolje odrazilo za vrijeme otkupa, jer mnogi ljudi nisu imali što predati ili su pak predali sve do zrna. Postavljena norma za kontrahiranje bila je 47 vagona, kontrahirano je 13 vagona ili 28% što je i otkupljeno sa sto po sto.

Mnogo bolja situacija bila je kod kontrahaže i obvezatnog otkupa kukuruza jer je urod istoga bio vrlo dobar. Zaduzenje obvezatnih viškova kukuruza iznosilo je 175 vagona a otkupljeno je 166 i pol vagona ili 95.4%. Kontrahirano je 125 vagona a otkupljeno je 128 vagona ili 102%. Razlog tome što obaveza kukuruza nije otkupljena sa sto po sto jest opet u tome što nisu bila pravilna zaduzenja te se kod pojedinih domaćinstva moralo praviti ispravke tj. sniziti ili posve otpisati zaduzenja. U početku samoga otkupa još nisu bili gotovi koševi koji su se gradili na četiri mjesta uz željezničku prugu, te se zbog toga mnogo snaga gubila oko pronalazanja privatnih koševa i raznih drugih skladišta za smeštaj kukuruza što je sve skupa smanjivalo tempo otkupa. Razlog što koševi nisu bili na vreme gotovi jest u tome što se prilično kasno počelo sa tim radom a i organizacija oko tog posla nije bila dovoljno pripremljena. Kada je procenat vlage u kukuruzu dozvoljavao da se preuzima u zrnu poteškoća zapravo i nije više bilo osim pomanjkanja skladišnog prostora. Kažnjen je svega jedan proizvajdač sa 6 mjeseci zatvora radi mešanja peska u kukuruz.

Obvezatni otkup krumpira izvršen je za 105% tj. od postavljene norme 120 vagona otkupljeno je 127 vagona a što je polučeno ne samo dobrom organizacijom već uglavnom da-

tim stimulansom. Kod toga se pokazalo da je veliko nezadovoljstvo izazvano kod onih proizvađača koji su krumpir predali prije stupanja na snagu uredbe o obvezatnom otkupu, jer su predali krumpir po nižoj cijeni i bez stimulacionih bonova. U vezi sa stimulacionim bonovima izazvano je nezadovoljstvo kod njihovih vlasnika time što nema dovoljno odnosne robe. Sa naše strane poduzete su mjere da roba stigne, ali osim malih količina robe i stalnih obećanja - ništa. Vlasnici bonova odlazili su čak u Osijek i Beli Manastir po robu. Još i danas nalazi se kod naroda znatan broj neplisiranih bonova.

Otkup tovljenih svinja iz ekonomske godine 1946. i 1947. izvršen je sa 82% ili od 2.260 komada otkupljeno je 1.867 komada, a 335 komada je otpisano bilo radi uginuća bilo radi predanih količina kukuruza.

Plan jesenske sjetve nije ispunjen u cijelosti već samo sa 92% tj. od predviđenih 12.941 jutro zasijano je svega 11.938 jutara. Stvarnih poteškoća za pravovremeno izvršenje sjetve bilo je, ali dodjelom sjemena i pogodnim vremenom u toku zime uklonjene su te zapreke. Kao jedini razlog neizvršenja sjetvenog plana moglo bi se navesti to što se pojedini gospodari nisu u cjelosti složili tj. suglasili sa sjetvenim planom te sada iznašaju kao razlog i pomanjkanje sjemena i pomanjkanje zemlje itd.

Veliki interes kod ovogodišnjeg jesenskog oranja postojao je za oranje traktorima, te je sklopljeno ugovorima preko 500 jutara s SPOM stanicom Bjelovar. Na radu je bila jedna traktorska brigada koja nije uspjela da izore sve ugovorene površine pa je rad prekinut u drugoj polovici mjeseca prosinca usled jače zime i smrzavanja zemlje. Ta brigada izorala je ⁻⁴⁸ jutara. Radi povoljnog vremena poduzete su u zadnje vreme potrebne mjere da Bjelovarski Spom pošalje brigadu na dovršenje oranja ugovorenih površina. Osim oranja za jesensku sjetvu forsiralo se je i duboko zimsko oranje te je plan dubokog zimskog oranja izvršen sa 50%. Ovaj rezultat utvrđen je evidencijom i masovnom kontrolom radi čega se po nekoliko puta izlazilo na teren, ali smo uvjereni da rezultat tih masovnih kontrola nije točan već da je uzorano i mnogo više. Pošto je jedan dio oraničnih površina našega kotara na pjeskovitom području, nije se u tim predjelima forsiralo duboko zimsko oranje.

Pojačanom kampanjom naplate poreza u mjesecu studenom završilo se uglavnom sa starijim dugovanjima iz 1945. i 1946. kao i akontacijom za 1947. u iznosu od oko 28,000.000 dinara. U prvoj polovici prosinca izvršene su pripreme za razrez poreza za 1947. god, te se odmah pristupilo radu na terenu. Taj rad bio je u početku otežan time što se proširila parola da će porez biti tako velik da će svi seljaci morati u zadrugu. Ali kada je uz te poteškoće izvršen razrez u prva dva tri mjesta situacija se popravila jer je sa zborova odlazilo po tri četvrtine zadovoljnih poreskih obveznika. Sadašnjim razrezom nije zadovoljan oko jedna četvrtina poreskih obveznika i to najkrupnijih kao i neki manji kod kojih su učinjene pogreške time što je u nekim slučajevima neplodno zemljište obračunato kao plodno. Do toga je došlo djelom radi manjkavih podataka sa kojima su raspolagale komisije za razrez poreza, a djelom i radi brzine sa kojom se postupak oko tog posla na zborovima provadjao. Koncem mjeseca prosinca razrez je završen po svim mjestima te su odmah provedeni ispravci svih krupnijih grešaka koje su u toku razreza utvrđene. Rezultat razreza jest da je za poreske obveznike po II. obliku postignuta suma od 43,849.471 din, no ta se suma ne može smatrati konačnom jer će biti potrebno provesti stanoviti broj sitnijih ispravaka.

⁴⁸ U tekstu nedostaje podatak.

III. STANJE U ZADRUGAMA

Na našem kotaru imademo jednu radnu zadrugu u Pitomači, koja se podigla od 1947. od početka do konca ove godine prilično ekonomski; kako je u svom osnutku bila siromašna, ali još za sada nema dovoljan broj radne snage tj. u tome sastavljena je od 5 familija kolonista i 4 familije siromašnih seljaka. Velike poteškoće su u tome što jeste za sada mali broj radne snage jer od tih 9 familija ukupan broj sposobnih za rad jeste 22 dok su ostali djeca koja su nesposobna za rad. Nadalje napominjemo da je poteškoća u tome što nije primila dovoljno pomoći od strane Kotarskog N.O. u snabdevanju, dovoljno potrebnog poljoprivrednog alata, kao i plemenite stoke od koje bi zadruga imala više prihoda. Od početka 1947. god zadruga jeste imala 4 para sprežne stoke koja nije mogla udovoljiti na obradi zemlje, a to je razlog što konji radi svoje starosti bili su nemoćni da udovolje obradbi zemlje. Od toga su imali 17 komada rogatog blaga koji je broj sada porasao na 23 komada. Zadruga se je bacila u 1947. god na uzgajanje svinja od kojih broji 87 komada, ali u tome je nedostatak što se nije zainteresirao Kotarski Odbor preko svojih stručnjaka da bi nabavio bolju rasu za uzgoj svinja. Ista zadruga posjeduje 120 jutara obradive zemlje dok joj je za njezine potrebe još potrebno od 20-30 jutara livada da može što više uzgajati rogate stoke. Od strane Narodne Vlasti ove jeseni obezbedjena je ista zadruga sa sjemenskim potrepštinama i date su upute za što bolju obradu zemlje. Radi loše godine na urodu prihod nekih žitarica vrlo je podbacio kao npr. pšenica i šećerna repa tako da je na 27 jutara urodilo 52 metra pšenice. Stoga im nisu ni trudovdani realni te iznose 58 dinara. Život u zadrugi medju zadrugarima u početku 1947. god nije bio pravilan jer su se dešavale pojedine trzavice, tako da je jedna familija izbačena iz zadruge, poslije tog slučaja život u zadrugi se potpuno sredio jer se zadrugari medjusobno slažu.

U prvim počecima osnutka zadruge narod iz bližih mjesta nije htio da ih posjećuje, jednom rječju da ih izbegava, dok danas dolaze sa interesovanjem da razgledaju njihovu imovinu tako da se neki počeli sami javljati u zadruge, tako da će kroz kraće vreme biti povećana sa dovoljnim brojem zadrugara. Ove godine na našem terenu poraslo je interesovanje ljudi za radno zadrugarstvo, tako da se u nekim mjestima počeo narod javljati za osnivanje radnih zadruga kao npr. u Podravskim Sesvetama, gde imade 300 jutara zemlje a koja je vlasništvo Šumskog Gospodarstva Bjelovar.

Rad kotarske zadruge u početku 1947. god, nije bio pravilan u distribuciji robe a to je u tome što nije bilo u zadrugi sposobnih ljudi za nabavku robe a i za rukovodjenje, tako da je kotarska zadruga nabavljala robu koja nije odgovarala potrošačima tako da od te robe jo[š] i danas imade na zalihama manjih količina u kojim je zaledjen novac. Nadalje nepravilan odnos kotarske prema mjesnim zadrugama bio je u tome što su mjesne zadruge morale da uzimaju robu koja nije imala prodju mjesto da je kot. zadruga tu robu vratila natrag poduzeću. U početku 1947. god na našem terenu bilo je 32 nabavno potrošačke zadruge i tri radničko namještenečke, sa 42% obuhvaćenih zadrugara. Na tako veliki broj mjesnih zadruga nije bilo dovoljno pregleda poslovanja u tome što su bile zadruge udaljene od kotarskog centra te se nije mogla roba raspodjeljivati u većim količinama, i troškovi podvoza poskupljivali su robu. Prema direktivama Glavnog Zadrughnog Saveza pod konac prvog polugodišta izvršena je fuzija u 11 zadrughnih centara. Istom fuzijom uspjeli smo u nekim mjestima poboljšati rad dotičnih centralnih zadruga jer smo sa terena povukli stručnu snagu. Može se reći da u više naših zadruga uvukli su se razni štetočine kojima nije u interesu da bi pravilnim radom okupljali narod u zadrugarstvo već idu ka tome da razbijaju naše zadrugarstvo. U

tome pogledu nećemo postići uspjeha ni sa raznim izmjenama dok ne odgojimo novi kadar koji će primiti rukovodstvo u upravi zadruga.

Otkup zemaljskih proizvoda zadruge su taj zadatak izvršile delomično ali u tome je bilo prilično poteškoća, jer u nekim zadrugama namještenici koji su po svome zvanju stari trgovci težili su k tome da zadruga radi sa što većim procentima kao na primjer kod otkupa konopljinog sjemena, gde je mjesna zadruga Virje imala manipulativnog viška 80 metri koji je nastao na taj način što su dotični namještenici odbijali od proizvađača veliki postotak na posušenje. Kod svih zadruga se osjeća pomanjkanje stručnog, trgovačkog kao i knjigovodstvenog osoblja, ali to ćemo nadoknaditi za kraće vrijeme od polaznika ovih dvaju tečaja koji se kod nas sada održavaju. Političko stanje i masovnost u zadrugama počela se razvijati u vrlo lepoj mjeri, a to se pokazalo u tome što se zadrugari odazivlju na radne zajednice gde se upoznavaju sa direktivama zadrugarstva po izdanju članka Potpredsjednika Vlade druga Kardelja, gde na temelju diskusije iznašaju svoja mišljenja i volje za osnivanje općih zadruga kao svinjogojskih, pčelarskih, peradarskih i livadarskih, koje u priličan broj mjesta postoje još za bivše Jugoslavije. Livadarske zadruge za vreme rata kao i poslije oslobođenja bile su potpuno izumrle, ali sada je narod počeo da ih natrag obnavlja. Do konca prošle godine porastao je broj na 64,5% obuhvaćenih zadrugara koji svakog dana se povećava. Dulje vremena širena je parola da će preko zadruga nabavno prodajnih morati ići u kolektivizaciju, te u dobrom dijelu narod se nije učlanjivao te posle očišćenog terena u početku prošle godine od ustaško križarskih grupa ta je parola iščezla.

IV. PREHRANA STANOVNIŠTVA

Početkom 1947. god izvršen je popis neo[p]skrbljenih, ali se nakon kratko vremena moralo pristupiti reviziji tog popisa radi toga što su mnogi ljudi iako su imali stanovite zalihe masnoća kao i krušarica uspjeli da se uvrste na spisak neoskrbljenih. Uslijed toga što su dodjeljeni kontigenti krušarica kao i masnoća bili dosta skučeni i u pojedinim mjesecima neredovito ili sa zakašnjenjem dolazili, često se dešavalo da neoskrbljeni radnici i namještenici nisu dobili svoje sledovanje na vreme. To je izazivalo kod njih nezadovoljstvo a mnogi su u tom slučaju podmirivali svoje najnužnije potrebe putem šverca. Jednim dijelom ovakovo stanje bilo je prouzrokovano nepravilnom raspodjelom kao što je to bio slučaj u radničko-namješteničkoj zadruzi Gjurgjevac gde su pojedini namještenici i rukovodioci zadruge za lične potrebe uzeli nerazmjerno veću količinu brašna a nisu doznačili ni najmanju količinu nekim željezničarima i cestarima van mjesta Gjurgjevca. Naročito kritično stanje sa krušaricama bilo je koncem mjeseca kolovoza i u prvoj polovici mjeseca rujna jer je tada krivnjom namještenika odsjeka trgovine pri Kotarskom N.O. zakasnio izveštaj po broju neopskrbljenih pa prema tome ni kontigent krušarica nije mogao biti na vreme doznačen. Nakon toga došlo je do promjena u personalu odsjeka trgovine, kontigenti krušarica stizali su redovito i prema tome i opskrba bila je pod konac godine redovita. Prehrana radnika i namještenika u samom mjestu Gjurgjevcu poboljšala se zadnjih mjeseci 1947. god i time što je proradila radničko namještenička menza, koja je pod stalnim nadzorom i u kojoj je omogućeno redovito i dobro prehranjivanje radnika i namještenika. Radi toga što na području Pitomače imade veći broj radnika i namještenika u jednom rudniku ugljena i šumskoj manipulaciji postojala je potreba njihovog snabdevanja što je i činjeno djelomično preko vlastite službe snabdevanja a djelomično preko odsjeka trgovine i opskrbe.

Problem stanova opaža se u priličnoj mjeri jedino u Gjurgjevcu i to radi toga što povremeno dolazi potreban broj namještenika izvana, a broj stanova se nije povećao nijednom novogradnjom a takodje niti osposobljavanjem demoliranih zgrada za vreme rata.

Stanoviti predjeli našega kotara oskudjevaju na vodi uopće a naročito neka sela oskudjevaju na zdravoj pitkoj vodi. Za sada su poduzete mjere za dovršenje vodovoda u selu Miholjanec i za početak gradnji vodovoda u selu Šemovac, a izgrađeni su vodovodi ranije i djelomično u toku 1947. u selima Hampovica, Čepelovac i Budrovac.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA

Kulturni život u našim selima općenito je slab i mršav. Državni organi koji bi trebali da se bave narodnim prosvjećivanjem, tj. kotarski prosvetni odsjek nije dosad uspio da preko nastavnika postigne u tome vidnijih rezultata. Jedan razlog jeste taj što je nastavni kadar na terenu većim dijelom zauzet samo sa radom u školi, a u vanškolskom radu više se aktivizirao kod raznih tehničkih poslova zadrugama i M.N.O.-a i to ne iz svesne potrebe za pomaganje tih radova, već zato što se ga na to tjeralo ili što su na taj način htjeli da se pokažu pred vlastima kao aktivni. Dobar dio učiteljstva nije preodgojen u naprednom duhu, vezani su uz crkvu a često uz seoske gazde i lično ne osjećaju potrebu za podizanje kulturnog života u selu. Kotarski Prosvjetni odsjek davao je učiteljima povremeno planove o predavanjima, koja se trebaju održati, tražio osnivanje knjižnica i čitaonica, no veći dio učiteljstva prihvaćao je to sa malo volje i radio koliko je držao da mora bez poleta i inicijative. Imade iznimnih slučajeva kod mlađih učitelja, ali broj takovih jeste malen.

Veći dio učiteljstva na ovome kotaru nakon oslobodjenja sa nepoverenjem je gledao u našu Narodnu vlast i odbijao isprva da radi bilo gde osim u školi. To se u poslednoj godini dana prilično izmjenilo, ali ne možemo reći da su zato ti isti učitelji sposobni da budu pokretači kulturnog života u selu, jer njihovo lično uzdizanje ne ide paralelno sa potrebama prosvetnog uzdizanja sela. Preodgajanje nastavnika putem sindikalnih organizacija tj. radnih zajednica i sindikalnih konferencija uspjelo je donekle podići stručnost učiteljstva u nastavi i aktivizaciju kod nekih frontovskih zadataka, a da se kulturni nivo učiteljstva i političkog preodgajanje nije mnogo popravilo. Velik broj učiteljstva stajao je ranije van N.F. dočim je sada od najnovijeg vremena priličan broj ukopčan u prosvetne sekcije i odbore fronte, no taj rad je tek na početku.

Ovogodišnja kampanja za suzbijanje nepismenosti nije obuhvatila u dovoljnoj mjeri nepismene te je od predviđenog plana obuhvaćeno svega 34%. Kod samog zadatka jedan dio naših frontovskih organizacija založio se i to u selu Pitomači, Virju, Kloštru i u još ostalim selima, no ne može se kazati da su se frontovske organizacije u ostalim selima do maksimuma založile. Razlog je tome što naše antifašističke organizacije nisu svatile u dovoljnoj mjeri prosvjetu kao jedan od najvažnijih zadataka već su se gubile u sitnim privrednim zadacima.

Ponovo formiranim sekcijama u mjesnim N.F. načinjeni su konkretni zadaci da se opismeni na našem kotaru sto po sto analfabeta.

U našem kotaru rade sve osnovne škole osim u Crncu i Bukevju. Te su škole prestale sa radom pred kraće vreme, a još nije poslana zamjena za nastavnike koji su otišli.

Prostorije za sve škole su osigurane i za sada ih imade dovoljno, makar baš sve nisu korisne za obučavanje. Broj polaznika bio je do pred kraće vreme 92% dočim je sada 94% jer su poduzete mjere da se polazak popravi. Nastavnog kadra nema dovoljno, a niti je po kvaliteti

dovoljno jak. Kotarski prosvetni odsjek nije uspio da drži dovoljno discipline te se češće događa da nastavnici u nekim selima bez razloga i odobrenja izostaju iz rada. U zadnje vreme zbog toga su kažnjena tri nastavnika i kazne su objavljene svima ostalima te držimo da će efikasno djelovati.

Na kotaru rade sada tri osnovna opće obrazovna tečaja i to u Virju, Gjuretini i Pitomači sa 59 polaznika. Tečajevi su redovito posjećivani i imaju uspjeha. Osim toga rade na kotaru tri srednja opće obrazovna tečaja i to Pitomača, Gjurgjevac i Virje. Broj polaznika jeste 49. Tečajevi u Virju i Pitomači su redovno posjećivani tj. polazak je redovit, dok je u Gjurgjevcu slabije.

Na našem kotaru rade tri sedmoljetke, dočim srednjih škola nema. Nastavnici na sedmoljetkama ne zadovoljavaju po broju, te manjkaju nastavnici za pojedine struke a naročito pjevanje, fiskultura i ruski. To će se moći ispraviti za godinu dana kada će osnovni nastavnici koji sada polažu ispite na pedagoškoj školi, a kakovih kod nas imade priličan broj, završiti tečajeve.

U kotaru imade tri stručne produžne škole i to u Virju, Pitomači i Gjurgjevcu. Polazak u te škole jeste neredovit, ali kod malih broja polaznika. Kvaliteta rada jeste slaba, jer se još uvijek nastavnici premalo zalažu za taj rad i ne posvećuju dovoljno pažnje.

Na našem terenu nije u dovoljnoj mjeri iskorištena štampa, jedan mali dio što se raspava štampe čitaju obično zanatlije, činovnici i ostali ljudi koji su ukopčani u našu privredu. Što se tiče sela na selo jako malo dolazi naše štampe a niti se pojavljiva interes za čitanje iste. Razlog tome jeste što naše organizacije nisu se angažovale da narodu objasne značaj naše štampe. U zadnje vreme nešto više počele su na tome raditi organizacije A.F.Ž-a, te se broj pretplatnika za ženske listove povećava.

U zadnjih nekoliko mjeseci poduzete su mjere da se nabave kino aparati za veća sela u našem kotaru i sada imademo kina u Molvama, Sesvetama, Pitomači i Gjurgjevcu. Interes za kino jeste velik, međutim imademo poteškoća kod nabavljanja aparata, dočim filmovi stižu redovito i dobri su. Bilo bi potrebno da se omogući nabavka kina u Virju, što je već i traženo od Ministarstva prosvete, pošto je to selo ogromno po broju stanovnika, broji oko 6.000 stanovnika. Kroz prikazivanje dobrih sovjetskih filmova vidimo da odgojno djeluje na mase a naročito na omladinu.

Stalnih kazališnih grupa na našem terenu nemamo, već se kulturne priredbe davaju povremeno od raznih naših organizacija. Prosvetni odsjek vodi računa o programu tih priredaba i može se reći da je po idejnoj sadržini program u većini slučajeva dobar, međutim nije uvijek dovoljno primjenljiv na naše prilike, a isto tako sa tehničko umjetničke strane priredbe su vrlo mršave. Kako je već ranije napomenuto kulturni život u našem kotaru prilično je mrtav, a jedan je razlog i taj što su priredbe rijetke. Najbolje rade po tom pitanju organizacije u Pitomači, koje su okupile izvjestan broj ljudi koji imadu interes za kazališnu umjetnost često izvadaju kazališne komade, ne samo u Pitomači već odlaze u druga mjesta.

VI. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI

Naša partijska organizacija u 1947. god brojčano je pala za 23 člana od česa je isključeno 31 članova, otišlo sa našeg terena 39 članova. Osim toga u toku godine primljeno je na našem terenu 10 članova, a nadošlo nam je iz ostalih kotareva 37 članova. Kako se vidi iz gornjih brojaka razvitak partijske organizacije na ovome terenu vrlo je slab, razlog tome jeste

što se tokom čitave godine gotovo ništa nije vodilo računa o širenju organizacija, već se uglavnom vršilo čišćenje. Čišćenje partijske organizacije bilo je vrlo potrebno, pošto je u našim organizacijama bilo pojedinaca sa lošom prošlosti, koji su ušli u organizaciju bez prethodnog proveravanja prošlosti, a osim toga bilo je u organizaciji i nezdravih elemenata, koji iz svojih ličnih razloga nisu htjeli da prihvate našu privrednu politiku. Jedan dio članstva i kandidata otpadao je radi našeg nerada sa njima, pošto do pred nekoliko mjeseci vrlo slabo su se obilazile ćelije, a pogotovo teoretskog rada nije bilo. Uslova za razvijanje partijske organizacije na ovome terenu imade uglavnom kod omladine, pošto su tu kod većine odraslih ljudi uvriježeni razni zaostaci bivših političkih stranaka, mnogi su bili dulje vremena vezani uz neprijatelja, a mnogo smeta sama religioznost. Medjutim ne može se reći da se nije moglo naći naročito medju siromašnim seljaštvom pojedinaca za pojačanje ćelija da se na tome radilo, no do pred kratko vreme pitanje proširenja organizacije nije se uglavnom nigde postavljalo na dnevni red. U zadnje vreme mi smo tome prišli i održali partijsko savetovanje sa sekretarima po tome pitanju, jer se vidjelo da je kriterij za primanje u partiju većem broju ćelija nejasan, a još manje jasno bilo im je naći kako će proveravati drugove, koje predviđaju za K.P.

Prema nacionalnom sastavu naša organizacija izgleda ovako: Hrvata 177, Srba 24, Madjara 4, Rusa 1, Poljaka 1. Prema socijalnom sastavu imade: 6 industrijskih radnika, 17 zanatlijski, 3 poljoprivredna i 21 bez struke. Osim toga 87 siromašnih seljaka, 33 srednjih i 8 imućnih, 15 namještenika, 19 obrtnika.

Rad partijske organizacije na uzdizanju kandidata bio je vrlo slab, jer dosada naše partijske organizacije nisu djelile rad kandidata od rada članova partije, već su isti uključeni u ćelije i pred njih se postavljaju jednaki zadaci kao i pred članove partije i ne posvećuje im se više pažnje. U zadnje vreme tražili smo od kandidata da napišu biografije ukoliko to nisu već ranije učinili, a prijem novih kandidata ne vrši se ako prethodno nije napisana biografija i provjerena prošlost. Broj kandidata jeste 37, a broj drugova predviđenih za kandidate čija je prošlost u provjeravanju jeste 27. Baš s razloga što se nije neka pažnja obraćala na odgoj kandidata i što su im se gdje kada davali i preveliki zadaci neki su od njih otpadali tj. klonuli duhom i otpali od partijske organizacije.

Rad partije na podizanju ideološkog nivoa: u 1947. god održana su dva seminara za rukovodioce kružoka. Na prvom seminaru proradjivalo se organizaciono pitanje K.P. Taj seminar održan je u januaru 1947. god trajao je 5 dana. Drugi seminar održao se u decembru 1947. god na ovom seminaru razradjivao se materijal sa rukovodiocima kružoka, materijal je bio referat druga Tita i Vladimira Bakarića na II. Kongresu N.F. i o Medjunarodnoj situaciji od Ždanova. Rukovodioci kružoka bili su zaduženi da proradjuju materijal sa ćelijama na terenu, za samo članstvo u Gjurjevcu napravljen je plan prema planu dopisne škole i to tako da će se izučavati paralelno: Istorija S.K.P./b/, Partijska izgradnja, Istorija N.O.B. i Osnovne teme iz Političke Ekonomije. Predavanja vrše se jedan put tjedno, a predavači su članovi K.K. uglavnom oni koji su prošli srednje Partijsku školu. Sa tim radom počeli smo tek pred kraće vreme i o nekim uspesima još ne možemo govoriti.

Unatoč održanog seminara u januaru čitave godine do pred zadnja dva mjeseca nije se u nijednoj ćeliji ništa proučavalo niti su te stvari bile ozbiljno postavljene od komiteta, a ni sam komitet nije ništa učio.

Prema tome teoretski nivo partijskog članstva u 1947. god nije se podigao, već je ostao na posve niskom stepenu na kakvom je i bio. Mi imademo na terenu posve mali broj drugova koji su tokom rata prošli niže partijske tečajeve, a ni oni nisu svoje znanje dalje proširivali.

Medjutim imade osim članova u K.K. u ustanovama kotarskima još nekoliko drugova, koji preko seminara i uz više samostalnog učenja mogu da budu dobri rukovodioci kružoka u selima, samo smo mi do sada slabo tome pažnju posvećivali. Kod članova partije a naročito kod SKOJ-ova vidjeli smo tamo gde se započelo sa učenjem da imadu većina interesa zato i pogotovo mladji drugovi dobro shvaćaju i trude se da nauče predavani materijal.

Tokom čitave godine vidjelo se je da je većina Partijskog članstva slabo disciplinovano što je potjecalo otud što se nisu održavali redoviti partijski sastanci, te se neke ćelije nisu sastajale po jedan do dva mjeseca, ali članovi K.K. nisu redovito odlazili do svoju ćelija, već samo do nekih. Do pred nekoliko mjeseci nisu ćelije imale ni utvrđene dane svojih sastanaka. To smo ispravili i u posljednjim mjesecima ćelije se prilično mnogo obilaze ali nije postignuto to da bi svi članovi ćelija uvijek dolazili na sastanke. Vidi se donekle ispravak discipline u nizu ćelija, a najviše u tome što se više kontrolira izvršavanje zadataka, dočim ranije to nismo činili.

Zbog nediscipline, aljkavog rada, laganja u dokumentima i drugih grešaka kažnjeno je u toku 1947. - 23 člana partije i to: 9 sa partijskom opomenom, 8 ukorom, 2 strogim partijskim ukorom i 4 anuliranjem članstva, dočim je broj isključenih spomenut već ranije. Partijske kazne su tek kod posve malog broja drugova odgojno djelovale, dočim većina ih zbog slabe partijnosti nije smatrala važnim.

Jedan veći dio našeg članstva zalaže se za izvršavanje zadataka naročito kada dobe pomoć od K.K. i kada im se razjasni na koji način trebaju zadatke izvršiti, dok je jedan manji dio posve neodgovoran i aljkav, a imade i slučajeva da iz oportunitizma neće da zadru u naročito privredne zadatke. Imademo slučajeva lošeg ponašanja među narodom, tj. pijanstva i pravljenja izgreda, na koje greške se oštro udara. Raspodjela rada u ćelijama nije uvijek pravilna, te su neki previše opterećeni, a neki neiskorišteni pogotovo se to događa kod raspodjele rada na sastanku kada nisu prisutni članovi K.K. Partijska članarina tokom cijele godine plaćala se od većeg dijela članstva neredovito, dočim je sada manji dio, koji treba stalno podsjećati na to da izvrše svoju dužnost. Imade najviše prigovora kod srednjih seljaka o visini članarine pošto su ranije navikli da plaćaju po 10 dinara i nema kod njih dovoljno ljubavi i svijesti za pravilno shvaćanje materijalnog pomaganja partije. Mi smo o tome u više navrata tumačili na savetovanjima i sastancima, no ipak se neki odnose loše prema povišenju članarine.

Kod obaveza naspram države ne možemo reći da je bilo odupiranja kod članova partije osim kod nekih slučajeva i to pogotovo kod razreza poreza, ali isto tako ne može se reći da je većina članstva u svakoj obavezi prema državi primjer ostalome narodu, što se naročito vidlo kod naplate poreza jer veći dio članstva plaćao je poreza tek u pojačanoj kampanji krajem godine, dočim ranije nije. Isto tako nisu svi članovi bili na visini kod prodaje slobodnih artikala tj. kod prodaje graha i krumpira prije uredbe. Primjećuje se u ponekim ćelijama kod pojedinih članova da su skloni tome da se ih oslobodi od prodaje mršavih svinja, da im se odredi manja količina masti nego što je mogu predati i slično.

U prvoj polovici ove godine sastav komiteta bio je dosta slab, isto tako nije bilo jedinstva u K.K., te je bilo potrebno izvršiti reorganizaciju. Iz komiteta isključeno je tokom godine 6 članova i komitet je popunjen novim drugovima. Biro komiteta broji sada 11 članova i za svaki sektor rada koji je potreban u komitetu odredjen je po jedan drug. Raniji rad komiteta u vanpartijskim organizacijama nije bio na visini a niti su pojedini drugovi bili rukovodioci u pojedinim vanpartijskim organizacijama. Zbog nedobrog rukovodjenja u samom komitetu na terenu isto tako nisu bili rukovodioci komunisti u vanpartijskim organizacijama osim u

nekim selima. Te je bilo niz naših partijskih jedinica a da iz njih drugovi nisu bili zaduženi da rukovode Mjesnim N.O. te frontom i ostalim vanpartijskim organizacijama. Poslije izbora za Mjesne N.O. situacija se izmjenila s time što su komunisti ušli u Mjesnu Narodnu vlast i tamo preuzeli rukovodeću ulogu, kao što su tajnici i ostali aktivni rukovodioci. Isto tako poslije izbora za Kotarsku Skupštinu narod je na našem kotaru izabrao 29 komunista, koji su sada članovi Kotarskog N.O. Od istih drugova u Izvršni Kotarski Odbor ušlo je dobar broj komunista tako da samo Predsjednik i povjerenik Poljoprivrednog odsjeka nisu članovi K.P.

Poslije nadopune komiteta zaduženi su pojedini drugovi po sektorima, kao sa N.F. te su pred kraće vreme izvršeni izbori s kojima se isto poboljšala rukovodeća uloga i to na taj način što je u dobrom dijelu naših sela ušao za rukovodice drugovi članovi K.P. Izmjenom rukovodstva u mjesnim N.F. a osobito kod onih kojima se polagala važnost vidi se oživljenje te tako isto bolji rezultati rada, dok u jednom manjem dijelu naših sela te tamo gde su komunisti sektaški gledali na N.F. ne vidi se naročito proširenja fronte, već naprotiv suzavanja i kočenja rada, a to se naročito uočava u selu Molve i Kloštar.

Način rukovodjenja sa Skojevskim organizacijama jeste sljedeći: sekretar K.K. Skoja član je biroa K.K. Partije, povremeno stavlja se na dnevni red na sastanku K.K. rad sa Skojem i omladinskom organizacijom. Na sastanke K.K. Skoja odlaze više puta i ostali članovi našeg Komiteta. Partijske organizacije imaju u svojim ćelijama drugove zadužene za Skoj, međutim ipak se premalo računa vodilo o Skojevskim grupama od strane Partijskih ćelija. Zato smo pred otprilike dva mjeseca na partijskom savjetovanju kao glavnu tačku dnevnog reda stavili rukovodjenje sa Skojevskim uopće omladinskim organizacijama, a na sastancima ćelija postavilo se pitanje proširenja Skoja. Rezultat toga jeste da su neke ćelije počele voditi računa o radu omladine, no svuda to još nije slučaj. Slab rad partijskih organizacija po pitanju Skoja tokom čitave godine doveo je do toga da su danas Skojevske organizacije na našem terenu brojčano slabije od partijskih, usprkos tome što uslova za proširenje imade mnogo. Oko 520 omladine sudjelovalo je na raznim gradnjama, od toga oko 400 na pruži Šamac-Sarajevo i to većinom siromašnija omladina. U zadnje vrijeme počelo se širiti organizacije Narodne omladine i stvoreni su aktivni gdje ih ranije nije bilo.

U Mjesnom sindikalnom vijeću izvršena je reorganizacija pred dva mjeseca tj. na godišnjoj skupštini i izabrato je novo vijeće. U rukovodstvo ušli su većim djelom članovi K.P., prema tome se sastav vijeća poboljšao. Za sam rad vijeća nije komitet uložio dovoljno pažnje da bi se drugovima pomoglo kod pokretanja rada, ali jeste pomoć nešto veća, nego što je bila prije, pošto na svaki sastanak vijeća odlazi po neki član iz K.K. Sindikalne podružnice, kojih kod nas imade 14 ne dobivaju još uvijek dovoljnu pomoć od mjesnog sindikalnog vijeća, a u većem djelu sindikalnih podružnica nema članova Partije i prema tome možemo reći da se njihov rad odvija uz našu slabu kontrolu i pomoć. Događa se da rukovodstva takovih sindikalnih podružnica premalo su se založila da bi radnicima objasnila ulogu sindikata i razvila tamo kulturno prosvjetni rad, već se primjećuje da namještenici i radnici uglavnom smatraju da je zadatak sindikalne organizacije jedino da stara za opskrbu radnika. Radničko namješteničke zadruge kojih imademo tri imaju isto dosta loše rukovodstvo što stvara nezadovoljstvo kod samih radnika, jer se opskrba nije vršila pravilno. Radi nedovoljnog rada sa sindikatima nije sam priliv novih kandidata za K.K. od strane radništva bio zadovoljavajući.

VII. POLITIKA KADROVA

U kotarskom Komitetu imademo pet drugova, koji su svršili srednju partijsku školu i jedan drug sa srednjim partijskim kursom. Sama škola dosta je pomogla razvitku tih drugova da mogu individualno proučavati materijal i proširivati svoje znanje. Isto tako vidi se da isti drugovi znadu primjenjivati u praktičnom radu svoje teoretsko znanje. Odgoj i obrazovanje komunista na rukovodećim mjestima nije se do sada vršilo dovoljno po planu glavno se bacilo težište na to da se drugovima pomogne kod rješavanja privrednih zadataka, dočim drugovi nisu još započeli da uče u opće-obrazovnim tečajevima, a većinom je opća naobrazba kod sviju slaba. Sada je postavljeno pred sve drugove iz rukovodstva da do kraja lipnja polože ispit za drugi razred srednje škole.

Kadrovska politika kod nas se uglavnom nije planski vodila, već smo pitanje kadrova rješavali tek u zadnji čas kada je negdje nastala praznina. Medjutim u većini kotarskih ustanova odabiranje kadrova išlo je preko K.K., dočim najslabije stojimo u tom pogledu sa namještanjem personalna u Kotarski sud, Narodnu Banku, kao i u prodavaonama državnog značaja. Poteškoća u razvrstavanju kadrova jeste i ta što jedan vrlo mali dio našeg članstva imade više školske naobrazbe. Moglo bi se reći da 95% našeg članstva imade samo osnovnu školu.

Naročito se slabo povećao broj žena članova K.P. koje rade u našim ustanovama. Jedan od uzroka jeste i taj što se naše partijske organizacije dosta sektaški odnose nasprama ženama i zapostavljaju ih kod primanja u partiju i kod uposlivanja u ustanove. U mjesnim odborima do sada imademo samo 8 žena članova Partije.

Za stručno uzdizanje kadrova u 1947. održana su dva zadružna kursa, na prvome sa tri-deset šest, a na drugome sa četrdeset dva polaznika od toga 12 članova Partije. Zatim je održan zidarsko tesarski kurs, ali kada je taj kurs završio većinom se vratio kućama i nije bio korišten u gradnjama kako je to unapred bilo rečeno. Mi na našem terenu nismo veće gradnje ni provodili a nekoliko puta bilo je postavljeno pitanje zašto se isti drugovi ne šalju na rad, ali to nije bilo riješeno.

U Virju su održana dva šivača tečaja, isto tako jedan u Kalinovcu od 50 polaznika. Održan je jedan kurs za administratore mjesnih N.O. na kojemu je bilo 32 polaznika od česa su 4 pala na ispitu. Sada imademo kurs za trgovačke pomoćnike u koji polazi 41 omladinac i omladinka od česa su 6 članova Partije i 8 Skojevaca.

Smrt fašizmu sloboda narodu!

ZA KOTARSKI KOMITET:⁴⁹

⁴⁹ Izvještaj je potpisao Ignac Zlatec.

52. KOTARSKI KOMITET KPH KRIŽEVCI

KOTARSKI KOMITET KPH

Križevci

Broj: 66/48

Dana: 18.I.1948.

PREDMET: Godišnji izvještaj

CENTRALNOM KOMITETU KPH

Zagreb

Pregled političke situacije na kotaru Križevci.

U početku 1947. godine, odnosno nakon donošenja Petogodišnjeg plana zainteresiranost za Plan u najširim masama nije postignuta, tj. u nekim selima kao Kalnik, Fodrovec i Sv. Petar Čvrstec, gdje Frontovske organizacije nisu djelovale, a štampa u tom dijelu kotara nije također prodrla u dovoljnoj mjeri. Pored toga na sektoru Fodrovec, Cirkvena i Čvrstec zadržavale su se banditske grupe, koje su imale oko 250. svojih jataka, a koji su unosili među narod nepovjerenje prema državnom poretku i pasivizacije. Na ostalom dijelu kotara, a naročito u većim centrima kao Križevci, Žabno, Rovišće, Raven, Carevdar itd., gdje je rad Partijske organizacije i Fronte bio jači, i gdje je štampa više prodirala među široke mase, narod se je brzo upoznao sa značajem Petogodišnjeg Plana. No, kada govorimo o upoznavanju sa planom možemo reći, da se je većina upozнала samo u najgrublјijim crtama, ne računajući time, da će trebati maksimum učešća u izvršavanju plana. Plan je prihvaćen dobro i već u početku dao širokim slojevima perspektivu socijalističke izgradnje. Nekih naročitih parola nije bilo, osim od nekolicine klerofašističkih elemenata u okolici grada, koji su govorili, da u planu je sve predviđeno samo kiša nije, da mi planiramo, a bog određuje. No, te parole su brzo izblјedile zahvaljujući krupnim akcijama ekonomskog karaktera, na kojima su Frontovske organizacije uzele jačeg učešća.

Kao jedna od važnih akcija u početku 1947. godine bila je evidencija, koja je uz svoj ekonomski karakter imala i veći politički značaj. U toj akciji po prvi puta se na našem sektoru počela razvijati klasna svijest kod siromašnog dijela seljaštva, kojeg se je dio postepeno i otrgnuo ispod utjecaja seoskih bogataša. Na samom početku te akcije podaci o zemlјišnoj površini i pojedinim kulturama bili su 50% lažni, istiniti podaci dobivali su se uglavnom od sirotinje, koja nam u samom početku nije dala nikakove podrške, već se je govorilo "ja sam izkazao istinu za sebe, a drugi svaki neka za sebe odgovara". No, dalјnjim političkim djelovanjem na sirotinju, dobivena je od nje, naročito u nekim selima, ogromna podrška, što je dovelo do zaoštrenja izmedju sirotinje i seoskih špekulanata, koji su galamili, da je zlo, kada im sirotinja gospodari.

Što se tiče radničke klase u našem kotaru, iako nema većih industrijskih objekata, radnici tvornice Prigorja, Ciglane i Kalnika, može se reći, da su pravilno shvatili produkcione zadatke i borili se za premašenje norme, što dokazuje proizvodnja u kvantitativnom i kvalitativnom pogledu naročito na Ciglani i tvornici Prigorje.

Ako analiziramo akcije ekonomskog karaktera, koje su sprovadjane na selu, pored toga likvidaciju banditizma, hapšenje i sudjenje jataka u polovici 1947. godine, što je naišlo na opće odobravanje kod najširih masa, možemo konstatirati, da je narod u kotaru u velikoj većini privržen državnoj politici i pored toga, što imade na momente negodovanja, a što će biti vidljivo iz daljnjeg obrazlaganja.

Sama predizborna kampanja u mnogim selima kotara pravilno se odrazila u političkom životu. No, u toj kampanji u samoj agitaciji nije bilo dovoljno plana. Sa jedne strane agitacija bila je jednostrana, čega je rezultat, da u mnogim selima mase nisu pokazale dovoljno interesa za biranje Narodne vlasti, što je dokaz, da u odbore nisu izabrani ljudi, koji bi radili za dobrobit naroda, a što se nam danas osvećuje, naročito u Mjesnim Narodnim odborima. Tu u dobrom dijelu leži krivnja na tome, što se je premalo narodu obrazložio značaj same vlasti, demokratičnosti i izbora, već se je u vrlo kratkom periodu pred same izbore izašlo sa agitacijom, a na sam dan izbora u selima gdje su mase pokazale slab interes, nametnula se je potreba, da su agitatori izišli po kućama i pokrenuli pojedine ljude na Izbore. To je bilo većinom u selima, gdje je vrlo malo prosvjećen narod, a baš ta zaostalost utjecala je na pasivizaciju. Rad neprijatelja, iako je bio pojedinačan, besmislen i neorganiziran imao je izvjesnog utjecaja koji je dolazio do izražaja prilikom aktivizacije omladine za prugu, radne snage za sječju drva i slično.-

Jedinstvo u Fronti. Tu se ne bi moglo govoriti o nekim većim nesuglasicama između Srba i Hrvata. U pojedinim selima, gdje živi srpski i hrvatski živalj upravo se odlično slažu u svakom pogledu, što se može staviti za primjer selo Hrsovo kraj Cirkvene. Od strane Hrvata nije se uopće osjetilo uopće ni najmanje crte šovinizma spram Srpskog naroda, dok stvari tako ne stoje kod srpskog naroda u pojedinim selima. Selo Kraljevac, koje pripada pod Mjesni NO. Rovišće nije još na čistu sa Bratstvom i Jedinstvom. Često puta dodje do izražaja šovinizam, koji se izražava u tom, što se čak i na Frontovskim sastancima govori, da su Rovištani bili svi ustaše, da zašto bi bio centar Mjesnog NO-a Rovišće itd. Isto takovo stanje odrazilo se u Predsjedništvu Fronte. Član Predsjedništva Jovo Ban iz Kraljevca kod istog se ispoljavaju šovinistički potezi, odvaja svoje selo od ostalih sela zato, što je u Kraljevcu nekoliko ljudi stradalo od ustaša, pa bi prema njegovom trebalo biti selo Kraljevac zaštićeno od svih otkupa itd. Dotični je u svom selu najvidjeniji i u njemu narod gleda svog predstavnika, ali iako je bio učesnik NOB-a, baš zato i jest problem, koji stoji na putu učvršćenja Bratstva i jedinstva u tim selima. U ostalim srpskim selima kao Voj. Kloštar, Vojakovac, a naročito Velike Sesvete takodjer ne stoji baš dobro u pogledu odnosa prema susjednim selima, gdje živi Hrvatski živalj. Prilikom otkupa i drugih obaveza prema državi, često se govori: mi smo stradali u ratu, a danas se nam to ne prizna i imamo iste obaveze, kao i Hrvati. No, selo Osijek, koje je najviše stradalo u ratu i dalo najviše boraca, u tom selu i danas, u pogledu Bratstva i Jedinstva, dobro stoji.

Odnos Komunisti i ostalih Frontovaca je pravilan. Članovi Partije u većini uživaju podršku ostalih Frontovaca i nema nepravilnih odnosa, osim jednog slučaja u Žabnu, gdje je sekretar ćelije Zvonko Kalinski bio tajnik Fronte, imao nepravilan stav prema predsjedniku, koji je dosta dobar HRSS-ovac, odnosno Frontovac tako, da je diktatorski stav tajnika doveo do razdora u Fronti, pasivizacije članova i samog predsjednika Košćevića. Kada je K.K. to uočio, dotični tajnik smjenjen je sa dužnosti i danas je sa pravilnim odnosom stanje popravljeno i opet se dotični Košćević aktivizirao.

Pitanja, koja narod postavlja to je između ostalog kao najkarakterističnije stalno prigovaranje cijenama industrijskih proizvoda, a s druge strane, da su jeftini seljački proizvodi, kao i da zašto imade cipela u slobodnoj prodaji, a da ih nema na redovnom snabdjevanju. Na pitanje slobodne prodaje dovoljno je objašnjavano na terenu, ali nakon svega, razni političari HSS-ovci time operiraju. Pored toga ima priličan broj demobiliziranih iz vojske, kojima nismo mogli udovoljiti u njihovim zahtjevima, konkretno u pogledu snabdjevanja sa obućom. Na masovnim sastancima takvi pojedinci zauzimaju neprijateljski stav prema Narodnoj Vlasti, pa iako su bili do oslobođenja u neprijateljskoj vojsci izlaze kao borci NOB-a i kako oni ne mogu dobiti sve ono što njima treba.

Na opće odobravanje nailazi državna politika unutarnja i vanjska naročito borba za pripojenje Istre. Također formiranje organizacije Saveza Boraca prihvaćeno je kod učesnika NOB-a sa ogromnim oduševljenjem, a taj potez unaša i novi polet među učesnike NOB-a. U pogledu priprema za izgradnju zadružnih domova nailazi se na masovno odobravanje i prihvaća se na čitavom kotaru prijedlog za dobrovoljne radove na pripremi materijala.-

Našu spoljnu politiku narod odobrava, to se je moglo jasno vidjeti za vrijeme Generalne skupštine Ujedinjenih naroda i zasjedanja Ministara Vanjskih posala, gdje su govori naših predstavnika naišli na vrlo povoljne komentare u čitavom kotaru. Isto tako komentari povodom sklapanja ugovora o prijateljstvu i uzajamnoj pomoći sa susjednim zemljama, govorilo se o mudroj politici našeg rukovodstva, o snazi demokratskih zemalja, kako ako bi i došlo do rata, da ovo ne može niti jedna sila pobijediti niti srušiti. Nakon sklapanja ugovora čak i najgorji neprijatelji nisu izlazili sa bilo kakovim parolama, već su šutjeli u svojem najužeg krugu ispoljavali nezadovoljstvo prema Americancima, koji odugovlače sa ratom. To se odnosi na popa Pavišića⁵⁰ i njegov uži krug.

Rad mačekovštine ima svog utjecaja još uvijek u gradskim selima, Rovišću, Kalniku, Mihojcu i Čvrstecu. No, ne može se govoriti o nekom organiziranom povezanom radu, već se to djelovanje sastoji u unošenju nezadovoljstva u jedan dio kolebljivih elemenata, govore uglavnom o nestašici cipela, o strogom otkupu, o kaznama i tome slično. Svakako da u selima, gdje je narod manje prosvjećen, konkretno u Čvrstecu, koji sektor nema uopće učesnika NOB-a takvi elementi imaju potporu od dobrog dijela tamošnjeg življa, koji je ustaški nastrojen. Zato je na tom sektoru i najteže sprovesti razne akcije, jer je narod još uvijek dosta pasivan.

U Rovišću živi veliki dio češkog naroda, koji je bio za vrijeme stare Jugoslavije rukovodjen organizacijom Češka Beseda, koja je imala mačekovski program. Ta organizacija na vrijeme NDH bila je zabranjena, kao organizacija Slavenskog karaktera. No, njeni rukovodioci odigrali su vidnu ulogu u pasivizaciji naroda prema NOP-u a i danas je veći dio Čeha pasivan prema učešću u Petogodišnjem planu. Rad mačekovštine u gradu bio je usmjeren u dva pravca i to jedan dio da izvana radi na pasivizaciji naroda u Petogodišnjem planu, drugi da se uvuče u Frontu, gdje bi imao mogućnosti, da sabotira iznutra. Konkretno predsjednik Gradske Fronte Ivo Horvat mlinar, on javno izlazi pred mase kao Frontovac, inače je u uskom kontaktu preko svog oca sa najreakcionernim HSS-ovcima u gradu, a i iz sela se mnogo obraćaju na njega. Njegovi savjeti, koje on daje seljacima nisu reakcionarni, a niti su usmjereni na aktivizaciju u Petogodišnjem planu. Dotični nije politički strogo opredjeljen, no pošto se njegov lični interesi kao malog industrijalca kose sa socijalističkom izgradnjom s je-

⁵⁰ Pavišić ili Pavešić (prema izvještaju OK KPH Bjelovar od 6. svibnja 1946), HR HDA 1220, CK SKH, Organizaci-
ona-instruktorska uprava.

dne strane, a s druge nije uspio da provodi politiku linije manjeg otpora prema neprijatelju u Fronti, pa se je prilično povukao. Politika HSS-a u gradu u zadnje vrijeme je stajati po strani i čekati kako će se dalje razvijati događaji u svijetu, jer dosadanje parole o ratu ne padaju više na plodno tlo.

Isti stav imade u gradu i kler, koji je povezan sa HSS-ovcima. No, u gradu gdje je najjači neprijatelj pop Pavišić, najuži krug oko njega sastoji se od oko 25. klerofašista, većinom bivših ustaša, koji su manje više u gradu kao takovi raskrinkani. Na okupljanju prosvedećenih ljudi, isti Pavišić primjenjivao je razne metode rada, kao masovno pjevanje u crkvi, pripremanje horova za blagdane itd. No, u zadnje vrijeme je p[rest]tao interes za pjevački hor i umanjen je broj polaznika. Sada u zadnje vrijeme uglavnom je težište prebačeno na rad sa srednjoškolicima, što opširnije razradjuje u zadnjem izvještaju. Veće akcije klera, koje su poduzimane u toku 1947. godine, to je uglavnom firma, koja je bila crkvena religiozna manifestacija skoro u svim farama u kotaru.

No, bilo je kroz 1947. godinu i nekoliko pothvata od strane klera, koji su bili njih neuspjeli. To se odnosi na razne procesije, proštenja itd.

U zadnje vrijeme, nekako se zapaža, da se crkve manje pune, čak da su i neki donedavno redovni polaznici na mise prestali ići u crkvu, no to opadanje religioznosti sa naše strane nije pravilno iskorišteno, tj. da bi te ljude politički aktivizirali i zainteresirali, na primjer za razne korisne akcije ili fiskulturu itd., već takovi neki ljudi postaju potpuno apolitični, obilaze gostionice, što je svakako naš propust.

To bi uglavnom bili najvažniji politički momenti za 1947. godinu.

II. Privredni problemi:

Ozakonjenjem Planske privrede u početku godine 1947. došlo je do osjetljive prekretnice u radu industrijskih i rudarskih preduzeća na našem kotaru. Umjesto proizvodnje prema prilikama i nahodjenjima pojedinih uprava poduzeća postavilo se je kao zadatak pred preduzeća borba za ispunjenje proizvodnog plana unapred određenog. Dva republikanska industrijska poduzeća Paromlin Kalnik i ciglana Križevci ispunila su proizvodni plan, pa čak i neznatno i premašila zahvaljujući upornosti rukovodstva u snabdjevanju sirovinama. Dok je u paromlinu Kalnik Partijska organizacija utjecala uvelike na izvršenje plana bdijući nad postrojenjem, dotle na ciglani Križevci, budući da tamo Part. organizacija ne postoji iz objektivnih poteškoća, što radništvo nije stalno nego sezonsko, razumljivo Partijska organizacija nije bila od odlučujućeg utjecaja za izvršenje proizvodnog zadatka nego je proizvodni zadatak izvršen zahvaljujući upornom nastojanju i snalaženju upravitelja poduzeća, člana Partije, budući da je isti pravilno rukovodio poslom, naročito mnogo polagao na pravilan odnos prema radništvu i sam pokazujući primjerom u radu, kako treba valjano raditi.

U Kotarskim lokalnim poduzećima: rudarskom, građevnom i jednoj lokalnoj ciglani, proizvodni plan izvršen je zadovoljavajući prema broju radnika i raspoloživog materijala obzirom na to što su to tek osnovana poduzeća, gdje Partijske organizacije još ne postoje, nego su tek na pomolu, i postoje svi uslovi za njihovo osnivanje.

Članovi Partije u poduzećima ograničavaju se skoro isključivo na rad u proizvodnji, dok premalo sudjeluju u javnom političkom i društvenom životu i to redovito prema ćelijskim zaduženjima a manje samoinicijativno. Radna disciplina radnika nečlanova Partije u poduzećima gdje radi proleterijat-profesionalni radnici je na visini, dok u poduzećima gdje je radni-

štvo regrutirano iz redova seljaštva kao na primjer u lokalnim rudnicima, tamo radna disciplina nije na visini, česti su neopravdani izostanci, aljkavost u radu itd., koji nedostaci se uklanjaju pojačanim sindikalnim i političkim radom sa radništvom. Part. organizacija u poduzećima je stekla iskustva u stručnom pogledu, pa čak je Partijska ćelija tvornice Prigorje (mesna proizvodnja) učinila napredak u pogledu kvalitete proizvoda i racionalizacije proizvodnje smanjenjem proizvodnih troškova. Part. organizacija našeg kotara nije uspjela provesti u dovoljnom broju mobilizaciju radnika sa sela za našu lokalnu proizvodnju kao na primjer za rudnike, za radove u šumi i druge akcije, u kojem pogledu smo naišli na jak otpor kod seljaštva pa čak i kod onih siromašnijih, kojima bi rad radi vlastitog uzdržavanja i održavanja njegovih porodica bio potreban, a sve to uslijed zaostalosti našeg sela i radi pomanjkanja svakog pogleda u budućnost, što se tiče razvoja naše privrede, čime će biti udareni temelji boljeg života našeg naroda uopće, a napose trudbenika radničke klase od kojih se traže danas posebni i veći naponi.

Tokom 1945. i 1946. i 1947. godine izgradjene su iznova ili potpuno opravljene sve tokom rata popaljene i porušene stambene zgrade i oko 80% gospodarskih zgrada, a preostalih 20% popaljenih zgrada nije izgradjeno radi pomanjkanja gradjevnog materijala neophodno potrebnog za solidno izvođenje gradje. No, u nedostatku istog izgradjeni su provizorni objekti, koji nadomještavaju valjane zgrade, te će već u prvom polugodištu 1948. god. biti ovaj ostatak popaljenih gospodarskih zgrada izgradjen.

Tokom godine 1947. izvršen je s uspjehom otkup obaveznih viškova pojedinih poljoprivrednih plodina. Otkup obaveznih viškova kukuruza iz ekonomske godine 1947. izvršen je sa 130%. Otkup obaveznih viškova bijelih žitarica izvršen je takodjer sa 110% i najzad otkup obaveznih viškova kukuruza iz ekonomske godine 1947. bilo je potrebno kazniti, radi nepredaje i špekulacije petero bogatih seljaka, dvoje sa pet, a troje po dvije godine prisilnog rada, dok u ovogodišnjem otkupu bijelih žitarica premda urod nije bio zadovoljavajući i mnoga gospodarstva imućnija pa i srednja ostala su bez dovoljnih količina za vlastite potrebe, narod je disciplinovan predavao svoje obaveze i ugovorene viškove bez primjene ikakvih prisilnih mjera. Tako da za čitave ovogodišnje kampanje otkupa bijelih žitarica nije kažnjen nitko, a isto tako ni za vrijeme otkupa kukuruza. Metod koji je bio primijenjen za vrijeme ovogodišnjeg otkupa bijelih žitarica i kukuruza sastojao se u jakoj i sistematskoj djelatnosti otkupnog aparata, Part. i Frontovskih organizacija, koja djelatnost nije popuštala sve do izvršenja zadatka. Vodili smo naročito računa o progresivnom izvršenju otkupa beskompromisno tražeći od imućnog seljaka da preda svoje viškove, dok smo s druge strane zaštitili srednja i siromašna gospodarstva.

Proletna sjetva 1947. izvršena je zadovoljavajuće te su obradjene veće površine nego 1946. godine, a u jesenjoj sjetvi 1947. uspjelo je obraditi dosada najveće površine u jednoj kampanji u odnosu na prošle godine, te je plan jesenje sjetve 1947. potpuno ispunjen.

Razrez poreza za godinu 1947, koji je ovih dana završen izvršen je progresivno, te je ovim finansijskim zahvatom takodjer provedena osjetljiva diferencijacija izmedju malog i srednjeg i bogatog seljaka, no obzirom na kratak rok za izvršenje ovog zadatka, potkralo se tu i tamo grubljih pogrešaka, koje se u žalbenom postupku rešavaju i ispravljaju. Naplata poreza za 1947. godinu do visine razreza 1946. god. izvršena je sa 90%, a naplata prema razrezu za 1947. god. teče povoljno.

Stanje zadrugarstva.

U kotaru Križevcima postoji jedna seljačka radna zadruga u Križevcima. U istoj zadruzi stanje općenito nije loše, u pogledu unutarnjeg razvitka ekonomije i opće po gospodarskom pitanju plan i rad se dosta pravilno odvija, kao i čitav unutarnji život postavljen je na pravilnoj zadrudnoj bazi. Poteškoće u prošloj godini bile su u tome, što je bilo pomanjkanje radne snage, pa će se sada primiti u zadrugu još novih 7 obitelji. Radi toga će se graditi stambene zgrade, kao i nešto od ostalih gospodarskih zgrada, zašto se vrše pripreme.

Politički utjecaj na seljake van zadruge nije naročit. Razlog tome je taj, što zadrugari nemaju potrebne veze i kontakta sa ostalim seljaštvom. Zatvorili su se samo u okvir zadruge radi čega je seljaštvo dosta slabo informirano i upoznato sa radom i životom u toj zadruzi. To je pred kratko vrijeme postavljeno pred ćeliju u zadruzi, da što više dolaze u kontakt sa seljacima i ostalim narodom, jer bi ta zadruga trebala poslužiti seljaštvu za primjer. Naročito, kada se već sada vidi, da je život zadrugara mnogo sredjeniji, nego kod ostalih seljaka.

Rad nabavno potrošačkih zadruga u većini ne zadovoljava. Razlog tome je taj, što je kadar u većini zadruga slab. U mnogim zadrugama nalaze se bivši trgovci, koji se nisu u potpunosti otresli prokcionaškog rada, a s druge strane ima jedan dio kadra, koji se još do danas nije osposobio da bi mogao u potpunosti zadovoljavati. Pojedini zadrudni upravni odbori nisu dovoljno zainteresirani tako, da iako uočavaju nepravilnosti, koje se događaju u pogledu kako nepravilne raspodjele i slično, nisu pravilno reagirali.

Naročito je nepravilan odnos u seljačkoj zadruzi Križevci koja obuhvaća potrošače svih gradskih sela. Rukovodstvo te zadruge, kao i namještenici birokratski se odnose prema potrošačima tako, da čitavo poslovanje liči na neku privatnu trgovinu kapitalističkog sistema. U upravnom odboru uglavnom su ljudi politički negativni, HSS-ovci, kojima je interes, da zadrugarstvo ne napreduje. Sa takovim stanjem će se likvidirati nakon skupštine pred kojom se stoji, na kojoj će se morati izmjeniti upravni odbor.

Kotarski poslovni savez nije po svim tim pitanjima i nedostacima, koje postoje u nabavljачko potrošačkim zadrugama vodio dovoljno računa pored pozivanja višekratnog u KK. tajnika, koji je i sam vodio više računa o trgovačkom poslovanju, pretvarao se u poslovnog upravitelja, a zapostavio je organizacionu stranu, kojoj je trebao posvećivati više pažnje.

U križevačkom kotaru učlanjeno je u zadruge 80% od sveukupnih potrošača. Narod je zainteresiran za zadrudni sektor i postoje dobri uslovi za razvitak zadrugarstva, samo će trebati više posvetiti pažnje na otklanjanju onih nedostataka, koji danas postoje u pogledu naročito snabdjevanja sa industrijskim artiklima, tj. o pravilnoj raspodjeli. U zadnje vrijeme formirano je i nekoliko zadruga za elektrifikaciju sela, a postoji i nekoliko pčelarskih kao i jedna stočarska zadruga u Žabnu.

IV. Prehrana stanovništva.

Posvećeno je mnogo pažnje opskrbi radnika namještenika i njihovih porodica industrijskim proizvodima i živežnim namirnicama a vodilo se naročito računa o prehrani radnika i namještenika u menzama, gdje se nastojalo svakom prilikom poboljšati hranu. Do nekakvih kriza u prehrani nije dolazilo izuzev do povremenih poteškoća u snabdjevanju koje su iskrslje periodičnim smanjivanjem kontigenta krušarica i masnoća u našem kotaru po Ministarstvu u okviru državne prehrambene politike i mogućnosti kontigentiranja, nove poteškoće su brzo i elastično otklanjane. Prehrana seljaštva u pasivnom dijelu kotara, u podkalničkom kraju bila je takodjer zadovoljavajuća, unatoč nerodice prošle i pretprošle godine, budući da su se-

ljaci namaknuli potrebne količine namirnica napose žitarica za prodano vino, obzirom na to što je to vinorodni kraj. Ostalo gradjanstvo bilo je takodjer dostatno snabdjeveno namirnicama. Do danas još nije uspjelo riješiti stambeno pitanje u samom sjedištu kotara u gradu Križevcima, do koje je došlo iz poznatih razloga: priliva stanovništva iz sela u proizvodnju i ustanove, slabe gradjevne djelatnosti, uslijed pomanjkanja gradjevnog materijala i drugih poteškoća itd. No, stanje u tom pogledu se brzo popravlja otkako KNO vodi samostalno svoju ekonomsku politiku, po rasformiranju Okružnog NO-a. Povedeno je računa te su stvoreni preduvjeti za izgradnju radničkih stanova uz tvorničke objekte, kako bi se radništvu osiguralo pristojne stanove. Isto tako biti će osnovano tokom 1948. godine dovoljno poljoprivrednih ekonomija, koje će moći snabdijevati grad i veće centre i naselja uz proizvodnju živežnim namirnicama bez ovisnosti o tržištu namirnicama sa privatnog seljačkog poljoprivrednog sektora. Izgradnja naselja, higijenske i ostale mjere, kao gradnja kanalizacije, vodovoda, ulične rasvjete i ostalog ne odvija se još zadovoljavajuće iz jednog jedinog razloga, što nedostaje materijala. Naročite mjere biti će tokom 1948. godine poduzete na popravku i uzdržavanju cesta koje su upropaštene. Kako naš kotar raspolaže većim zalihama lokalnih sirovina biti će tokom 1948. otvorene nove proizvodnje: ugljena, kamena, vapna itd.

Lokalni saobraćaj biti će poboljšan gradnjom jedne industrijske pruge, koja povezuje tri četvrtine lokalne proizvodnje našeg kotara: Ciglane, mesne proizvode, ugljenika, kamenoloma i vapnara. To su uglavnom najkrupniji komunalni problemi, koje smo već koncem 1947. već počeli riješavati a godine 1948. će veći dio istih biti izvršen.-

Podizanje kulturnog nivoa naroda. U kotarskom centru postoji narodno sveučilište, ali isto djeluje samo u gradu, gdje se redovito održavaju predavanja prema planu za koja vlada priličan interes. Po selima predavanja se održavaju dosada uglavnom ekonomskog karaktera, za što je narod najviše zainteresiran. Unatrag dva mjeseca nabavili smo pokretnu kino-aparaturu tako, da je u selima omogućeno prikazivanje raznih poučnih filmova zašto vlada veliki interes. Rad na narodnom prosvjećivanju bio je u toku 1947. god. prilično intenzivan i to naročito u drugoj polovici. U prvoj polovini svodilo se samo na likvidaciju nepismenosti. U tom razdoblju završilo je sa radom 26. analfabetskih tečajeva sa 330. polaznika. U toj kampanji najviše su se istakli prosvjetni radnici, a i pojedini Frontovci. U prvoj polovini 1947. održan je osnovni tečaj sa deset polaznika, a u drugoj polovici 1947. otpočela je nova kampanja protiv nepismenosti, koja pokazuje bolje rezultate. Organizirano je 75 tečajeva sa 1152 polaznika. Na području kotara rade dva srednja općeobrazovna tečaja sa 45 polaznika. Kvalitet rada u tečaju, koji se održava u Žabnu je dobar, dok kvalitet rada u tečaju koji se održava u gradu nije zadovoljavajući radi neredovitog polaženja.-

U gradu ne postoji kazalište nego stalna kazališna družina, koja povremeno djeluje. Kvalitet izvedbi družine je zadovoljavajući. Na području kotara nalaze se tri javna radioaparata vlasništvo čitaonice Narodne Fronte. Inače se u svakom selu nalazi radioaparat vlasništvo privatnika. Što se tiče prodiranja štampe u selo, ona nije u dovoljnoj mjeri doprla u sva sela i zaselke i u drugoj polovini 1947. provela se jača propaganda za pretplatu na štampu, no još uvijek nije postignut željeni rezultat. U tom razdoblju povel se i jača propaganda za otvaranje seoskih knjižnica i čitaonica, te je od strane Prosvjetnog odsjeka KNO-a poslano 10. kompletnih knjižnica. U toku je otvaranje isto tolikog broja čitaonica za koje se pronalaze prostorije.

Veliki nedostatak u kulturno prosvjetnom radu jest neaktivnost ogranaka Seljačke Sloge, koji na području kotara imaju dovoljno uslova za svoj razvitak. No, na aktivizaciju ogranaka

se u zadnje vrijeme nešto više proradilo od strane NF. Osnovne škole: broj obveznika u osnovnim školama jest 4298. a od tih 4.055 polazi školu. 100% polazak škole nije postignut djelomično radi nemarnosti roditelja polaznika, koji su predlagani na novčanu kaznu, jer su se pored svih upozoravanja nemarno odnosili u pogledu upućivanja svoje djece u školu. Prostorije u kojima se održava osnovna nastava u većini slučajeva zadovoljavaju. Kvalitet rada na sedmoljetkama je zadovoljavajući. Od 221. obvezatnih školu polazi 214. U samom gradu Križevcima nalazi se učiteljska, srednja poljoprivredna škola i gimnazija. Na učiteljskoj školi radi 10, srednjopoljoprivrednoj 7, a gimnaziji 9 nastavnčkih lica. Broj nastavnog kadra na spomenutim školama nije zadovoljavajući. Nastavnici rade preko određenog broja sati, osim tri nastavnice gimnazije, koje su politički negativne i odbijaju da rade isti broj sati kao i ostali nastavnici. Kvalitet rada u srednjim školama nije zadovoljavajući. Najbolji uspjeh pokazuju djaci gospodarske škole, na kojoj je 15% negativnih ocjena. U gimnaziji ima 50% negativnih ocjena, a u učiteljskoj školi 72%. Radi ustanovljenja uzroka negativnih ocjena bila je prije nekoliko dana komisija iz Ministarstva Prosvjete, koja je izvršila temeljiti pregled škole.

Što se tiče aktivizacije profesora, kojih je do nedavno dobar dio imao pasivni stav prema vanškolskom radu u zadnje vreme uspjelo ih se aktivizirati za razna predavanja i pokazuje mnogo volje, osim gore spomenute tri profesorice, koje su još uvijek pasivne.

VI. Stanje u Partijskoj organizaciji:

U toku 1947. godine razvoj u organizaciji nije naročiti. Postignuti su manji uspjesi na svladavanju osnovnih stvari Partijske izgradnje, kao i u učvršćenju Partijske organizacije.

Kroz godinu 1947. primljeno je svega 15. članova Partije od toga 11. Hrvata i 4 Srba, od kojih 6. radnika, 6 seljaka i 3. djaka.

Nacionalni i socijalni sastav kolao je u 1947. godini tako: Hrvata između 150=160., Srba od 35=40. Slovenaca 5, i Čeha 2, dok je socijalni sastav bio: Radnika od 70 do 75, seljaka od 60 do 65, intelektualnih radnika i djaka kretao se između 55 i 60, obrtnika i ostalih 5.

Dana 31.XII.1947. god. nacionalni i socijalni sastav članova KP. bio je slijedeći:

Nacionalni sastav	
Srba	39.
Hrvata	155.
Slovenaca	5.
Čeha	2.
Socijalni sastav	
Radnika	73.
Seljaka	62.
Intelektualaca i djaka	61.
Ostalih	5.

2. Rad sa kandidatima od strane ćelija vršio se jedino na taj način, što su kandidati redovito prisustvovali radnim i obrazovnim sastancima odnosno kružocima, gdje proučavaju Partijski materijal (Partijsku izgradnju). Zadatke dobivaju, kao i ostali članovi Partije, no u većini slučajeva konkretne. Na taj način provjerava ih se i odgaja. Posebni rad sa kandidatima u pogledu kandidata za prijem u Partiju nije bio organiziran.

3. Ideološki nivo članova Partije na vrlo je niskom stepenu. Do pred neko vrijeme nije bilo jednog planskog i sistematskog proučavanja Partijskog materijala. U početku 1947. go-

dine Partijsko uzdizanje na ideološkom polju vršilo se jedino na taj način, što su se održavali teoretski sastanci, a proučavalo se Nacionalno pitanje, Seljačko pitanje i Organizaciono pitanje KP. Za izučavanje tog materijala bile su određene pojedine ćelije sve dvije i dvije ćelije zajedno. To se nije pokazalo najpraktičnije, prvo radi udaljenosti jedne ćelije od druge tako da se događalo, da je manjkao izvjesni broj drugova od tih teoretskih sastanaka. Osim toga nije bilo dovoljno odgovornosti za proučavanje Partijskog materijala, no ta neodgovornost još i danas traje, ali u manjoj mjeri. Pod konac 1947. godine prišli smo drugoj metodi rada za proučavanje Partijske literature. Sva Partijska organizacija na terenu kotara i u gradu proučava Partijsku izgradnju, a osim toga jedan dio članova Partije u gradu iz ustanova i poduzeća pored izučavanja Partijske izgradnje uče i Političku ekonomiju. Metod rada i učenja je slijedeći: Svaka ćelija je jedan kružok. Vodje kružoka su sekretari ćelija. Prije nego što se predje na proučavanje određene teme, Kotarski Komitet održava sa svim sekretarima seminar u trajanju od po dva dana, nakon čega sekretari pridju proučavanju po pojedinim ćelijama. Osim toga Kotarski Komitet odnosno Agit-prop komisija sada u zadnje vrijeme organizirala je jedan aparat instruktora od teoretski jačih članova Partije iz grada, koji povremeno obilaze ćelije i održavaju konzultacije i ispitne konferencije. U samom gradu rezultat učenja je bolji nego je to u selima na terenu kotara, s obzirom da je članstvo u gradu na okupu i da je veća kontrola i pomoć u proučavanju.

4. Disciplina u izvršavanju zadataka nije na svojoj visini. Kod jednog dijela članstva Partije imade nemarnosti i neodgovornosti u radu, što se ispoljuje kod raznih akcija, kao otkup i slično. Takove primjere i neodgovornosti su se iznašale na Partijskim Savjetovanjima i pojedinačno imenovalo. Kod ćelija nije bilo planskog rada i konkretnih zaduženja sa rokovima u radu tako, da se još i danas povlače ti nedostaci. Sastanci kod većine ćelija održavaju se redovito, no dok ima tu i tamo, koja ćelija, da nije redovito održavala sastanak, što je bila ujedno neodgovornost od strane pojedinih članova K.K., koji su bili zaduženi za pojedine ćelije.

Članarina se nije uvijek na vrijeme plaćala, već sa izvjesnim zakašnjenjem. Ćelije Gornja i Dolnja Rijeka i još neke druge plaćale su članarinu redovito i na vrijeme, kao i redovno dostavljale izvještaje. Kod ispunjavanja obaveza naprama državi u pogledu otkupa, poreza i drugih akcija bila je u većini redovna i na vrijeme, dok je bilo kod pojedinih slučajeva i to kod bogatijih, da ih je trebalo opominjati, da izvrše svoje obaveze prema državi na vrijeme. Ta pojava obično se dešavala kod bogatijih članova Partije i Srba.

5. Način rukovodjenja sa vanpartijskim organizacijama je pravilan i u tom pogledu nije bilo sektašenja, već je stavljeno sve na bazu uvjeravanja. Članovi KK. su svi izabrani članovi Predsjedništva i Sekretarijata Kotarskog Narodnog Fronta te se na taj način rukovodi i sprovođi Partijska linija. Kod mjesnih organizacija ima i nepravilnog rukovodjenja, koje se odnosi uglavnom na nepravilni odnos u Narodnoj Fronti naprama saveznicima i HRSS-u od strane pojedinih članova Partije. Osim toga nema dovoljno taktike i pravilnog objašnjavanja pojedinih pitanja i zadataka. Te pojave bile su u manjoj mjeri, koje su pravovremeno uočene i nedostaci uklonjeni.

Masovnost Narodnog Fronta nije još došla u dovoljnoj mjeri do svog izražaja, osim u gradu Križevcima, gdje je obuhvaćeno u Narodni Front 96% građana. U samom gradu organizacija Narodne Fronte je nešto čvršća i poduzetnija u radu, nego što je to slučaj na terenu kotara. Narodna Fronta tek drugom polovicom 1947. godine počela se je jačati brojčano i kvalitativno. Nakon, što su formirana Mjesna predsjedništva Narodne Fronte na područjima Mjesnih Narodnih odbora rad je općenito krenuo na bolje. Jače akcije u 1947. godini

u našem kotaru nisu bile, osim sprovođenja Izborna za Kotarski i Mjesne Narodne odbore i drugi ekonomski zadaci, u kojima su se i istakli neki odbori Narodne Fronte u radu.

Rukovođenje sa SKOJ-evskom organizacijom i odnos prema organizaciji kao takovoj bio je pravilan. Međutim čelije na terenu nisu još u dovoljnoj mjeri uspjele to, da budu rukovodioci SKOJ-a u odgoju mladih Komunisti. Sekretar Kotarskog Komiteta SKOJ-a je ujedno i član K.K. Partije, te se na taj način prenašaju zaključci Partije na SKOJ-evsku organizaciju. Tek pod konac 1947. godine, nakon stalnog podvlačenja osjeća se veća odgovornost u radu sa SKOJ-em. Po svim čelijama izvršena su konkretna zaduženja najboljih članova Partije, koji imaju najviše uslova i mogućnosti rada u odgoju SKOJ-evske organizacije.

Sa Sindikatima Kotarski Komitet rukovodi tek u zadnje vrijeme preko člana Biroa KK., dok se je prije rukovodilo preko članova partije u Sindikalnom vijeću i to na taj način, da je unutar sindikalnog vijeća bila čelija. U većini slučajeva po svim podružnicama su birani članovi Partije u uprave podružnica tako, da se Partijska linija može pravilno sprovesti bez nekih poteškoća. Sindikalna organizacija masovno je obuhvatila sve radnike i namještenike tako, da ukupan broj zaposlenih i namještenih od 1960 obuhvaćeno u organizaciju Sindikata 1942. Radnici i namještenici obuhvaćeni u Sindikatima nisu proleter, nego većinom ljudi sa svojom kućom i nešto zemlje. Međutim radni elan i volja za rad kod njih postoji i može se smatrati, da će postavljene zadatke i norme izvršiti.

Sa ostalim organizacijama rukovodi se preko Narodne Fronte i članova Partije, koji se nalaze unutar organizacije ili pojedinih društava. Ima slučajeva, kao na primjer pjevačko društvo Kalnik, gdje nije osigurano rukovodstvo. Slično je i sa Vatrogasnim društvima, gdje tatkodjer nema Fronta osigurano rukovodstvo. S popunjenjem pojedinih društva sa članovima K.P., gdje je to moguće i dobrim Frontovcima osigurati će se pravilno rukovođenje, što to dosada nije bilo. Sa svim tim društvenim organizacijama Fronta ima uski kontakt i uživa veliki autoritet tako, da i nije naročiti problem u rukovođenju i davanju linije sa tim i sličnim organizacijama.

VII. Na uzdizanju Partijskog kadra, članova K.K. i rukovodilaca u poduzećima nije bilo znatnijih uspjeha, osim na teoretskom polju rada kod proučavanja Partijske literature, Političke ekonomije, i opće obrazovnog tečaja, koji je od velike koristi svim drugovima u radu.

Što se tiče rukovođenja Kadrovskom politikom u državnom aparatu, možemo reći, da se u zadnje vrijeme 1947. god. pravilnije odvijalo. Kod razmještanja i namještanja kadrova odlučuje K.K. odnosno kadrovsko odjelenje, koje ujedno ima pregled i kontrolu nad svim slučajevima takovog ili sličnog karaktera. Do pred izvjesno vrijeme, prije nego je kadrovsko odjelenje primilo taj zadatak i evidenciju istoga, bilo je slučajeva, čestog premještanja i namještanja, koje je bilo nepravilno radi pogrešne ocjene i nepoznavanja u dovoljnoj mjeri kadra. Kod raspodjele stručnih kadrova i ljudi uopće svestrano se razmatra prije negoli se donosi bilo kakove odluke u tom pogledu.

Svega žena članova Partije na našem kotaru imade 38. od čega je namješteno u državnom aparatu ili ostalim ustanovama 19.

U godini 1947. uspjelo nam je održati 7 kurseva raznih struka i šest zimskih poljoprivrednih tečaja u raznim centrima kotara sa slijedećim brojem polaznika u pojedinim strukama kursa.

Tesarski kurs sa	4.	"
Administrativni kurs sa	15.	"
Traktorski kurs sa	14.	"
Učiteljski kurs u trajanju od 3 mjeseci sa	40.	polaznika
Knjigovodstveni kurs radnih zadruga u trajanju od 2. mj. sa	35.	polaznika
Knjigovodstveni kurs nab. potrošačkih zadr. u trajanju od 2. mj. sa	35.	polaznika
Osim toga održani su Zimski poljoprivredni tečajevi i to u slijedećim mjestima:		
Carevdar sa	35.	polaznika
Raven sa	40.	"
Cirkvena sa	50.	"
Žabno sa	40.	"
Rovišće sa	60.	"
Orehovec sa	40.	"

U toku je 7 kurseva raznih struka sa slijedećim brojem polaznika:

1. Zadrugni poljoprivredni kurs na RPS. sa 64. polaznika
2. Traktorski kurs na SPOM stanici 32. "
3. Trgovačko administrativni pri KNO-u 50. "
4. Stručno mlinarski u poduzeću Kalnik 24. "
5. Mesarsko kobasičarski struke 50 "
6. Stručni administrativni zadrugni kurs pri Kot. zadr. sa 22. polaznika
7. Sindikalni kurs sa 24. polaznika.

Osim toga AFŽ organizirao je veći broj krojačkih kurseva u pojedinim selima na kotaru.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

ZA KOMITET:⁵¹

⁵¹ Izvještaj je potpisao Antun Brodarić, politički sekretar.

53. KOTARSKI KOMITET KPH VRBOVEC

KOTARSKI KOMITET K.P.H.
 V R B O V E C
 BROJ: 7/48 god
 Dana: 18. januara 1948. godine.

PREDMET: Godišnji izvještaj za
 1947. godinu

CENTRALNOM KOMITETU K.P.H.
 Org. instruktorsko odjelenje

Z A G R E B

I. POLITIČKA SITUACIJA:

Na teritoriji kotara u 1947. godini može se reći da je bila srednja no različito je bilo političko stanje u pojedinim mjesecima tako da u onima mjesecima kada su poduzimane neke kampanje a naročito otkup žita i odmjera poreza stanje se momentalno pogoršavalo dok kasnije po izvršenju tih akcija pravilnim obrazlaganjem i tumačenjem narodu situacija se popravljala.

Da je politička situacija na teritoriji našeg kotara bila osrednja potvrđuje zalaganje i borba radnika u poduzećima koja su sva svoje proizvodne planove ispunila osim Industrije Mesnih proizvoda Republikanskog značaja, koja nije ispunila svog proizvodnog plana i to u mjesecima VII.,VIII. i IX. 1947. godine, a sve radi pomanjkanja sirovine, takodjer i radna disciplina kod radnika u poduzećima pokazuje njihovo naročito zalaganje, a pogotovo ako se uzme u obzir premašenje normi prosječno 20% do 30%.

U poljoprivredi takodjer seljaštvo zalagalo se za ispunjenje obaveza prema državi tako da je sjetva izvršena u jesen 1947. godine sa 101% dok u proljetnoj sjetvi takodjer je izvršena 100%.

Pitanje otkupa bijelih žitarica ispunjen je kod slobodnog otkupa sa 102% dok obavezni otkup izvršen je sa 101%.

Plaćanje poreza prilično je loše stajalo sve do pod konac godine no razlog tome jest što se nije poduzimalo dovoljno zalaganja za istu naplatu, tek pod konac godine naplata poreza izvršena je sa 104%.

Što se tiče izbora za Mjesne i Kotarski narodni odbor isto tako možemo reći da su završeni sa dobrim rezultatima, pošto je postotak glasali 99 cijeli i 93%.

Ostale akcije koje je vodila Narodna fronta kao što je pomoć stradalicima koji su popaljeni za vrijeme rata, zatim radovi oko uredjenja državnih cesta i ostalih puteva kao i kod izradbe gorivog drva takodjer pokazuje da je politička situacija osrednja.

Kao što je već napred spomenuto politička situacija pogoršavala se pred pojedine akcije kao što su otkup žitarica, razrez poreza i naplata istog i to najviše u selima koja su bogatija

tj. gdje je pretežni dio bogatiji seljaka a manji dio sirotinje. U takovim mjestima uspjeli su bogatiji seljaci predobiti za sebe i pod svoj uticaj siromašniji tako da su i oni išli u njihovu odbranu prilikom napred spomenutih akcija.

Naročitu zbrku na terenu našega kotara prilično je stvorijo otkup krumpira, prilikom kojeg otkupa su stalno menjani načini i direktive kao i cijene.

Odnos Srba i Hrvata nije najbolji i to se provlači kroz čitavu godinu u selima Lipnica i Starom Glogu, dok u Srpskoj Kapeli, Koritni, Habijanovcu i Staroj Kapeli odnos je dobar. Naročito nije bio dobar odnos Srba i Hrvata u Lipnici i Starom Glogu sve do mjeseca juna kada su izvršeni izbori za mjesne i kotarski narodni odbor i likvidirana je grupa bandita koja je krstarila po našem terenu a bila je povezana sa četničkim elementima u spomenutim selima.

Odnos komunista i ostalih frontovaca općenito je dobar, nije bilo nekih trzavica ili nepravilni odnosa.

Narod naročito u zadnjim mjesecima 1947. godine, postavlja pitanje obuće koje nije bilo u dovoljnoj količini, a odobrava obnovu i izgradnju raznih objekata koji bi omogućili poboljšanje životnih uslova.

Najviše žalbi imade po pitanju otkupa, poreza i cijena. Još uvijek nije narod kao cjelina uvjeren da su to mjere koje omogućuju sredjenje ekonomskih problema u našoj zemlji već nasjeda neprijateljima i u mnogim slučajevima povjerava njihova tumačenja tj. da je otkup porez a i takove cijene država stvorila zato da bi na taj način osiromašila seljaštvo. Takodjer se općenito pojavljuje u selima odobravanje političke linije naših najviših političkih rukovodstava dok prigovaraju nižim rukovodstvima i organima narodne vlasti.

Što se tiče spoljne politike, zaključivanja ugovora o prijateljstvu i uzajamne pomoći može se reći da [je] jedan dio naroda za takovu politiku mira dok imade neprijateljskih elemenata koji te ugovore koriste za svoje djelovanje a u mnogim slučajevima takovim svojim tumačenjem i prikazivanjem dobivaju pod svoj uticaj i jedan dio naših ljudi.

Rad Mačekovaca, ustaša i četnika usko je povezan sa klerom. Njihovo djelovanje osjećalo se čisto u političkom pravcu naročito do mjeseca juna tj. do vremena kada je likvidirana neprijateljska grupa. Do toga vremena oni su bili podigli glave i počeli svim mogućim načinima širiti svoj uticaj na narod.

Utjecaj klera u 1947. godini, a pogotovo na žene bio je jači nego u 1946. godini, oni preko svojih starih klerikalno nastrojenih žena stoje u uskoj vezi i preko njih ubacuju razne klerikalne parole. Zatim crkveni odbori koje oni još uvijek podržavaju kao i crkveni pjevački zborovi omogućuju im okupljanje omladinki i ostalih ljudi.

Mačekovci svoj rad usmjeruju na taj način što se prikazuju medju masama kao pristaše Radićeve politike, a ubacuju medju narod parole na taj način što imadu svoje stare politike u većini sela koji djeluju već prema primljenim direktivama. Općenito vidi se da u onim selima gdje takovi Mačekovci ni pod koju cijenu nisu se mogli svjesti na liniju fronte stanje je loše.

Od neprijateljskih parola širene su uglavnom sledeće: Pred otkup žita da se žito otkupljuje i odvozi u Rusiju i Grčku a naš narod da će biti gladan. Pred početak proljetne sjetve da nije potrebno sijati već nastojati i sijati što manje jer će i onako nakon žetve seljacima sve žito biti oduzeto. Prilikom vršenja evidencije (lista gazdinstva) bila je proširena parola da će se popisivati čak i prozori i vrata na kućama. Prilikom mobilizacije odnosno pronalaska om-

ladine za prugu Šamac-Sarajevo širena je parola da se omladina prošle godine na pruži Brčko-Banovići sva zarazila. Reorganizacijom seoskih odbora narodne fronte neprijatelj je ubacio parolu da je narodna fronta Komunistička organizacija i da nije potrebno tih odbora u selima. Pred evidenciju stranih državljana širena je parola da će Česi biti iseljeni u Češku. Kroz cijelu godinu uz male zastoje širena je parola da će doći do rata, da će biti svakako preokret da će doći na vlast u Hrvatskoj Maček a u Srbiji Kralj Pero. Prilikom razreza poreza za 1947. godinu, raširena je parola da je porez zato tako velik jer se seljaštvo hoće naterati u seljačke radne zadruge - kolhoze. Pod konac godine širena je parola da neće biti nedelje već [će] biti odmor svakih devet ili deset dana.

Sve napred navedene parole uglavnom širene su među narod preko Mačekovaca, Ustaša, Četnika i Klera, prema čemu se vidi da su se oni zajednički povezali.

II. PRIVREDNI PROBLEMI:

Kako je već i napred navedeno proizvodni planovi u poduzećima ispunjavani su sa 100 i više % osim u Republikanskom poduzeću Mesnih proizvoda gdje je plan podbačen radi po-manjkanja sirovina. Partijska organizacija u svim poduzećima zalagala se za izvršenje i pre-mašenje plana, no članovi K.P. radnici u poduzećima većinom su neiskusni i teže se snalaze. Pitanje radne discipline iz dana u dan popravlja se ali još nije na dovoljnoj visini. Ima slučajeva zakašnjanja na rad i opijanja, koji slučajevi u zadnje vrijeme se smanjuju. Pokazalo se da je potrebno preko masovnog sastanka i sindikalnih grupa djelovati na popravljanju radne discipline što imade koristi. Mobilizacija radne snage iz sela za privredu u 1947. godini na našem teritoriju bila je vrlo slaba, pošto kod nas nema većih industrijskih postrojenja, rudnika itd. Bilo je odlaženja radne snage sa sela u razna poduzeća na našem kotaru a naročito u Zagreb. To odlaženje nije bilo organizirano već više spontano.

Plan obnove popaljenih kuća u selima izvršen je 100% te je izgradjeno 19 stambenih i 3 gospodarske zgrade.

Otkup zemaljskih plodina u 1947. godini izvršen je sa 100% kod svih poljoprivrednih artikala osim krompira kod kojega zadnja norma nije ispunjena. Kod otkupa upotrebljavane su sledeće metode: Održane su konferencije ili savetovanja sa predstavnicima Narodne fronte A.F.Ž.-a i Narodne Omladine. Održano je savetovanje sa članstvom K.P. ili je ta akcija na članstvo prenešena na part. sastancima, zatim su održavani masovni sastanci u selima na kojima je narodu objašnjeno svrha i važnost toga zadatka. Zaduženja su prije toga razrađena na domaćinstva a teritorij kotara podijeljen je već prema tome kakav je bio zadatak na 9 ili više centara, za svaki centar bio je zadužen po jedan drug kao rukovodioc, koji je još imao po par drugova ili drugarica koji su mu pomagali u izvršavanju. U pojedinim slučajevima i to većinom u početku otkupa gdje se naišlo na špekulante koji nisu htjeli odgovoriti svojim obavezama izabralo se najlošije, razkrinkalo se pred narodom, a ako i to nije bilo dovoljno onda se pristupilo oduzimanju žita, no takovih slučajeva u 1947. godini bilo je svega 5 ili 6 koje žito je ipak vlasnicima kasnije plaćeno. Kažnjavanja prilikom otkupa u 1947. godini nije bilo već je kažnjeno 9 bogatijih seljaka u 1947. godini za otkup iz 1946. godine, njihove kazne kretale su se od 2 do 6 mjeseci kao i novčano do 2000 dinara.

Plan sjetve u jesen 1947. godine izvršen je sa 101%. Kod izvršenja toga plana uglavnom nije bilo većih poteškoća osim u svakodnevnom izveštavanju o zasejanim površinama. Bilo je u iznimnim slučajevima špekulacije no to je sprečeno odmah na brzinu.

Razrez poreza za 1947. godinu izvršen je zaključno sa 17 o.m. i to po II obliku, dok obveznici V. oblika nisu zaduženi za porez, kojemu porezu će se pristupiti odmah. Šta se tiče naplata poreza za 1947. godinu do sada je prema novoj odmjeri naplaćeno svega 919.649 dinara.

III. STANJE U ZADRUGAMA:

Seljački radnih zadruga još za sada nemamo, već pred osnivanje stojimo u dva sela i to Zabrdje i Cugovec.

Rad nabavljačko-potrošačkih zadruga nije zadovoljavajući, ali se može zaključiti da je bolji i sredjeniji pod konac godine nego je bio na početku. Iako se u skoro svim nabavljačko-potrošačkim zadrugama pretežni dio kadrova nalaze nestručni ljudi većinom seljaci koji nisu navikli na administraciju ipak se poslovanje u većini slučajeva odvija prilično dobro. Poteškoća kod zadruga bilo je utoliko što je bilo pomanjkanje industrijskih proizvoda garantno snabdevanje tako da se ...⁵² nije moglo kod raspodjele istih proizvoda zadovoljiti sve zadruge. Jedno od težih pitanja kod nabavljačko-prodajnih zadruga jest pitanje operativne evidencije. Prema podatcima u zadrugarstvo na našem kotaru obuhvaćeno je 89% domaćinstava.

Politički utjecaj zadrugarstva bio je vrlo jak koncem 1946. i početkom 1947. godine, što se moglo zapaziti po tome jer su se u zadruge učlanjivale žene i omladina. S druge strane utjecaj zadrugarstva na zadrugare sa kulturnog prosvetnog pogleda vrlo je slab i nije se u tom pravcu učinilo skoro ništa.

Već napred je spomenuta sposobnost kadrova u nabavljačko-potrošačkim zadrugama.

IV. PREHRANA STANOVNIŠTVA:

Prehrana radnika i stanovništva na teritoriji našega kotara uzevši općenito možemo reći da je dobra. Osim toga što radnici i namještenici dobivaju po tablicama sledovanje živežne namirnice a prema kategorijama rada još uvijek postoji mogućnost da si svaki nabavi na selu i ostalih živežnih namirnica koje se ne sleduju pa čak i onih koje se i sleduju.

Na našem teritoriju ne možemo reći da imade općenito pasivnih krajeva no imade siromašnih seljaka u pojedinim selima koji su takodjer dobivali sledovanje po tablici G. a koji su isto tako nabavljali živežne namirnice od ostalih bogatiji seljaka na selu.

Pitanje stanova na našem teritoriju jedino postoji u Vrbovcu gdje nije ranije postojao kotar a koje pitanje će se moći rešiti tek pod konac 1948. godine, kada se podignu stambene zgrade koje su u gradnji. Takodjer postoji poteškoća za vodu u Vrbovcu i Gradecu, a rasvjeta može se reći da je slabo rasprostranjena jer je dosada od 100 sela i zaseoka elektrificirano 18.

Naročito je teško pitanje lokalnog saobraćaja izmedju centra i pojedinih Mjesnih N.O. kao što su Dubrava, Rakovec i Tkalec, koji za sada nemaju nikakvog saobraćajnog sredstva a udaljeni su od centra 10 do 15 kilometara. Isto tako loše je pitanje telefonske mreže.

V. PODIZANJE KULTURNOG NIVOVA NARODA:

Rad državnih organa na podizanju kulturnog nivoa naroda u 1947. godini nije zadovoljavajući, tek pod konac godine pristupilo se organizaciji predavanja na selima kao i osnivanjem

⁵² Nečitko.

Kotarske knjižnice koja bi trebala u tom pravcu razvijati se. Isto tako i rad društvenih organizacija nije zadovoljavajući osim prikupljanja pretplatnika za dnevnu i ostalu štampu, društvene organizacije vrlo su malo učinile po podizanju kulturnog nivoa naroda. Održavane su priredbe u selima sa raznim programima no iste priredbe nisu dovoljno pripremane i prema tome nisu imale mnogo uticaja na narod.

Pitanja suzbijanja nepismenosti od strane narodne vlasti kao i od masovnih organizacija zahvaćeno je i svećeno [shvaćeno *op.ur.*], kao važan zadatak ali još do sada nisu najpovoljniji rezultati. Do sada radi na terenu 71 tečaj sa ukupno⁵³ polaznika koje poučavaju 18 stručnih poučavatelja i 60 nestručnih.

Rad osnovnih škola općenito može se reći da je srednje. Za sada postoje 23 osnovne škole i jedna sedmoletka. U tim školama imade 2820 polaznika ili 92,5% od ukupnog broja školskih obveznika. Najveća poteškoća u osnovnim školama jest ta što je nastavni kadar politički vrlo loš i nedovoljan brojno a većinom sve učitelji sa 15 do 34 godine službe koji se vrlo teško prilagodjavaju nastavnim metodama rada u novom društvu. Isto tako vrlo je loše stanje po pitanju prostorija tako da imademo pojedine osnovne škole koje se održavaju u privatnim seljačkim kućama koje su dosta nisko građene inače premalene sa malo zraka i svijetla.

Opće obrazovani tečajevi postoje dosada nižih 8 sa 106 polaznika i 6 podučavatelja, te je jedan srednji općeobrazovani tečaj kod sedmogodišnje škole u Vrbovcu sa 39 polaznika i 6 nastavnika. Rad u niže općeobrazovanim tečajevima srednji je i ima izgleda da će velika većina polaznika tog tečaja prilično dobro savladati gradivo dok kvalitet polaznika i zalaganje u učenju srednje općeobrazovanog tečaja stoji prilično loše tako da većina toga tečaja koji su većinom članovi K.P. nisu sigurni pristupiti ispitima u određeno vrijeme, već će tražiti produženje roka.

Nastavni kadar u sedmoljetci u Vrbovcu vrlo je slab. Na istoj sedmoljetci nema nijednog nastavnika već su to učitelji koji ima 7 a od tih 3 slušaoci su više pedagoške škole 3 semestra u Zagrebu.

Stručnih škola nije bilo u 1947. godini, već je u ovome mjesecu 1948. godine započela sa radom stručna škola za učenike u privredi u Vrbovcu.

Štampa uopće na našem teritoriju nije dovoljno rasprostranjena naročito u predjelu Preseke vrlo je mali broj pretplatnika za štampu a sve radi toga jer je taj kraj prilično udaljen od ceste i željeznice. Ostali centri i krajevi primaju više štampe ali ne u dovoljnom broju. Radio aparata vrlo je malen broj na teritoriju našega kotara pa čak ima i sela i to oko 30% gdje nema niti jedan radio aparat u selu. U kotaru postoje dvije kino aparature i to jedna za uski film u Vrbovcu i jedna za široki film u Dubravi. U Vrbovcu postoji dom kulture sa pjevačkim zborom, diletanskom grupom i knjižnicom. Utjecaj doma kulture tek je u razvitku.

VI. STANJE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI:

Razvitak part. organizacije kroz 1947. godinu vidi se da nije pravilan pošto se pokazuje porast članstva na koncu godine za 6 članova, dok ih je primljeno svega 12, a u čitavoj godini isključeni 27. Socijalni sastav taj kao i nacionalni sastav vrlo malo se izmijenijo gledajući na tabelarne preglede od januara do decembra 1947. godine.

⁵³ U tekstu nije naveden podatak.

Rad part. organizacije na pripremanju kandidata za prijem u part. organizaciju vrlo je slab što se vidi i po tome ako se uzme tabelarni pregled od mjeseca januara i mjeseca decembra 1947. godine. U mjesecu januaru imademo 50 kandidata a u decembru 43. Ne samo da se nije povećao broj kandidata nego i inače pripremanje kandidata u ideološkom smislu također je slabo.

Ideološki nivo članstva općenito je slab, vrlo mali broj članova ima volju za učenje dok velika većina nema volje. Takodjer i od strane komiteta nije učinjeno sve ono što bi trebalo po pitanju podizanja ideološkog nivoa članstva. Dosada je članstvo proučavalo istoriju SKPB, nacijsalno pitanje i seljačko pitanje, još je razradjivano u zadnje vrijeme referat od druga Ždanova kao i komunist broj 1, 2 i 3. Ovaj materijal proučavan je na kružocima a dva puta održani su seminari za nacionalno i seljačko pitanje no i kod jednog i kod drugog načina uspjeh je bio slab.

Disciplina part. članstva može se reći da je srednja. Zadatci koji su postavljeni pred part. organizaciju većina članstva izvršavala ih je, takodjer održavanje part. sastanaka kod većine ćelija bilo je redovito no kod toga dešavalo se da nisu na svim sastancima bili uvijek svi članovi ćelije. Plaćanje članarine u početku godine bilo je neredovito i slabije dok pod konac godine plaćanje članarine se poboljšalo tako da u zadnje vrijeme redovito svi članovi plaćaju članarinu.

Ispunjavanje obaveza prema državi od strane članstva po pitanju poreza, otkupa, sjetve kao i ostalih obaveza ispunjavano je sa oko 99%.

Članstvo K.P. rukovodilo je u N.F.-i 30% slučajeva na taj način što je održavalo sastanke sa ostalim frontovcima i konačno sami izvršavali zadatke dok u 70% slučajeva aktivizirali su i ostale frontovce.

Rukovodjenje sa SKOJEM uglavnom vršilo se na taj način što je Kotarski komitet K.P.H. prenosio direktive na K.K.SKOJ-a preko sekretara K.K.SKOJ-a koji je ujedno bio član biroa K.K.K.P.H. a Kotarski Komitet SKOJ-a je te direktive prenosio na SKOJEVSKE grupe i omladinske aktive, a samo jedna trećina ćelija pomagala je Skojevskoj organizaciji u radu.

Rukovodjenje sa Sindikatom vršilo se preko članova K.P. koji rade u Mjesnom Sindikalnom Vijeću kojima je davao direktive Kotarski Komitet a sa druge strane u Sindikalnim podružnicama osim u par slučajeva rukovodilo se preko part. ćelija.

Rukovodjenje sa ostalim društvenim organizacijama vršilo se preko narodne fronte.

Zasada Narodna fronta imade registrirano 1730 članova, no na terenu se nalazi 5.000 članskih iskaznica za koje nema Kotarski odbor narodne F. pregled da li su iskorišćene ili nisu. Broj članova Skoja iznosi 137. Broj članova sindikata iznosi 897.

Zadatci koji se postavljaju pred napred spomenute organizacije: možemo reći da one nisu uvijek dovoljno organizaciono učvršćene da bi mogli iste zadatke izvršavati.

VII. POLITIKA KADROVA:

Odgoj i uzdizanje part. kadrova nije bilo sistematsko već više stihijski. Kadrove se nije provjeravalo dovoljno a niti im se posvećivala dovoljna pažnja po pitanju odgoja, u najviše slučajeva uzdizali su se ljudi na brzinu bez mnogo razmišljanja. U 1947. godini uzdignuto je za članove plenuma Kotarskog Komiteta 7 drugova i jedna drugarica u biro Kotarskog Komiteta. Takodjer je uzdignuto 4 druga za part. rukovodioce u poduzećima.

Rukovodjenje kadrovskom politikom u ustanovama državnog aparata, u N.O.-u, Javnom Tužioštvu, poduzećima lokalnog značaja itd. provodjeno je preko Kotarskog Komiteta.

U državnom aparatu i privrednim poduzećima učestvovalo [je] u 1947. godini 5 žena članova K.P.

Na uzdizanju stručnih kadrova u 1947. godini učinilo se sledeće: Održan je jedan zidarsko tesarski kurs sa 22 polaznika, dva matičarska kursa sa po 40 polaznika od toga sa našeg teritorija 9. Zadrružni kurs jedan polazilo 9 polaznika. Jedan kurs održan sa predsednicima i tajnicima N.O.-a polaznika bilo 36.

Ukupni broj polaznika kurseva 76.

Smrt fašizmu - Sloboda narodu!

Za Komitet:⁵⁴

⁵⁴ Izveštaj je potpisao Franjo Lepotinec, politički sekretar.